

ZALAEGRSZEGI VÁROSI KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM

PEDAGÓGIAI PROGRAM

„A pedagógus hit kettőt tételez fel: hogy az emberek (az eddiginél különbbé) nevelhetők, s hogy (az eddiginél többre) taníthatók.”

(Németh László)

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS	5. o.
I. A KOLLÉGIUM TÁRSADALMI SZEREPE	6.o.
II. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS	7.o.
1. A kollégiumi nevelés célja, alapelvei	7.o.
2. A kollégiumi nevelés feladatai	8.o.
A tanulás tanítása	8.o.
Az erkölcsi nevelés	8.o.
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	8.o.
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	8.o.
Az önismeret és társas kultúra fejlesztése	9.o.
A családi életre nevelés	9.o.
A testi és lelki egészségre nevelés	9.o.
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	10.o.
Fenntarthatóság, környezettudatosság	10.o.
Pályaorientáció	10.o.
Gazdasági és pénzügyi nevelés	10.o.
Médiatudatosságra nevelés	10.o.
III. A KOLLÉGIUM MŰKÖDÉSE	11.o.
1. Helyzetelemzés	11.o.
1.1. Az intézmény adatai	11.o.
1.2. Személyi feltételek, elvárások	12.o.
1.2.1. A nevelőtestület	12.o.
1.2.2. A kollégium működését segítő dolgozók	13.o.
1.3. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások	13.o.
1.4. A kollégiumi élet megszervezése, a tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei	14.o.
1.4.1. A tanulók életrendje	14.o.
1.4.2. A tanulás minden kollégista alapvető kötelessége	14.o.
1.4.3. A szabadidő legyen hasznos és részben tervezett, szervezett	15.o.
1.5. A közösségi élet fejlesztésének feladatai, módszerei, eszközei	15.o.
1.6. A művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei	18.o.
1.7. A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, önálló életkezdését elősegítő tevékenység elvei	19.o.
1.7.1. A tanulók fejlődését értelmi és testi értelemben is biztosítani kell	19.o.
1.7.2. Az értelmi fejlődést szolgálják a tanulókörök adta lehetőségek	19.o.
1.8. A kollégium kapcsolatrendszere	20.o.
1.9. A kollégium hagyományai, azok továbbfejlesztésének terve	21.o.
1.10. A kollégiumi nevelés minősége, eredményessége	21.o.
1.11. Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	21.o.
1.11.1. Kollégiumi egészségnevelési program	21.o.
1.11.2. Környezeti nevelési program és alapelvek	25.o.
1.12. Referencia-intézményi szolgáltatással összefüggő alapelvek, célok, feladatok	28.o.

2. Kollégiumunk funkciói	31.o.
2.1. Feltételteremtő funkciók	31.o.
2.1.1. Oktatáspolitikai és szociálpolitikai funkciók	31.o.
2.1.2. Szociális funkciók	31.o.
2.2. Kollégiumpedagógiai funkciók	31.o.
2.2.1. Nevelés	31.o.
2.2.2. Tanítás, oktatás, képzés	31.o.
3. Értékeink, értékrendszerünk	32.o.
3.1. A pedagógiai környezet értékközvetítő elemei	32.o.
3.1.1. A kollégiumi tanár (személyisége, jellemvonásai)	32.o.
3.1.2. Együttélés	32.o.
3.1.3. Kapcsolatrendszerek	33.o.
3.1.4. A kollégium mikro- és makrokörnyezete	33.o.
3.1.5. A tagkollégium neve	33.o.
3.1.6. A korábban végzett kollégisták	33.o.
3.2. A kollégiumi nevelést meghatározó értékek	33.o.
3.2.1. Az érzelmi élet szempontjából fontos értékek	33.o.
3.2.2. Etikai, világszemléleti értékek	33.o.
3.2.3. A műveltség, a tudás, a tanulás értéként való elfogadása	34.o.
3.2.4. Egészséges életmód	34.o.
3.2.5. Kulturális, művészeti értékek	35.o.
3.2.6. Természeti értékek és azok védelme	35.o.
3.2.7. A világ globális problémáinak megértése, nemzeti "identitástudat"	35.o.
4. Célrendszerünk	36.o.
IV. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG SZERKEZETE	37.o.
A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások	37.o.
1. Felkészítő foglalkozások a kollégiumban	37.o.
Tanulást segítő foglalkozások	37.o.
Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások	37.o.
Csoportvezetői foglalkozások	37.o.
A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások	37.o.
A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások	37.o.
Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások	38.o.
2. Pedagógiai felügyelet	38.o.
A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelőtanár feladatai	38.o.
A kollégiumi élet szervezése során a kollégium vezetőjének feladatai	39.o.
3. Értelmező rendelkezések	39.o.
4. A kollégiumi foglalkozások formái, megszervezésükre vonatkozó szabályok	40.o.
5. A középiskolai szakkollégiumokra, középiskolai szakkollégiumi foglalkozásokra vonatkozó külön szabályok	41.o.
6. Az Arany János Tehetséggondozó Program	42.o.
7. Közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv	44.o.
2. A tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszama	46.o.
3. A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve a tematikus csoportfoglalkozások szervezéséhez és tartalmának meghatározásához	48.o.

3.1. Tanulás tanítása	48.o.
3.2. Az erkölcsi nevelés	50.o.
3.3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	53.o.
3.4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés	55.o.
3.4.1. Önkormányzóképesség, diákönkormányzati tevékenység	57.o.
3.5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	58.o.
3.6. A családi életre nevelés	61.o.
3.7. Testi és lelki egészségre nevelés	63.o.
3.7.1. Gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységek	66.o.
3.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	69.o.
3.8.1. Karitatív tevékenység	71.o.
3.9. Fenntarthatóság, környezettudatosság	71.o.
3.10. Pályaorientáció	74.o.
3.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés	76.o.
3.12. Médiatudatosságra nevelés	78.o.
V. ZÁRADÉK	80.o.
A pedagógiai program legitimációja	80.o.
A pedagógiai program módosításának, felülvizsgálatának módja	80.o.
A pedagógiai program nyilvánossága	80.o.
Tájékoztatás kérése a pedagógiai programról	81.o.
Érvényességi rendelkezések	81.o.
MELLÉKLETEK	83.o.
1. sz. melléklet	
Az Arany János Tehetséggondozó Program akcióprogramja	
2. sz. melléklet	
Az Arany János Tehetséggondozó Program - célok és feladatok	
3. sz. melléklet	
Az Arany János Tehetséggondozó Programjának kollégiumi tevékenység- és foglalkozásrendszere	
Az AJTP tevékenységrendszere, foglalkozásai és kollégiumi programjai évfolyamonkénti és szervezeti bontásban	
4. sz. melléklet	
7.2. melléklet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelethez	
Kerettanterv az Arany János Tehetséggondozó Programja 9/AJTP és a 9-12. évfolyamának tantárgyai önismeret és tanulásmódszertan/kommunikáció tantárgyak oktatásához	
5. sz. melléklet	
2. számú melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez	
Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről	
KOLLÉGIUM	
A pedagógiai program elfogadását igazoló aláírások	

BEVEZETÉS

A Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégiumot Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése hozta létre 2003. augusztus 1-vel. Az intézmény az addigi három zalaegerszegi önálló kollégium – Kaffka Margit Középiskolai Leánykollégium, Kovács Károly Középiskolai Fiúkollégium, Teleki Blanka Középiskolai Leánykollégium –, valamint két iskolához csatolt kollégium – Ganz Kollégium, Munkácsy Mihály Kollégium – integrációjának eredményeként jött létre.

A tanulólétszám csökkenés következtében 2007. szeptember 1-től szükségessé vált az egyik tagintézmény kiürítése, így a továbbiakban a Munkácsy Tagkollégium tanulóit a Kovács Károly Tagkollégium helyezi el, míg a Kaffka Kollégium, nevének megtartása mellett a Munkácsy Kollégium épületébe költözött át.

A szerkezeti változás a kollégium minden dolgozója számára új helyzetet teremtett, és valószínűleg új kihívásokat, feladatokat is jelent majd a jövőben. Nevelőmunkánkat, a tanulókkal való kapcsolatunkat tekintve azonban nem történt lényeges változás, így pedagógiai programunk ötvözi a korábban önálló, valamint az iskolai kollégiumok nevelési céljait, feladatait, tevékenységét összefogó pedagógiai programok tartalmát.

Kollégiumunk nevelőtestülete bízik abban, hogy olyan egyéni sajátosságokkal, jellemzőkkel, arculattal rendelkező egyedi kollégiumot tudunk létrehozni, működtetni, mely teljesíteni tudja a külső partnerek, megrendelők elvárásait, igényeit és a benne élők, résztvevők kívánságait, ugyanakkor színes, differenciált tevékenységrendszerével, pedagógiai módszereivel és programjával minden itt lakó diák számára meghatározó élményeket nyújt, emlékezetes, tartalmas itt töltött éveket jelent.

A múltat tisztelve, a jelent és a jövőt nem figyelmen kívül hagyva, a kor vívmányait ki- és felhasználva, az értékekkel és értékekre nevelés tételét szem előtt tartva igyekeztünk pedagógiai programunkat olyanra fogalmazni, hogy kiderüljön belőle: diákjaink számára alkotmányossági, szociális, érzelmi és kulturális védőhálót kíván intézményünk nyújtani, valamint hatékonyan kívánja elősegíteni a középfokú oktatás kiterjesztését megyei és regionális szinten egyaránt.

I.

A KOLLÉGIUM TÁRSADALMI SZEREPE

A kollégium a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye.

Alapfeladata, hogy biztosítsa a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek lakóhelyén nincs elegendő lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítésére, a kisebbségi oktatásra, illetve akiknek a család nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

Ugyanakkor a kollégium nem diákszállás vagy átmeneti szállás. Feladata, hogy mindent megtegyen annak érdekében, hogy az iskolázás szempontjából „rossz” helyre születettek, a családtól távol is közel azonos eséllyel szerezhessék meg a kívánt tudást. Épp ezen feladatai miatt a kollégiumok szerepe az utóbbi évek társadalmi átalakulása során különösen felértékelődött. A ma középfokon tanulóknak legalább egyharmada csak kollégiumi háttérrel tud szakmunkás-bizonyítványhoz, érettségéhez jutni, vagy felkészülni felsőfokú tanulmányokra.

A kollégium kiemelt társadalompolitikai szerepe és feladata, hogy segítse a tanulókat a hátrányok leküzdésében, hogy esélyeket teremtsen, biztosítsa az integrációt, a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz és ezáltal segítse a szociális, kulturális hátrányok leküzdését, az életminőség javítását, elősegítse a társadalmi mobilitást. Fontos szerepe van az egész életen áttartó tanulás megalapozásában, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a kulcskompetenciák erősítésében, a tehetség fejlesztésében és a felzárkózás segítésében.

Míg a fent említett oktatáspolitikai törekvések feltételezik a kollégiumok működését, a kollégiumi neveléstörténet nagy állomásai, tendenciái - az 1370-es esztergomi székesegyházi iskolához kapcsolódó bentlakásos intézmény, a református majd a jezsuita kollégiumok, a Mária Terézia alapította Nemesi Konviktus, a Ferenc József Állami Nevelőintézet, az Eötvös-kollégium vagy a Győffy-kollégiumból kinőtt NÉKOSZ- mozgalom - kötelezik a kollégiumokat az innovatív nevelőmunkára, a szakmai-módszertani kultúra megújítására.

A kollégium a környezet, a helyi társadalom, a beiskolázási körzet sajátosságait, partnereinek igényeit, továbbá a társadalmi elvárásokat figyelembe véve végzi munkáját.

A kollégium együttműködik az érdekelt iskolákkal, figyelembe véve azok pedagógiai célkitűzéseit. Tevékenysége során kiegészíti a családi és iskolai nevelést, egyben szociális ellátást, biztonságot és érzelmi védettséget nyújt. A kollégium a megfelelő pedagógiai környezet biztosításával elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a diákok önszerveződése során kialakuló „mikro-társadalomban” a közösségi együttélés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását.

II.

A KOLLÉGIUMI NEVELÉS

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja meghatározza és kijelöli a köznevelési kollégiumban folyó szakmai pedagógiai tevékenység fő területeit, a kollégiumban folyó szakmai fejlesztés irányait.

Az Alapprogram a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról **szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet alapján** (a továbbiakban: Nat) kiemelt fejlesztési feladataihoz illeszkedve, azokat érvényesítve elősegíti a tanulók sokoldalú fejlesztését, nevelését, oktatását. Tartalmi iránymutatásként szolgál a kollégiumok pedagógiai programjának elkészítéséhez úgy, hogy egyidejűleg tág teret enged a szakmai önállóságuknak.

Az alapprogram a Nat kulcskompetenciáit, fejlesztési feladatait, az iskolai nevelés-oktatás közös értékeit figyelembe véve, valamint alapvető céljaihoz igazodva meghatározza a kollégiumi nevelés céljait és feladatait, alapelveit, általános kereteit, a működéssel és a kollégiumi élet szervezésével kapcsolatos feltételeket, elvárásokat. Az alapprogram a kollégiumokat érintő, az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés egységes kritériumok szerinti megvalósításának kollégiumi alapdokumentuma is.

Az alapprogram azokra a magyar és európai pedagógiai értékekre, kollégiumi hagyományokra, tapasztalatokra épít, amelyek megalapozták a jelenlegi magyarországi kollégiumi nevelést, különös tekintettel a humanista, a nemzeti, a közösségi értékekre, a tudás- és kultúráközvetítésben, a tehetséges tanulók kiválasztásában és gondozásában, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének elősegítésében, az esélyteremtésben elért eddigi eredményekre.

Kulcskompetenciák

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

1. A kollégiumi nevelés célja, alapelvei

A kollégiumi nevelés célja a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása. A kollégium - céljai elérése érdekében - gyermekközpontú, személyiségközpontú környezetet alakít ki, és tanulóközpontú tevékenységrendszer működtet az alábbi alapelvek figyelembevételével.

A kollégiumi nevelés főbb alapelvei

- az alapvető emberi és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogok érvényesítése
- az alapvető erkölcsi normák érvényesítése
- a tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet segítőkészség és tapintat alkalmazása a nevelésben
- szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében

- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembe vétele, az egyéni bánásmód alkalmazása - a fogyatékos tanulóknál a fogyatékoság okozta egyéni szükségletek figyelembevétele
- az integrált nevelés, [az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása](#)
- a nevelési folyamatban részt vevők - szülő, tanuló, tanulói csoportok és közösségek, a kollégiumi és iskolai tantestület, a küldő és befogadó környezet - számára elfogadott norma- és követelményrendszer alkalmazása, melynek jellemzője a rendszeresség és a következetesség
- [a nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása](#)
- a nemzeti hagyományok, a nemzeti azonosságtudat tiszteltben tartása, ápolása, [fejlesztése](#)
- a tanulók aktivitásának, alkotóképességének, érdeklődésének fenntartása és fejlesztése, az öntevékenység és az ifjúsági önszerveződési formákba való bekapcsolódásának támogatása, a tanulói önszerveződő képesség folyamatos fejlesztése és felhasználása
- a szülőkkel és a kapcsolódó iskolákkal, az intézmény környezetében levő [társadalmi környezettel](#) való konstruktív együttműködés
- a referencia-intézményi feladaton keresztül a pedagógusok módszertani munkájának megújulását elősegíteni
- a referencia-intézményi feladatok ellátására való felkészülés során a szolgáltató szerep fokozatos kiépítése
- a referenciai intézményi működéshez szorosan köthető jó gyakorlatok kiterjesztése a régió intézményeiben
- újabb jó gyakorlatok nyilvánosságának biztosítása
- továbbképzéseken, szakmai tanácskozásokon való részvételre a referencia intézményi szolgáltatás kiépítésében

2. A kollégiumi nevelés feladatai

A tanulás tanítása

Az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási motívumokat - az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. Gondot fordít arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény is ébredjen a tanulóknál, s így mindennapi életük részévé váljon a tanulás. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést elősegítő beállítódások kialakítása hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is

Az erkölcsi nevelés

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, valamint ezen normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségükbe. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű, készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra valamint azok kezelésére, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira. A kollégiumi közösség élete, a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása segítse elő a tanulók életében az olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelt és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégium, az iskolai tanulmányokra alapozva, azt kiegészítve segítse elő a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok

tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajtátítják el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. A nemzetiséghez tartozó tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés, az adott nemzetiséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzetiségi kultúrájának, nyelvének, szokásainak ápolása és fejlesztése.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is erősíti a diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diák-önkormányzati rendszer.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása; elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumnak foglalkoznia kell a Nat-ban meghatározott szexuális nevelés kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözze a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz-kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmód minta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus

közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóban úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kollégiumi nevelés során fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

A kollégiumnak – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A kollégium – a kollégium pedagógiai munkájával kapcsolatban álló iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégiumnak, mint bentlakásos köznevelési intézmény sajátos adottságaiból adódóan segíteni kell, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát. A kollégium a diák-önkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiák nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

III. A KOLLÉGIUM MŰKÖDÉSE

1. Helyzetelemzés

1.1 Az intézmény adatai

Az intézmény elnevezése: Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium

Az intézmény típusa: kollégium

Székhelye: 8900 Zalaegerszeg Göcseji út 16.

Telefon: 92/596-445 Telefon/fax: 92/510-201

E-mail cím: varosikoll@varosikoll.hu

web cím: www.varosikoll.hu

OM azonosítója: 040693

Tankerületi azonosító száma: ZA1401

Az alapító szerv neve:

Emberi Erőforrások Minisztériuma

Az alapító jogkör gyakorlója:

emberi erőforrások minisztere

Az alapító székhelye:

1054 Budapest Akadémia utca 3.

A fenntartó neve, székhelye:

Zalaegerszegi Tankerületi Központ

8900 Zalaegerszeg, Bíró Márton utca 38.

A Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium szakmai alapidokumentuma alapján székhelye

Zalaegerszeg, Göcseji út 16. (Teleki Blanka Kollégium)

Tagintézménye:

Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Kaffka Margit Tagkollégiuma

Zalaegerszeg, Puskás Tivadar utca 2.

Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium Kovács Károly Tagkollégiuma

Zalaegerszeg, Puskás Tivadar utca 1-3.

Az intézmény köznevelési és egyéb alapfeladata:

- kollégiumi ellátás
- externátus
- Arany János Tehetséggondozó Program
- Referencia intézményi szolgáltatások nyújtása (a TÁMOP 3.1.7-11/2 pályázat alapján)
- iskolai könyvtár saját szervezeti egységgel
- kollégiumi férőhelyek hasznosítása

Bázisiskolák:

Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Csány László Technikum

Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Báthory István Technikum

Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Deák Ferenc Technikum
 Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Széchenyi István Technikum
 Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Ganz Ábrahám Technikum
 Zalaegerszegi Szakképzési Centrum Munkácsy Mihály Technikum
 Zalaegerszegi Kölcsey Ferenc Gimnázium
 Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium
 School of Business Zalaegerszegi Üzleti Szakközépiskola
 Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola
 Zalaegerszegi Petőfi Sándor Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
 Zalaegerszegi Dózsa György Magyar - Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
 Béke Ligeti Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai
 Módszertani Intézmény

A felsorolt oktatási intézmény beiskolázási területe egész Dunántúlra kiterjed, beleértve néhány nemzetiségi közösségből érkezett tanulót is. A kollégium számára kihívást jelent a különböző anyagi és szellemi háttérrel rendelkező családokból érkező tanulók esélyegyenlőségének megteremtése. Megtalálható közöttük több vállalkozó, ellenpontként pedig a tartósan munkanélküli, a létminimum szintjéig lecsúszott család gyermeke is. Felméréseink bizonyítják: a gyerekek iskolaválasztását dominánsan befolyásolja a család társadalmi, gazdasági helyzete.

A szülők elvárásai között szerepel, hogy a kollégium tegye lehetővé a szabad iskolaválasztást (ez az igény különösen a zalai aprófalvas településen élő szülőknél jelentkezik), a maga eszközeivel segítse a szocializációs folyamatot, az esélykülönbségek mérséklését. További elvárás, hogy ebben a rendkívül fogékony életkorban, melyet a gyerekek szülői háztól távol töltenek, a kollégium vállalja fel a pozitív életmódminták közvetítését. Nehezíti a kollégium helyzetét a rendkívül differenciált szülői értékrend, hiszen kontroll nélkül valamennyi elvárásnak nem tudunk eleget tenni.

1.2. Személyi feltételek, elvárások

1.2.1. A nevelőtestület

A kollégiumban a nevelési feladatokat - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben (továbbiakban: Nkt.) meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező - kollégiumi nevelőtanár látja el, aki

- igyekszik az értékes hagyományokat, speciális nevelési eljárásokat, több éves tapasztalatokat a nevelőmunka során felhasználni, és lehetőség szerint megújítani azokat
- a nevelőtestület tagjaival és vezetőivel szoros szakmai együttműködésben végzi munkáját
- rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik
- képes a nevelési folyamat megtervezésére, megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazásában,
- egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példaként szolgál a diákok számára
- megfelelő empátiával rendelkezik, nevelői eljárásaiban, pedagógiai kommunikációjában a tanulók iránti tiszteletet, szeretetet, elkötelezettséget és bizalmat helyez el
- képes a diákok helyzetének, személyiségének megismerésére, megértésére
- képes a diákokkal őszinte, bizalmon alapuló viszonyt kialakítani
- képes a konfliktusok eredményes kezelésére
- munkája során folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel, szervezetekkel

A kollégiumi nevelőtanár munkáját a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.

Nevelői közösségünk minden tagjában megvan az a képesség, hogy vállalni tudja a szülői ház pótlásának kívánalmát.

Mindannyiunkban szilárd az a meggyőződés, hogy a nálunk eltöltött évek alatt a gyerekek nemcsak tudásban, hanem emberségben is gyarapodnak.

A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényezőként hat a kollégisták mindennapjaiban.

A **közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 129. § (7) bekezdése úgy rendelkezett**, hogy a kollégiumok nevelőtestületeinek 2004. január 31-éig titkos szavazás keretében kellett dönteniük arról, hogy bevezetik-e a pedagógiai felügyelői munkakörben történő foglalkoztatást. Intézményünkben a 2003. november 26-án megtartott értekezleten, nevelőtestületünk titkos szavazással hozott döntése értelmében nem került sor a pedagógiai felügyelő munkakör betöltésére.

1.2.2. A kollégium működését segítő dolgozók

A kollégiumban a nem pedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak munkáját is a gyerekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása jellemzi. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényező.

1.3. Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások

A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak. Megteremtí – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális-, a sport- és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit.

A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

Az **585** fő befogadóképességű intézmény 3 tagintézménye összesen **4** különálló épületrészben helyezkedik el. A 70-es évek elején készült épületek mind tervezésben, mind kivitelezésben magukon viselik a kor stílusát, az akkori elvárásokat. A **4-5 ágyas** szobákban történő elhelyezés kielégítőnek mondható a magyar kollégiumi viszonyok ismeretében, de alapvető hiányosság, hogy már a tervezésnél sem számoltak a kollégiumokban elengedhetetlen közös helyiségek kialakításával, sőt több helyen tanári szobát sem terveztek.

Teljes körű felújításra a tagintézmények fennállása óta nem került sor, ezért a felújítási, karbantartási munkák folyamatosan feladatot jelentenek.

2010-ben a az Oktatásért Közalapítvány által meghirdetett kollOKA XVII. **„Közoktatási kollégiumok energiafelhasználásnak csökkentése” című pályázatra** a Teleki Blanka Székhelykollégium és a Kovács Károly Tagkollégium nevében benyújtott pályázatunk 8-8.000.000 Ft támogatásban részesült, melyhez ZMJV Önkormányzatától további 10.000.000 Ft önrészként beszámítható támogatást kaptunk. A beruházás eredményeként a Kovács Károly Tagkollégiumban a nyílászáró-cserét homlokzati hőszigetelés követte, míg a Teleki Blanka Székhelykollégiumban sikerült megvalósítani a nyílászáró-cserét. A pályázat eredménye alapján mindkét tagintézmény jelentős mértékű

és értékű beruházáson van túl, mely a kollégiumok komfortfokozatát tekintve is fontos előrelépést jelent.

Az épületek adottságai miatt a nagy többség számára a szilencium idején a tanulótermekben tanári felügyelettel történő tanulás jelent szinte egyetlen lehetőséget a másnapi felkészülésre, mivel a szobákban részben helyhiány, részben az anyagi lehetőségek korlátozottsága miatt nincs mód tanulóasztalok elhelyezésére.

A kollégium pedagógiai programjának végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. számú mellékletében található.

A Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégiumra vonatkozó eszközjegyzéket a pedagógiai program 5. számú melléklete tartalmazza.

1.4. A kollégiumi élet megszervezése, a tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei

1.4.1. A tanulók életrendje

A tanulók életrendjét a kollégium házirendje és napirendje szabályozza. Fontos, hogy az életrend legyen összhangban a kollégium és az iskola működésével, vegye figyelembe annak elsődlegességét, hogy a tanulók kötelezettségei a tanulás, pihenés, szórakozás, művelődés. Az életrend legyen rugalmas, de ne sértse más tanulók szokásait. Kialakításánál figyelembe vesszük az iskolák rendjét, a tanulók szokásait és - lehetőség szerint - igényeit. A tanulók napi életének kereteit próbáljuk úgy szervezni, hogy az egyes tevékenységek belső arányai - a jogszabályi keretek között - a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak. A belső szabályozás kiemelt eszköze a pedagógiai ösztönző rendszer működtetése.

A házi- és napirend adta keretszabályozáson belül, a nevelőtanárok éljenek a differenciálás lehetőségével a fentiek figyelembe vétele mellett. A napirend időbeosztását következetesen be kell tartani. Az adott kedvezmények (önálló időbeosztás) ne sértsék a kollégium rendjét, más tanulókat tevékenységükben ne zavarjanak. Az életkori biológiai fejlődés figyelembe vételével biztosítani kell a meghatározott idejű zavartalan pihenés, alvás feltételeit.

1.4.2. A tanulás minden kollégista alapvető kötelessége

A zavartalan tanulás helyi technikai feltételeit a kollégium biztosítja. A tanulószobákban és a szobában tanulók ellenőrzése órarend szerinti beosztással biztosított. A tanulószoba szervezésekor figyelembe vesszük az iskolatípust, illetve a tanulók elért eredményeit. A tanulóval szembeni elvárás meghatározásakor kapjon hangsúlyt a képesség, a szorgalom és eredmény.

A tanulóidő szervezésénél legyen meg a lehetőség a zavartalan egyéni tanulásra akár egyedi, akár nagyobb csoportról van szó. Kerüljön sor olyan számonkérésre, amelyből lemérhető a tanulás hatékonysága. A kötött tanulás biztosításán túl legyen lehetőség az egyéni tanulásra a napirend adta kereteken belül. Pl.: 0. tanóra, esti tanóra, könyvtár, klub, közös helyiségek. A kedvezmények legyenek ösztönzők, biztosítsák az előrehaladást, fejlődést. Ne csak az eredmény, de a befektetett munka is legyen mérvadó.

A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a kollégium diákönkormányzata. A kollégium biztosítja, hogy választott tisztségviselőik révén részt vehessenek a tanulókörösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok, végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében.

A tagkollégiumok a maguk sajátos eszközeivel folyamatosan ápolják és megújítják az önálló arcukatukhoz kapcsolódó hagyományukat, erősítve a kollégiumi közösség együvé tartozását.

1.4.3. A szabadidő legyen hasznos és részben tervezett, szervezett

A tanulók szabadidejük egy részét fordítsák önművelődésre, ismeretük, tudásuk szélesítésére, gyarapítására. Meghatározóak a kollégium és környezetének lehetőségei, személyi- tárgyi feltételei, a gyerekek mindenkori összetétele. Folyamatosan kell mérni, milyen programokat szeretnének a fiatalok, milyenek a lehetőségek, s ők miként kívánnak részt venni ezek szervezésében, lebonyolításában. Figyelemmel kell kísérni a szabadidős programok és a kötelező tennivalók, feladatok közötti helyes arányok betartását. A "reszortfelelős" nevelők törekedjenek kialakítani a diák-segítők állandó vagy alkalmi körét. Szorgalmazni, fejleszteni kell a tagkollégiumokkal való együttműködést.

A tanulók ne feledkezzenek meg arról, hogy szabadidejük alatt kollégiumon kívül is kollégistához méltó módon viselkedjenek. Szabadidejüket használják arra is, hogy a várossal, a város történelmével, kulturális és sportolási lehetőségeivel megismerkedjenek. A kollégium programjainak kiírását, ütemezését az éves programterv, munkaterv tartalmazza. Ezt figyelembe véve alakítják ki a csoportok a saját programjait a csoportvezető tanár segítségével. A szabadidő biztosítsa a tanulók érzelmi, értelmi, fizikai feltöltődését, kikapcsolódás lehetőségét.

1.5. A közösségi élet fejlesztésének feladatai, módszerei, eszközei

Alapelveink

A kollégiumi közösségnek törekednie kell a jól működő személyes emberi kapcsolatok kialakítására tanár és diák, tanár és tanár, diák és diák között. E személyes kapcsolatokról kialakuló közösségnek döntő jelentősége van a nevelés sikerében.

A közösség formálása, alakítása komplex feladat, az oktató-nevelő folyamat egészét áthatja, kiterjed a szabadidős tevékenységekre, közös cselekvésekre és a diákok öntevékeny szerveződéseire is.

Fontos cél, hogy a közösség váljék színterévé az egyéni tehetség kibontakozásának és fejlesztésének, olyan forrássá, amelyből az egyén erőt meríthet, továbbá segítsen a tanulók esetleges problémáinak, konfliktusainak megoldásában is.

A pedagógusok számára talán a legnehezebb feladat a tudatos közösségfejlesztés, hiszen az iskolai teljesítmény, a jövő építése alapvetően individuális tevékenység: az iskolai tételes, következményekkel járó értékelés az egyéni teljesítményt méri, s ezt látszólag nem befolyásolja a tanuló közösségben elfoglalt helye.

Mind a közösségfejlesztés, mind a személyiségfejlesztés sikerének alapja a nevelőtestület műveltsége, intelligenciája, fegyelmezett céltudatossága, meleg-megengedő igényessége, humorérzéke, következetessége. E tulajdonságok biztosítják hitelességét.

Törekedni kell olyan pedagógus közösség kialakítására, amely összehangolt követelményszintjével és nevelési elvárásaival, eljárásaival a diákok közösségeit vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.

A közösségfejlesztés során fontos értéket képvisel az intézmény számára a referencia-intézményi feladatok ellátására való felkészülés, és ennek során a szolgáltató szerep fokozatos kiépítése.

Intézményünkben a közösségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenység fő területei:

- szilencium
- szakköri foglalkozás
- csoportfoglalkozás
- szabadidős foglalkozások, tevékenységek
- közösségi tevékenység - diákönkormányzati munka

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink

Tanulóink életkorából adódóan a kortárscsoportnak meghatározó szerepe van a személyiségfejlődésükre. Az együttes tevékenység pedagógiai hatékonysága rendkívül jelentős. A nevelőknek indirekt módszerek alkalmazásával kell megteremteni a feltételeket a társak közötti pozitív interakciók megvalósulására. A szoba- csoport- és kollégiumi közösségi szintek kialakulása csak az arra adekvát tevékenységformák összehangolt tervezésével válhat eredményessé.

Csoportközösség kialakítása

A kollégiumba bekerülő új diákok még nem alkotnak közösséget. Meghatározó szerepe van a csoportvezető tanároknak, akiknek a legkülönbözőbb helyekről összegyűlt gyerekekből csoportközösséget kell formálni. Szerencsés, ha már az első félév során sikerül kialakítani azokat az alapelveket, normákat és elvárásokat, amelyek alapján megkezdődhet a közösségé formálódás.

Kötelező foglalkozások közösségfejlesztési feladatai, módszerei

- törekedni kell a tanulás támogatására kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerőcsere erősítésével
- segíteni a tanulók kezdeményezéseit, a közvetlen tapasztalatszerzést.
- a közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével)
- a tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése
- különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése
- népünk kulturális örökségének, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeinek megismertetése

Választható és szabadidős foglalkozások közösségfejlesztő feladatai, módszerei

- nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére
- átgondolt tevékenységek pedagógiai irányításával biztosítsák, hogy azok fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését
- a sokoldalú és változatos foglalkozások (zenei, képzőművészeti, kézműves, stb.)
- járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez
- a séták, a kirándulások mélyítsék el a természetszeretetet és a környezet iránti felelősséget

A pedagógus közösségfejlesztő feladatai, módszerei, eszközei a szabadidős tevékenység során

- építsen ki jó kapcsolatot az adott korosztállyal, szüleikkel, külső szakemberekkel
- fejlessze a csoportokban végzett közös munka során az önismeretet, az önfegyelmet, az együttműködést
- ismertesse meg a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, melyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek,
- ismertesse meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit
- sajátítsa el azokat az ismereteket és gyakoroltassa azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek
- segítse a tanulók kezdeményezéseit, hozzájárul a közvetlen tapasztalatszerzéshez, ösztönzi a szűkebb és tágabb környezet hagyományainak feltárását, ápolását, az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységet

- törekedjék arra, hogy a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv
- úgy irányítsa a tanulókat, hogy az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtése, értelmezése, megvédése álljanak a kommunikációs kultúra középpontjában
- a közösségfejlesztő munkája során olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölésére törekedjék, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak, a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre készítő tevékenységeket szervez
- törekedjék olyan közösség kialakítására, fejlesztésére, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait
- nevelő-oktató munkája során segítse az olyan csoportok kialakulását, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése mellett hatnak az egész személyiség fejlesztésére

A kollégium diákjainak közössége

A csoportközösségek alkotják a kollégium diákjainak közösségét, melynek működésében kiemelt feladatot kap a diákönkormányzat.

A Diákönkormányzat közösségfejlesztő feladatai

- határozzon meg olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket
- tudjanak felelősséget vállalni egyéni vagy közös tetteikért
- a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartása, amelyet az erőszakmentesség jellemez
- a felelősségérzetnek és a közösségi összetartást megalapozó közös értékek elfogadásának és tiszteltetésének tartásának a kinyilvánítása
- csapatmunkában történő munkavégzés, együttműködés jellemezze, sajátítsa el a kooperatív munkát
- a meghatározott kereteken belül gyakorolja döntési, egyetértési és véleményezési jogkörét
- felelős a csoportok közötti versenyek, vetélkedők szervezéséért
- részt vesz az éves programban tervezett kollégiumi rendezvények lebonyolításában
- kapcsolatot tart az iskolai diákönkormányzatokkal, a városi diákönkormányzattal
- aktív szerepet vállal a környezettudatos szemlélet kialakításában
- törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére

Interperszonális kapcsolatok

A kapcsolatrendszer vizsgálatára szociometriai felmérést kell alkalmazni. Az értékelés során törekedni kell az eredmények minél szélesebb körű gyakorlati hasznosítására. A szobaközösségeket célszerű vonzódasos alapon összeállítani. A perifériára szorultakat teljesíthető feladatokkal kell megbízni. A jó szervezőképességgel rendelkezőket be kell vonni a kollégiumi élet alakításába. A csoportkohézió fejlesztéséhez elengedhetetlen a közös programok szervezése. A kortárscsoport személyiségformáló hatásának elsőrendűségét figyelembe véve közvetett módszerekkel kell az egyéni érdekeket összehangolni. Kiemelt feladat az elsőévesek beilleszkedésének segítése a csoportközösségbe.

Önkiszolgáló tevékenység

A társadalmi mikroklíma ideális gyakorlóterepe. Az önkiszolgálás a közösségek mindennapi tevékenységével kapcsolatos feladatok ellátását jelenti. A környezet tisztántartása, a napirend szerinti működés biztosítása, az ügyeletes nevelő segítése szoba-, csoport-, és kollégiumi szinten a minden kollégista feladata.

A közösségfejlesztés színterei, tevékenységformái

- csoportfoglalkozások, szilenciumok, szakköri foglalkozások
- tanulmányi kirándulások,
- sportversenyek, vetélkedők
- különböző közös programok (pl. színház, hangverseny, mozi-, múzeumlátogatás stb.);
- kollégiumi és kollégiumon kívüli rendezvények, ünnepségek, megemlékezések;
- kollégiumi hagyományörzés (pl. egészség- és sportnapok, névadó ünnepek, májusfa állítás és kitáncolás, stb)

1.6. A művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

A művelődési tevékenység, a szabadidő kulturált eltöltésének megszervezése rendkívül szerteágazó és összetett feladat. Kollégistáinkban tudatosítani kell, hogy mindazon értékek, amelyek az irodalmi, zenei és képzőművészeti alkotásokban jelen vannak, az ő műveltségüket gyarapítják. Ezen értékek megismerése hozzásegítheti őket, hogy tartalmas szabadidő eltöltési szokásaik legyenek, kiegyensúlyozott életvitelük legyen, helyes irányban fejlődjön ízlésük.

- biztosítani a passzív (befogadó) és az aktív (cselekvő) részvételi lehetőséget
- egyéni és csoportos kezdeményezések felkarolása és támogatása
- programok szervezésénél a csoportfoglalkozások témaköreinek figyelembevétele
- a mindennapi testedzés, mozgás feltételeinek biztosítása
- a csoportok közötti, tagintézmények közötti versenyek rendezése a közösségépítés szolgálatában
- a kollégiumon kívüli lehetőségek maximális kihasználása

- a kollégium művelődési terve adjon bőséges lehetőséget, tartalmazzon sok programot, hogy tudjon választani belőle a kollégisták többsége
- a kollégisták érdeklődésének megfelelően szabadidős szakköröket kell működtetni, kiállítás-, mozi- és színházlátogatásokat kell szervezni, ezeken kellő előkészítéssel vegyenek részt a tanulók
- meg kell ismertetni a kollégistákat az új médiák művelődési lehetőségeivel
- kapjanak lehetőséget a számítógépen való alkotáshoz, a világhálón való ismeretgyűjtéshez
- vegyenek részt a kollégium művelődési lehetőségeinek kihasználásában, szervezésében, a lehetőségek bővítésében

Sporttevékenység

A mozgás elengedhetetlenül fontos a szervezet megfelelő működéséhez. Az aktív sportélet egészséget fejlesztő hatású, ezért feladatunknak tekintjük a mozgás, sportolás megszerettetését a sportolni nem szeretőkkel is.

- igyekszünk kihasználni a környék iskoláinak tornaterem, műfüves futballpálya és sportudvar adta lehetőségeket
- kollégiumi sportbajnokságok rendszerének kialakítása, ehhez kapcsolódó értékelési és jutalmazási rendszer
- a rendszeres testmozgás váljék mindennapos szükségletté
- ismerjék fel, hogy a sport kialakíthatja, illetve erősítheti a csoporthoz, a kollégiumhoz való tartozást
- a sportolás ellensúlyozhatja az előítéleteket, csökkenti a gyűlölködést és agresszivitást
- a sportolás során elért sikerélmény lendítő hatású lehet más területeken is

- részesítsék előnyben az aktív pihenést - játsszanak, sétáljanak a friss levegőn, minél többet kiránduljanak

1.7. A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, önálló életkezdését elősegítő tevékenység elvei

1.7.1. A tanulók fejlődését értelmi és testi értelemben is biztosítani kell

A kollégium fontos feladata, hogy belső életének szabályozása során biztosítsa a gyermekek optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, figyelembe véve a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi szokásokat is. A tanulók testi, fizikai és pszichikai fejlődése gyors, teherbírásuk nem egyforma. Figyelni kell a kimerülés, a lelki problémák jeleire, fel kell tárni okait, és lehetőségeinkhez mérten segíteni kell. Jól szolgálhatja ezt az egyéni beszélgetés, az önismereti foglalkozások, a szülővel, iskolával való rendszeres kapcsolat. A testi kondíció növelésére és kikapcsolódásra jó lehetőség a kondicionáló terem, a partneriskolák tornatermei, sportpályák és a városi uszoda igénybevétele.

1.7.2. Az értelmi fejlődést szolgálják a tanulókörök adta lehetőségek

Fel kell ismernünk a tehetséget, iránymutatásainkkal kell segítenünk a pályaválasztás, a továbbtanulás lehetőségeit.

A szülőkkel beszélve fel kell tárni a tehetség tényét, és egyeztetni kell szándékainkat. A tanulók képességei és az iskola, a szülő és a kollégium elvárásai nincsenek mindig összhangban.

A képességek hiányát pótolhatjuk a tanórán kívüli tanulással és korrepetálással. A csoportvezető tanárok kísérik figyelemmel a tanuló eredményeit, szükség esetén irányítják a tanulót szaktanári korrepetálásra. A szülőt a nevelők időben tájékoztassák a tanuló fejlődéséről és a felmerült problémákról. Keressék fel az iskolai szaktanárt, kérjenek bővebb információt.

Ha a kollégiumunk arculatát kellene megfogalmazni, azt mondhatjuk, jelen van a tehetségek gondozásának igénye, ezen belül jelen van egy speciális kör – Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja -, és jelen van egy heterogén, hagyományos alapú igény (szakiskolai osztályok). Ez utóbbinál jelentkezik a korábban egyeduralkodó fejlődést segítő módszer, a felzárkóztatás.

Ez utóbbit három fő formára bonthatjuk:

1, Alapok pótlása: főleg kilencedikesek esetében jelentős, amikor pótolni kell az általános iskola adta tudás és az új iskolatípus induló tudásszintje közötti szintkülönbségeket.

2, Hagományos felzárkóztatás: a tanév során a tananyaggal kapcsolatos tudáshiány pótlása. Főleg lemaradás esetén, illetve olyan tanulóknál jelentkezik, akik képességeik alapján nem tudják az iskolai tanítás-tanulás alapján elsajátítani az ismereteket, ennél több vagy részletesebb magyarázatot, gyakorlást igényelnek.

3, Alkalmi felzárkóztatás: azoknál a tanulóknál, akik csak a „baj” esetén jelennek meg, pl. bukásra áll, dolgozat lesz, vagy csak egy adott témakört nem ért. Rájuk jellemző, hogy a probléma megszűnése esetén elmaradnak a korrepetálásról.

A felzárkóztatás lehetséges eszközei:

- a helyes tanulás módszereinek megismertetése
- nevelőtanári korrepetálás saját szaktól

- a kilencedikesek kiemelt segítése
- a bukott tanulók korrepetálásra kötelezése
- a nevelőtanárok, valamint az osztályfőnökök, szaktanárok, szülők folyamatos kapcsolattartása, konzultációja
- a bármilyen okból gondokkal küzdő tanulók folyamatos regisztrálása, figyelemmel kísérése, azok segítése
- a jó tanulókból korrepetáló gárda megszervezése (tanulópárok)
- Arany János Tehetséggondozó Program

A sikeres pályaaorientáció és pályaválasztás érdekében a tanuló minél alaposabb megismerése a cél, hogy a nevelőtanárok megfelelő módon orientálhassák a diákokat. Fontos a felsőoktatási intézményekbe való bejutás követelményeinek alapos ismerete, a vizsgakövetelményekkel kapcsolatos tájékozottság.

A Megyei Munkaügyi Központ munkatársaival együttműködve előadások, beszélgetések szervezése az esetleges átképzésekbe való bekapcsolódás, szakmaváltás lehetőségeiről.

Az önálló életkezdést elősegítő tényezők köréből kiemelten kezeljük és támogatjuk:

- az informatikai tudás fejlesztését
- a jogosítvány megszerzését
- az idegen nyelvek ismeretének, alkalmazásának fontosságát
- az állásinterjúkon való megjelenés, viselkedés kultúrájának elsajátítását
- az önéletrajz készítésének megtanulását

1.8. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel (közösségekkel), a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, szociálisan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település - a tanulók nevelésében érintett - intézményeivel, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, a helyi kisebbségi önkormányzatokkal.

A kapcsolatok kialakításában, gazdagításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező.

Az új kollégisták szülei részére minden szeptemberben szülői értekezletet tartunk, tanév közben az érintett iskolák szülői értekezletének napján a csoportvezető tanárok fogadóórát tartanak. Telefonon, levélben a tanulóval történt minden jelentős és rendkívüli eseményt tudatunk a szülői házzal. A szülők számára a kollégium mindig nyitva áll. Szívesen fogadjuk a tanulók szüleit akkor is, ha nem valamilyen konkrét esemény, történés miatt keresnek fel bennünket, csak érdeklődni, ismerkedni jönnek.

A művelődési intézmények közül kiemelkedően magas szintű az együttműködés a Hevesi Sándor Színházzal, az Art Mozi-val, a fedett uszodával, a könyvtárakkal, a Keresztury Dezső ÁMK-val, a Városi Hangverseny- és Kiállítóteremmel.

A kollégium két tagintézménye (Teleki Blanka és Kovács Károly Kollégium) 2002-től részt vett a Comenius 2000 Közoktatási és Minőségfejlesztési Program I. modelljének – a partnerközpontú működés megvalósításának – kiépítésében, melynek sikeres elvégzéséről 2004 áprilisában kapták meg a tanúsítványt.

A program fontos eleme a partnerek körének meghatározása, az azonosított partnerek elégedettségének, elvárásinak megismerése, az ebben rejlő változtatások lehetőség szerinti beépítése az intézmény nevelő-oktató munkájába, illetve működésébe. A jövőben szeretnénk a programot tovább folytatni és a többi tagintézményben is meghonosítani, felhasználva az ezen a területen eddig elért eredményeiket, tapasztalataikat.

A referenciali-intézményi szolgáltató szerepből adódóan a kollégium kapcsolatrendszere várhatóan kibővül a régió azon intézményeivel, melyekben a működéshez szorosan köthető jó gyakorlatok elterjesztése történik.

1.9. A kollégium hagyományai, azok továbbfejlesztésének terve

A kollégium tagintézményei sokrétű hagyományápolással foglalkoznak, melyek rendszerint átfogják az egész tanévet.

Általában az új kollégisták fogadásával, avatással, gólyabállal kezdődik az év, majd a Mikulás - ünnepség, a karácsony és a farsang, végül a ballagás következik. Ezek az ünnepségek mind a közösségi tudat erősítését, a közösséghez tartozás érzését hivatottak erősíteni.

A tagkollégiumokban a névadók tiszteletére kollégiumi napok is helyet kapnak a tanévi programban, amely mindig komoly kihívás a diákoknak és tanáraiknak egyaránt. Az események általában a névadók évfordulói köré szerveződnek. Sport - és játékos vetélkedők, kiállítások, meghívott előadók, irodalmi műsorok éppúgy jellemzők, mint a kötetlen együttlét különböző formái.

Kollégiumunk nevelőtestülete a jövőben is nagy hangsúlyt fektet a hagyományápolásra. Az integráció lehetőséget teremt újabb közös (minden tagkollégiumot érintő) rendezvények meghonosítására.

1.10. A kollégiumi nevelés minősége, eredményessége

A kollégium - a szülővel és az iskolával együttműködve - hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában.

A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe veendő, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

Az intézményi belső pedagógiai vizsgálatok és mérések, illetve belső és külső vizsgálatok és mérések

- az intézményi önértékelés,
- a kollégiumban történő külső mérések, értékelések, különösen a fenntartói, mérések alapján történő intézkedések rendje,
- a kollégiumi tanulók nevelésében elért eredmények mérésének, értékelésének, a visszacsatoló intézkedéseknek a rendje.

1.11. Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

1.11.1. Kollégiumi egészségnevelési program

A kollégiumba kerülő fiatalok életüknek az egyik legkritikusabb, legsérülékenyebb időszakában vannak. A serdüléssel a szülői kapcsolatok gyengülnek, erősödik a kortárs csoportok és az egyéb információhordozók szerepe a tanulásban és felvilágosításban. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni személyiségfejlődésükre, mely nagymértékben meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, preferenciáik kialakítását. A kollégium tehát a családi környezet mellett a szocializációnak azon színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

Az egészségnevelési tevékenység célja, hogy a tanulók képesek legyenek objektív módon felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatását, elkerülésük módját. El kell érni, hogy alkalmazzák a tanultakat: tegyenek saját egészségük érdekében.

Alapelvek

- a tanulók segítése a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában
- fejlessze az életvezetési képességeket
- a pedagógusok és a tanulók egészségügyi ismereteik bővítése, korszerűsítése
- az oktatási-nevelési tevékenység egészséges környezetben való biztosítása, a környezet egészségtámogató jellegének erősítése
- fejlessze a tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért
- készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására
- segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését
- valósítsa meg a mindennapi testmozgást
- terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is
- az egészségügyi ellátás tervezett biztosítása
- az egészségfejlesztésben érdekelt partnerek együttműködésének koordinálása

Az egészségneveléssel kapcsolatban megfogalmazott céljaink

- külső szakemberek előadásainak szervezése, pályázatok készítése
- az egészségnevelésben szerepet vállaló kollégák szakirányú továbbképzésének támogatása
- minden olyan prevenciós tevékenység támogatása, amely tanulóink egészségét szolgálja
- egészségnevelési verseny szervezése
- az egészségfejlesztési program teljes körű kiépítése a minőségfejlesztésben ismert PDCA ciklus ismérvei alapján

Az egészségnevelési programban alkalmazható módszerek

Hagyományos felvilágosító tevékenység:

Ezek egyfelől az egészségkárosító magatartásformák veszélyeire hívják fel a figyelmet – általában elrettentő tartalmú információk bemutatásának eszközével -, másrészt megoldásként kínálják a helyesnek vélt egészségmagatartást. Veszélye, hogy az ismeretek átadásának nem feltétele a hallgatóság aktív bevonása. Tapasztalatok szerint az ismeretek ilyen módon történő átadása önmagában nem elegendő a viselkedés befolyásolására, hiszen a háttérben meghúzódó motivációk lényegesen erősebbek lehetnek. Ebbe a csoportba tartoznak a felvilágosító előadások, a különböző időszaki kiadványok, brosrák.

Rizikócsoporthoz megközelítés:

Korai szűrés eredményeként feltárt egészségi (nem fertőző betegség) problémákkal, avagy szociális helyzetük szempontjából veszélyeztetettek felmérése, majd a körükben végzett célzott egészségfejlesztő, betegség megelőző tevékenység (külső szakember bevonásával).

A társas-érzelmi készségek fejlesztését fokozó beavatkozások:

Az érzelmi nevelést előtérbe helyező modellt a személy konfliktuskezelési eszköztárának gyengeségeit nevezi meg az egészségkárosító magatartásformák kialakulásának háttéréként. Ez a módszer lehetőséget biztosít résztvevői számára a szocializációra, a társas-kommunikációs készségek fejlesztésére. Ilyenek például a serdülőkorú készségfejlesztő vagy önismereti csoportfoglalkozások, amelyek a csoportvezetésben képzett szakembert kívánnak. Az önismeret fejlődésétől remélhetjük, hogy a diákok ellenállnak az egészségkárosító magatartásformáknak, nemet mondanak a káros szenvedélyeknek.

Feltételek, rendelkezésre álló eszközök

Tárgyi feltételek

Az egészségneveléshez szükséges tárgyi feltételek mind műszaki (multimédiás szakterem, projektor, videó lejátszó és TV, stb.), mind prevenciós szakanyagok szintjén (szakkönyvek, videó kazetták és CD-k) megfelelőek. A későbbiekben szükségessé váló anyagok a taneszköz fejlesztés évi beszerzéseivel tervezhetőek (pl. szemléltető anyagok).

Időkeret

Az egészségneveléssel kapcsolatos feladatok ellátásához szükséges időkeretet minden évfolyamon az Alapprogram időkerete fedi le.

Személyi feltételek

Az egészségnevelési program megvalósításába bevonható, intézményi szinten jelenleg rendelkezésre álló humán erőforrás:

- csoportvezető nevelőtanárok
- pszichológus végzettséggel rendelkező pedagógus

Bizonyos témaköröknél az ismeretátadási és prevenciós tevékenység elvégzéséhez szükséges külső szakemberek bevonása is, úgymint

- iskolaorvos
- védőnő
- pszichológus
- rendvédelmi szervek munkatársai
- civil szervezetek szakemberei
- mentálhigiénés szakember

Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők

Belső résztvevők: pedagógusok

Külső partnerek: iskolaorvos, védőnő, iskolapszichológus, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő szervezetek, Nevelési Tanácsadó, Sportlétesítmények vezetősege

Az egészségnevelés területei

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek/témáknak a kollégium pedagógiai rendszerébe be kell épülnie. Ezen témák a következők:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- tanulási technikák, a tanulási környezet kialakítása
- az idővel való gazdálkodás fontossága
- a személyes válsághelyzetek felismerése és megoldási stratégiák ismerete
- az egészséges táplálkozás, ételmiszerbiztonság
- szenvedélybetegségek (dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer-használat)
- szexuális felvilágosítás, párkapcsolatok, családtervezés, AIDS prevenció
- a betegség és gyógyulást segítő magatartások, elsősegélynyújtás,
- személyi higiénia, testi-lelki egészség
- személyes biztonság, balesetvédelem
- testedzés, mozgás, egészséges testtartás
- személyiségfejlődés elősegítése, önismeret, tanulási technikák
- egészséges környezet (tanulási környezet, természethez való viszony)

Az egészségnevelés színterei

- a kollégisták esetében az iskola egészségügyi feladatok ellátását a körzet szerint illetékes háziorvos, az iskolaorvos és védőnő látják el
- a kollégium feladata szükség esetén a tanulók szakszerű elsősegélyben való részesítése, betegség esetén elkülönítése, ellátása
- közreműködés a közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók ellátásában, problémáik diagnosztizálásában, szakvélemény elkészítésében a Nevelési Tanácsadó szolgáltatásait vesszük igénybe. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében a Tanulási Képességet Vizsgáló és a fogyatékosság típusának megfelelő Szakértői és Rehabilitációs Bizottság jár el, ez utóbbi tanulók ellátására fokozatosan készülünk fel.

Kötelező foglalkozások – Alapprogram előírásai és keretterve alapján

- elsősegélynyújtás, testi higiénia
- szenvedélybetegségekkel való foglalkozás, párkapcsolat, családtervezés, szexuális felvilágosítás
- balesetvédelmi rendszabályok ismertetése
- ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében: reggeli elfogyasztása, az évszaknak megfelelő öltözködés, stb.,
- a kollégium által biztosított étkeztetés étrendjére való odafigyelés, pl.: az étrend összeállításában való részvétel
- termék, folyosók, udvar állapota

Szabadidős foglalkozások

- ismeretterjesztő előadások, kiállítások
- a témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek
- szabadidős foglalkozások
- kirándulások, túrák, (rendszeresen, egészséges környezetben)
- egészségnevelési akciók
- tájékoztató fórumok
- szakmai tanácskozások, tréningek (tanárok felkészítése); ezek helyszíne lehet más intézmény,
- kortárs segítők képzése (tanulók felkészítése); színtere lehet a kollégium vagy más képző intézmény

Kollégiumi étkeztetés

Hazánkban kiemelkedően magas a cardiovascularis és a daganatos betegségek halálozási száma. Ennek nagyfokú javulása volna elérhető a helyes táplálkozással. Az átlagos magyar étkezési szokások miatt sok a túlsúlyos és – sajnos – egyre több az alultáplált fiatal. A kollégiumi étkezés milyensége és mennyisége ezért kiemelt figyelmet kell, hogy kapjon. A kulturált étkezés lehetőségének biztosítása pedig nevelőmunkánkat segíti.

A kollégium megfelelően felszerelt ebédlőkkel, főző- és melegítő konyhával rendelkezik, a tanulónak közel 50%-a veszi igénybe az étkezési lehetőségét. Az étkeztetés szervezéskor igyekszünk biztosítani a kellő időt a reggeli és a vacsora elfogyasztására.

Az étkeztetést biztosító vállalkozót a fenntartó közbeszerzési eljárás keretében választja ki. A kiválasztás szempontjai között – az ár mellett – kiemelt szempont az egészséges táplálkozásra való törekvés (az alapanyagoknak és az adalékanyagoknak az egészséges táplálkozás követelményeit szem előtt tartó megválasztása). A szolgáltató vállalása alapján tud diétás ételt biztosítani a rászoruló (lisztérzékeny, tejérzékeny, diabetes betegségben szenvedő) tanulóknak.

Mindennapi testmozgás, testedzés

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülniük:

- lehetőség szerint minden tanuló minden héten vegyen részt a testmozgás-programban
- a kollégium ennek érdekében műfüves pályabérletet vásárol illetve, tornatermet bérel
- a kollégiumi testedzési, sportolási, egészség-megőrzési tevékenység sportszakkör keretében valósul meg
- a házi és a tagintézményei közötti versenyek és bajnokságok (foci, kézilabda, asztalitenisz stb. bajnokság) a testmozgás szinterei

Az egészségre káros szenvedélyek, drogprevenció

Intézményünkben fel kívánjuk mérni a drogokkal kapcsolatos ismereteket, érintettséget a diákok körében (attitűdvizsgálat), szorosan együttműködve a diákönkormányzattal. A bővebb ismeretekkel rendelkező, felvilágosult, az egészségről, a szexualitásról, az egészségre káros szenvedélyekről nyíltabban beszélő fiatalokra megerősítő és kompetencianövelő módszerekkel kell hatni, a negatív hangadókra inkább információ átadó és ártalomcsökkentő módon, a visszafogottabb, gátlásosabb gyerekekre fejlesztő, támogató, státuszteremtő hatást kell gyakorolni.

Az elsődleges drogprevenció lényege, hogy a nem drogozó fiatalokat megtartsuk ebben az állapotban. Legfőbb célunk tanulóinkat olyan ismeretekkel, pszichésen megalapozott benső értékévé vált normakultúrával felruházni, amelynek segítségével egyértelműen elhárítják a személyiségük integritását veszélyeztető szerek használatát, valamint a társadalmi normákhoz igazodó, életkoruknak, érdeklődésüknek megfelelő szabadidős elfoglaltságok nyújtása.

A drogprevenció összetett személyiségfejlesztő munka, ezért abban a tantestület minden tagjának részt kell vennie. Pedagógusainknak tisztában kell lenniük a legális-, illegális drogok fogyasztása mögött meghúzódó okokkal. Közre kell működniük a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Tudniuk kell, mi a teendőjük, kompetenciájuk, ha szembesülnek a kábítószeres problémájával. A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett megelőző munkában, megfelelő előkészítés és információ-átadás után részvételükkel tudják támogatni a kollégium programjait. A pubertás kortól kezdve nagyon fontos a kortárs csoport befolyása, amit a drogprevenációs munkában is fel tudunk használni. (DÖK, kortárs segítők.)

A drogprevenció lehetséges színterei:

- kollégiumi programok
- csoportfoglalkozások
- szabadidős foglalkozások
- drogprevenációs rendezvények
- továbbképzések
- kortárs-segítőképzés

Konkrét témakörök feldolgozása, ismeretátadás és interaktív gyakorlatok, esetelemzések. Az ismeretátadó órákhoz szükség esetén külső előadókat, szakembereket lehet hívni.

1.11.2. Környezeti nevelési program és alapelvek

Alapelvek, célok

Intézményünk feladatának tekinti azt, hogy diákjaink a felnőtt életre megfelelő ismeretekkel, készségekkel és szemlélettel rendelkezzenek, hogy ne csak pillanatnyi érdekeik szerint, hanem a Föld egészének fennmaradása érdekében cselekedjenek. Ennek eléréséhez a következő célok megvalósulását tartjuk szem előtt az iskolai élet valamennyi színterén, valamennyi tevékenységünket áthatva.

Helyzetkép, adottságok

Tárgyi feltételek a környezeti nevelés szempontjából a kollégium székhelyén és tagintézményeiben:

A kollégium a 60-70-es évekre jellemző környezetben és elvárások alapján épült. Testmozgásra sem tornaterem, sem udvari sportpálya nem áll rendelkezésre.

Valamennyi tagintézményben kondi terem ad lehetőséget a sportolásra.

Az épület az építészeti szabványoknak és az egészségügyi előírásoknak megfelel. A felújításokat folyamatosan végzik, baleseti veszélyek nincsenek. A szellőztetés megoldott, a természetes világításról nagy ablakfelületek gondoskodnak. Az iskola udvara tágas, részben parkos jellegű, kis részben sportolási célokat szolgál.

Példamutató környezet:

- tantermek, folyosók növényekkel való ellátása – tűzvédelmi előírások figyelembe vétele mellett
- anyag és energiatakarékos, környezetbarát intézményműködtetés
- a pedagógusok, a dolgozók példamutatása
- kerékpáros és gyalogos közlekedés ösztönzése
- szelektív hulladékgyűjtés

Megvalósult környezeti nevelési tevékenységek

- múzeumlátogatások, kirándulások szervezése, kerékpártúrák, séták tudatos és ismereteket közlő alkalmak,
- település és a régió, helyi értékek bemutatása
- a környezetben található értékek megismertetése, bemutatása
- fontosnak tartjuk a székhely szerint Zala megye történetének, természeti szépségeinek és néprajzi értékeinek bemutatását, aminek megvalósulása kötelező foglalkozások keretében belül, illetve azon kívül (szakkör, kirándulás) egyaránt történhet

Erőforrások

Humán erőforrás

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy a kollégiumi élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

Pedagógusok: az Alapprogram keretterve alapján kidolgozzák az egyes környezeti tartalmakat. E mellett a kollégium minden tanárának és dolgozójának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példát mutasson a tanulók számára.

A közvetlen környezet (szilenciumi terem, háló) szépítése, dekorálása szoba-, illetve csoportközösség szintjén realizálódik.

Diákok: a diákok a környezeti témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során kötelező és szabadidős programok keretében sajátítják el. Fontos feladatunk, hogy kialakítsuk a

tanulóknak a környezet tisztaságára való igényt, ezért bevonjuk őket környezetük szépítésébe, tisztán tartásába (heti és havonkénti nagytakarítás, ügyeleti rendszer).

Szülők: a kollégiumi környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az intézmény harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők is megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit a kollégium is közvetíteni kíván.

Külső résztvevők: szakemberek - környezetvédők, erdészek, meteorológusok, művészek.

Külső intézményekkel, civil és egyházi szervezetekkel sokoldalú kapcsolatok építhetők ki. A különböző intézmények (múzeumok, kiállítóhelyek, NP stb.) meglátogatása, szakmai előadások szervezése színesebbé, tartalmasabbá teszi a környezeti nevelést. Pályázati kiírásokkal, szakmai anyagok küldésével is több intézmény és szervezet segíti munkánkat.

Technikai felszereltség, taneszközök

A kollégium technikai felszereltsége a környezeti nevelés célrendszerének megfelelő.

Rendelkezésre álló tárgyi erőforrásaink:

- könyvtár környezet/természetvédelmi tárgyú könyvekkel, folyóiratokkal
- számítógépterem a tanulók számára is elérhető Internet hozzáféréssel
- modern ismerethordozók (videók, multimédiás anyagok)
- audiovizuális eszközök (multimédiás terem, projektor)

Környezeti nevelés - jövőkép

Általános célok, értékek

- elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát (NAT)
- kialakítani a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt, mely váljon a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvvé,
- érzékennyé tenni a tanulókat a környezet állapota iránt,
- bekapcsolni az intézményt a közvetlen környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába,
- képessé tenni a tanulókat arra, hogy személyes tapasztalataik alapján együtt tudjanak működni a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalatokon alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakításának segítése
- az állampolgári – és egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- az egészséges életmód igényének kialakítása, az ehhez szükséges technikák és módszerek elsajátítása

- a helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- a problémamegoldó gondolkodás, döntőképesség fejlesztése
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése
- vitakészség, kritikus véleményalkotás, kommunikációs kultúra fejlesztése

Konkrét célok és feladatok

A már megvalósult, illetve folyamatosan végzett tevékenységek mellett a következő területeken kívánunk új, rövid távú célokat megfogalmazni a környezeti nevelési program megvalósulásának érdekében.

- minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre, a hétköznapi környezeti problémák megjelenítésére
- a tanulók bevonása a környezetvédelemmel kapcsolatos témák feldolgozásába (kiselőadás)
- multimédiás módszerek alkalmazása a foglalkozásokon
- az intézmény technikai, tárgyi felszereltségének javítása: szakkönyvek, folyóiratok, videó és CD-k beszerzése
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet)
- előadások, élménybeszámolók szervezése
- pedagógus továbbképzés támogatása a környezeti nevelés ismeretanyagának illetve módszertanának elsajátítására, bemutatására
- a kollégium tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése
- szelektív hulladékgyűjtés
- a pedagógusok és alkalmazottak személyes példamutatása
- tanulók bevonása a dekoráció készítésébe
- a tantermek, folyosók, udvar tisztaságának következetes védelme

Az egészségneveléssel és a környezeti neveléssel összefüggő szakmai programok

- egészségügyi felvilágosító előadások
- drogprevencióhoz kapcsolódó rendezvények
- kreatív, cselekedtető akciók (pl.: szemétszedés, faültetés, stb.)
- a külső programokhoz kötődően baleset megelőzési felvilágosító előadások
- a külső programokhoz kötött környezetvédelmi előadások, tájékoztatók, gyakorlatok
- a kollégiumi névadó–napokhoz kötődően környezetvédelmi tablók, poszterek, filmek készítése
- évente egy egészség- és sportnap

A médiában megjelenő, mértéktelen fogyasztásra ösztönző reklámok hatásainak ellensúlyozására egyfajta módszer a kollégium példamutatása

- szelektív szemétgyűjtés megszervezése
- laboratóriumi veszélyes anyagok, szárazelemek gyűjtése
- környezetbarát, újrahasznosítható anyagok használata
- takarékoság, takarékos megoldások alkalmazása (pl. energiatakarékos izzók, víztakarékos berendezések és eljárások, hőszigetelt nyílászárók stb.)
- cserepes, élő növények a közös helyiségekben, folyosókon

Az egészségnevelési és környezeti nevelési program megvalósítása elsősorban a tantestület elkötelezettségén, a személyes példamutatáson múlik.

1.12. Referencia-intézményi szolgáltatással összefüggő alapelvek, célok, feladatok

A Társadalmi Megújulás Operatív Program 3.1.7- 11/2 „Referencia-intézmények országos hálózatának kialakítása és felkészítése” pályázaton az intézmény előminősített referencia intézményi státusszal rendelkezik a mintaadó tehetséggondozási gyakorlata alapján. A tehetségneveléshez, értékközvetítéshez kapcsolódóan minősített jó gyakorlatunk megtalálható a <http://kosar.educatio.hu> weboldalon.

A nevelési-oktatási folyamat irányítása, szervezése során kiemelten fontos tényező, hogy a pedagógusok nevelőmunkája a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességéhez és az egyes tantárgyakban nyújtott teljesítményéhez.

A NAT és a Kerettantervek, az Alapprogram olyan pedagógiai munkát feltételeznek, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás, a nevelés színtere nem csak az nevelési intézmény, hanem az azon kívüli tevékenységek is. Ez tehetségnevelésünk elvi kiindulópontja.

Kiemelten kezeltük a pedagógiai programunkban megfogalmazott célok és tevékenységek közül az alábbiakat:

- A referencia-intézményi feladaton keresztül a pedagógusok módszertani munkájának megújulását elősegíteni.
- A referencia-intézményi feladatok ellátására való felkészülés során a szolgáltató szerep fokozatos kiépítése.
- Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges ismeretek, tanulási képességek és attitűd kiművelése.
- A pedagógiai munka megújulásának állandó figyelemmel kísérése, új tanulásszervezési eljárások elterjesztése.
- A tudás megbecsülése érdekében a munkafegyelem hatékonyabb megszilárdítása a tanítás - tanulási folyamatban működő minden szereplőnek közös érdeke.

A célkitűzésekhez kapcsolódó tevékenységek, feladatmegvalósítások erőssége

A 2012/2013. tanévben megkezdtük a TÁMOP- 3.1.7-11/2-2011-0242 projekt keretében a referenciaintézményi feladatok teljesítéséhez szükséges feltételek kiépítését. Műhelymunkák, hospitálások, bemutató órák szervezése segíti ezen vállalásunk teljesülését.

A tehetséggondozás szervezeti kereteit az önismereti és tanulásmódszertani foglalkozások és a szervezett szabadidős tevékenységek, illetve az informális tanulás tudatos alkalmazása jelenti. Mindezekben a tevékenységekben meghatározó szerepet kap a konnektivista, tevékenységre épített tanulásszervezés.

A fejlesztés irányai

- a nevelőmunkában a pedagógiai tudatosság, szakmai önállóság, tervszerűség erősítése
- felkészíteni a tanulókat az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatára
- a referenciai intézményi működéshez szorosan köthető jó gyakorlatok kiterjesztése a régió intézményeiben
- újabb jó gyakorlatok nyilvánosságának biztosítása
- az intézmény minden pedagógusa legyen nyitott a változatos pedagógiai módszerek alkalmazására
- a módszertani kultúra fejlesztésére
- továbbképzéseken, szakmai tanácskozásokon való részvételre a referencia intézményi szolgáltatás kiépítésében

Minőségi céljaink

- tanpedagógusaink munkájuk során legyenek a minőség iránt elkötelezettek, segítőkészek, és együttműködők a partnereikkel szemben
- munkatársaink legyenek elégedettek munkakörülményeikkel

Tehetséggondozás érdekében végzett tevékenységek

Dokumentált foglalkozás-látogatások tapasztalatai

A foglalkozás-látogatások során a következők megfigyelése történik: személyes tulajdonságok, foglalkozás vezetésének minősége, a céloknak megfelelő tevékenykedtetés, alkalmazott munkaformák, időbeosztás, eszközhasználat, a tanulók bevonásának mértéke, motivációs eljárások, önálló tanulásra ösztönzés, gondolkodási műveletek alkalmazása, a tanulók értékelése, a tanulók tapasztalatainak tudásának felhasználása, a **referenciaintézményi jó gyakorlatok elterjesztése érdekében végzett tudatos tevékenységek.**

Továbbképzéseken szerzett kompetenciák hasznosítása

A TÁMOP 3.1.7 pályázat kiváló lehetőségeket biztosított a szakmai tudás növelésére. A továbbképzéseket követő, belső szakmai munkák eredményeként a képzésen elsajátított eljárások, módszerek, tevékenységek továbbadása a tantestület többi tagjainak jó színvonalon megvalósult. Ezt segítették a szakmai műhelymunkák, munkaközösségi foglalkozások, illetve a teamekben zajló tevékenységek.

Továbbképzések

	képzés megnevezése	óraszám	részrtvevő
1.	Felkészítés a referencia-intézményi szolgáltatás szervezeti feltételrendszerének kialakítására	15	Preis Judit
2.	A referencia-intézmény mintaértékű eljárásainak adaptációját támogató képzés	30	tantestület
3.	Intézményközi, horizontális, tanulás megszervezését segítő felkészítés	15	Ragán Katalin
4.	A leendő referencia-intézmény kínálatának szakszerű és eredményes megjelenítését segítő felkészítés	15	Preis Judit
5.	Választható képzés, amely a pályázatban érintett feladatellátási hely vezetőit készíti fel a referencia-intézményi szerepkörből adódó új irányítási feladatok tevékenységeire	30	Preis Judit
6/A	Felkészülés felsőoktatási gyakorlóhely funkció vállalására	8	Preis Judit Herczeg Gáborné
6/B	A gyakorlatvezető mentor-pedagógusok felkészítése	60	Preis Judit Kász Ildikó
7.	Választható képzés, amely a referencia-intézmény pedagógusközösségét a többségük által nem gyakorolt modernizációs területtel ismerteti meg - Interaktív tábla az oktatásban	30	Kun Erzsébet

Belső továbbképzések, szakmai fórumok, műhelymunkák a képzéseken „tanultak” továbbadására

- felkészülés a referencia intézményi feladatok ellátására
- önismereti foglalkozás – szakmai műhely
- tanulásmódszertan – szakmai műhely
- belső pedagógus továbbképzés

- PR tevékenységek a referenciainstanznyi feladatellátás megvalósításához

A fejlesztés irányai

- Belső szakmai műhelyek fejlesztésével a hálózati tanulás biztosítása a kerületen kívüli intézményeknek

2. KOLLÉGIUMUNK FUNKCIÓI

2.1. Feltételteremtő funkciók

Az oktatáspolitikai dokumentumok által előírt, az azokból kibontható szükségszerű funkciók.

2.1.1. Oktatáspolitikai és szociálpolitikai funkciók

- a szabad iskolaválasztás jogának biztosítása
- a tankötelezettség megvalósíthatóságának, teljesítésének biztosítása
- a továbbtanulás lehetőségének biztosítása
- a társadalmi munkamegosztásban való részvétel elősegítése
- az esélyegyenlőség megteremtése, a társadalmi mobilitás elősegítése

2.1.2. Szociális funkciók

- szociális ellátás, megfelelő fizikai és szellemi környezet biztosítása a szülői háztól távol, a zalaegerszegi középfokú szakképző intézményekben tanulni szándékozó diákok számára szociális biztonságnyújtása révén
- a "második otthon" kialakítása
- szociális "védőháló" az egyén és a közösség számára

2.2. Kollégiumpedagógiai funkciók

2.2.1. Nevelés

- családhelyettesítés
- szocializáció
- személyiségformálás
- összetársadalmi és nevelési értékközvetítés
- életmód-mintaadás

2.2.2. Tanítás, oktatás, képzés

- az iskolai teljesítés feltételeinek megteremtése
- felzárkóztatás
- korrepetálás
- felkészítés felsőoktatásban való továbbtanulásra - az általános iskolából "hozott" hátrányok felszámolása

- tehetségmentés és tehetséggondozás
- pályaaorientáció, pályaválasztás elősegítése
- az iskolai tudást kiegészítő praktikus ismeretek nyújtása
- kiegészítő-, hobbifoglalkozások megtartása, biztosítása

3. ÉRTÉKEINK, ÉRTÉKRENDSZERÜNK

A közösségekben, így a kollégiumban is manifeszt és látens módon érvényre jutnak értékek. Értérendszerünk alkotóelemei:

- a társadalomban ható értékek
- az oktatáspolitikai prioritások
- a megrendelői klientúra értékei
- a kollégiumnak, mint szervezeti struktúrának preferált értékei
- a belső formális és informális közösségek értékei
- a kollégiumon belüli diákok, tanárok, vezetők által képviselt értékek

Az alapvető emberi jogokat, lelkiismereti és vallásszabadságot, a gyermeki jogokat, nemzeti és etnikai kisebbségek jogait, a tudományos technikai haladásban, a hazai kulturális pedagógiai hagyományokban megjelenő értékeket szem előtt tartva, a nemzeti hagyományokat, az ország nemzetiségeihez, etnikumaihoz tartozók azonosságtudatát ápoló, az európai, humanista értékrendjével azonosulva alkottuk meg értérendszerünket.

Úgy gondoljuk, hogy egy intézmény - így kollégiumunk is csak akkor képes az értékátadás funkciójának eleget tenni, ha önmaga is szilárd értékrenddel bír és a pedagógiának a "kegyelmi állapota" - amikor érték közvetítés és érték keresés egymásra talál, csak szilárd és tudatosult alapértékek következtében valósulhat meg.

Programunkban a nevelési feladatokat is az átadandó értékek, valamint a megtanulandó társadalmi szerepek mentén közelítjük meg.

Kollégiumunkban értékekkel és értékekre nevelünk. Értékközvetítő funkciót a pedagógiai környezet minden eleme tartalmaz.

3.1. A pedagógiai környezet értékközvetítő elemei

3.1.1. A kollégiumi tanár (személyisége, jellemvonásai):

- magas fokú gyermekszertet és differenciált gyermekismeret
- humanizmus
- empátiaképesség és empátiakészség
- kapcsolatteremtő és -fenntartó képesség - szervező- és irányítóképesség
- pedagógiai optimizmus (hit a kollégiumi nevelőmunka jobbá tételében)
- tolerancia, tapintat
- magas fokú szaktárgyi tudás

3.1.2. Együttélés

(a tanulók otthonjellegű együttélése a kollégiumban)

- az együttélés szabályai, normái

- az "otthonteremtés" értékei a saját "terület" kialakításában, díszítésében, rendben tartásában

3.1.3. Kapcsolatrendszer

(csoportok, közösségek és azok tagjai között)

- megértésre, szeretetre, tiszteletre, bizalomra épülő tanár - diák kapcsolat
- kortárskapcsolatok kialakítása

3.1.4. A kollégium mikro- és makrokörnyezete

(épület, szobák stb.)

3.1.5. A tagkollégium neve

- a névadó személyisége, tettei, művei
- a névadóhoz kapcsolódó hagyományok

3.1.6. A korábban végzett kollégisták

3.2. A kollégiumi nevelést meghatározó értékek

3.2.1. Az érzelmi élet szempontjából fontos értékek

- Szeretet, rokonszenv, kötelesség, felelősség, segítségnyújtás

- szülők, testvérek szeretete, tanáraik, szobatársaik, kollégista társaik és egyéb a környezetükben élő embertársaik tisztelete, a másság elfogadása
- a haza, szülőföld, a küldő és a befogadó környezet szeretete, megbecsülése, a gyökereikhez való tartozás érzésének kialakítása
- felelősségérzet, felelősségtudat, felelősségvállalás, kötelességtudat önmagukkal, embertársaikkal szemben

- Önismeret, önbizalom, önbecsülés, önfejlesztés

- erények tudatos erősítése, hibák kiküszöbölése, önmaguk elfogadása
- egészséges önbizalom, önbecsülés, önmaguk értékeit, adottságait, képességeit fejlesszék, ismerjék
- konfliktustűrő, konfliktusok megoldására való képesség
- kudarc-tűrő, szorongások, feszültségek oldásának képessége

- Szorgalom, akaraterő, céltudatosság, jellemesség

- sikerorientáltság, de nem a sikert minden áron hajhászás

- Kreativitás, rugalmas gondolkodás, humor

- érdeklődés, kíváncsiság, csodálkozni, örülni tudás
- rugalmas gondolkodás, humorérzék
- konfliktusok feloldására, a lehangolt periódusok feloldására, a nehézségeken való átlendülésre való képesség

3.2.2. Etikai, világszemléleti értékek

- Értéktisztelet

- gyermekpártiság, családpártiság
- az élet, a gyermek, a család védelme, tisztelete, szeretete
- önmagával és másokkal szemben való igényesség
- a jó, a rossz, a helyes, a helytelen, az igaz, a hamis felismerése és döntés a pozitív mellett
- a másik nemhez való erkölcsös kapcsolat kialakítása, tiszta, személyiségépítő diákszerelem

- Magaviseleti szabályok betartása

- őszinteség, az egyenesség, a nyíltság, a felelősség vállalása
- állhatatosság, fegyelmezettség, igazságosság, lelkiismeretesség
- hűség elvekhez, hazához, közösségekhez, barátokhoz, szerelmeshez, önmagához, családjához, kollégiumához, iskolájához
- az elfogadott társadalmi normákhoz való igazodás, de nem elvtelenül, nem megalkuvón

- Demokrácia

- megteremtése, működtetése
- érdekvédelem
- jogismeret

3.2.3. A műveltség, a tudás, a tanulás értéként való elfogadása

- Általános, szakmai és speciális műveltség

- széles profilú szakmai alapképzettség, konvertálható szaktudás
- nyelvtanulás

- Önálló, hatékony ismeretszerzés

- motiváltság az önképzésre, önművelésre
- vállalkozó szellem, sikerorientáltság, önmenedzselés
- pályamódosításra való képesség
- permanens tanulás

- Szervezett tanulmányi munka

- felzárkóztatás
- optimális terhelés
- tehetséges tanulók felkutatása, tehetséggondozás
- rendszeres és eredményes tanulás
- munkában, tanulmányokban igényesség, kreativitás

3.2.4. Egészséges életmód

- Higiénés szokások rögzítése

- tisztálkodás
- takarítás

- Rendszeres életvezetés

- szenvedélybetegségektől való elhatárolódás
- testedzés

- Prevenció

- italozás, dohányzás, túlzott gyógyszerfogyasztás, drogok elutasítása

- tiszta párkapcsolatok
- szorongások oldása, kezelése
- betegségek megelőzése

3.2.5. Kulturális, művészeti értékek

- Esztétikai élmények iránti igény

- az esztétikum észlelése, felismerése, befogadása, átélése, igazi élménnyé tétele
- a művészi alkotó tevékenység elismerése
- a természet szépségeinek és a műalkotásoknak az általános műveltség részeként való kezelése
- kulturált magatartás, viselkedés, jó ízlés
- megfelelő öltözködési szokások
- a szabadidő kulturált, a személyiséget gazdagító eltöltése

3.2.6. Természeti értékek és azok védelme

- a levegő, a víz, a talaj, az erdők tisztaságának védelme, mert "a Földet nem apáink hagyták ránk, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön"
- a környezet szennyezőivel szemben való fellépési kötelesség
- nyitottság Magyarország, Európa és a világ környezetvédelmi aktuális problémái, kérdései iránt
- fogyasztásban mértékletesség, takarékoság

3.2.7. A világ globális problémáinak megértése, nemzeti "identitástudat"

- Humanitás

- pozitív életszemlélet
- szolidaritás
- humanista emberhez illő beállítottság a terrorizmusról, a szegénységről, a szegénységről, az éhező kontinensekről, a háborúk által megnyomorítottakról, a túlnépesedésről, a politikai ellentétekről

-Európaiság

- európai identitástudat
- a közép-kelet-európai régió sajátosságainak ismerete
- az európai kulturális hagyományok és örökség ismerete, megóvása
- az egyetemes emberi jogok elfogadása, tiszteletben tartása

- Magyarság

- lokálpatriotizmus, patriotizmus (a szülőföld, az elbocsátó környezet, a befogadó környezet szeretete).
- nemzeti hagyományaink, kultúrkincsünk ismerete, tisztelete, védelme
- a határon kívüli magyarság problémáinak ismerete, közösségvállalás
- nemzeti szimbólumaink tisztelete
- pozitív, előítélet mentes vélemény a hazánkban élő nemzetiségekkel, kisebbségekkel kapcsolatban.

4. CÉLRENDSZERÜNK

Intézményünk funkciórendszeréből és értékrendszeréből adódóan a műveltség, a kultúrkinccs átadását, diákjaink etikus lényé formálását jelöltük meg kiindulásként, s ezt próbáltuk összehangolni a Kollégiumi foglalkozások keretprogramtervének személyiségfejlődést és - fejlesztést, a tudást, a képességeket középpontba állító követelményeivel.

Azonban a kollégium soha nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy a nevelés végeredményét nem egyedül produkálja, mert ott van az iskola, a család és a tanulót körülvevő egyéb környezet is.

Nevelésfilozófiánk:

Reális énképpel és társadalomképpel rendelkező, megmérettetésre alkalmas, értékekre és hagyományokra fogékony és az önművelésre kész, etikus, konstruktív életvezetésre, az élethosszig tartó tanulásra, ismeretszerzésre képes személyiségek nevelése a célunk.

Az embereszmény oldaláról közelítettünk a célhoz, de a felhasználói, partneri (tanuló és szülő) oldalt is igyekeztünk azonos hangsúllyal szerepeltetni. Tettük mindezt azért, mert a többségében zalai aprófalvakban élő kollégistáink szüleinek alapvető elvárása, hogy a kollégium a szabad iskolaválasztás jogának biztosításán túl segítse a szocializációs folyamatot is, segítse a sikeres életpályára való felkészülést. Sok esetben a kollégium életmód-mintaadó szerepe kompenzálja a szülői ház alacsony aspirációs szintjét. Nyújtson a kollégium többet, mint amit a szülői ház nyújtani tud az esélyegyenlőség biztosítása, a hátrányos helyzet enyhítése, felszámolása érdekében.

Olyan kollégiumot szeretnénk:

ahova "hazamegy" a tanuló iskola után(nem érzi úgy a hétvégi otthonlétkor: egész héten iskolában volt...)

amely "jó család": szigorúan követel, tudja értékelni a teljesítményt, a nevelő következetessége szeretettel párosul

igyekszik többletlehetőséget nyújtani a tudás gyarapításához (szakkollégiumi tevékenység, tehetséggyondozás pl. nyelvből, tanfolyamok, előadások stb.)

amely "érdekes lakóhely", tele tudás-képességszerzési alkalmakkal, kapcsolatteremtési, kapcsolatépítési lehetőségekkel,

amelynek, mint "helyi társadalomnak" a működése során - átélve észrevétlenül sajátítják el a diákok az érdekkifejeződés-, ütköztetés, érvényesítés demokratikus technikáit, a demokrácia alapértékeit.

IV. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG SZERKEZETE

A kollégium - igazodva az Nkt. rendelkezéseire – a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket - annak céljától, jellegétől függően csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi.

A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

1. Felkészítő foglalkozások a kollégiumban

Tanulást segítő foglalkozások

- a) rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás
- b) differenciált képességfejlesztő, tehetség-kibontakoztató foglalkozás
- c) a bármely okból lemaradó tanulók felzárkóztatása, a tehetséges, alaposabb érdeklődést mutató tanulók foglalkoztatásának biztosítása
- d) a tantárgyi ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett szakkörök, diákkörök [e, tematikus csoportfoglalkozás](#)

Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozások

Csoportvezetői foglalkozások

- a) közösségi foglalkozás a kollégiumi csoportok számára:
a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélése, értékelése
- b) tematikus csoportfoglalkozások:
az e rendeletben előírt témakörök, időkeretek között szervezhető foglalkozások

A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások

- a) a kollégiumi diákönkormányzatok működésének támogatása
- b) kollégiumi diákfórumok (kollégiumi gyűlés, kisebb közösségek szerinti megbeszélések)

A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások

A foglalkozásokon (tanulói vagy pedagógusi kezdeményezésre) a diákok feltárhatják egyéni problémáikat ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére.

A tanulókkal való törődést és gondoskodást biztosító egyéni foglalkozásoknak kiemelkedően fontos szerepe van a kollégiumi nevelésben.

Minden itt lakó kollégista más-más személyiség. Az egymástól eltérő személyiségvonások kettős feladatot jelentenek számunkra. Egyrészt diákjaink sokoldalú megismerését és egyéni képességeik kibontakoztatását, másrészt pedig a nevelés egyéni programjának megvalósítását.

A sikerorientált világ igényeihez is alkalmazkodva a pedagógiai kultúra egyik leghatékonyabb módszerét alkalmazzuk: az egyéni bánásmódot. Azt a nevelési elvet, amely figyelembe veszi, hogy minden egyes kollégista sajátos, egyszeri és megismételhetetlen.

A módszeres megismerés, megfigyelés és az egyéni beszélgetés, valamint a fejlesztő interjú tapasztalatait is felhasználva úgy formálhatjuk őket, hogy közben egyéniségük sértetlen marad.

A kötetlen keretek közt folyó egyéni és fejlesztő beszélgetések célja, minél alaposabb megismerésük, segítése és bátorításuk. Ezek alkalmával a hangsúlyt mindig a pozitívumok, az értékek felfedezésére és fejlesztésére helyezzük. A négy szemközti intim beszélgetések során időszakosan, szükség esetén pedig rendszeresen is lehetőséget adunk számukra az önvizsgálatra, érdeklődésük, céljaik, esetleges egyéni problémáik elmondására. A személyiségfejlesztő, önfeltáró beszélgetések alkalmával segítjük és bátorítjuk őket személyes problémáik feltárásában és megértésében, valamint döntéseik és választásaik meghozatalában.

Szükség esetén változásra inspiráljuk őket gondolkodásukban, érzelmeikben, ha kell, tetteikben és viselkedésükben is. Az egyéni beszélgetés során elhangzottakat mindig bizalmasan kezeljük. Ezzel is elősegíthetjük a jó kapcsolatot, a megértést és a kölcsönös bizalom kialakulását.

E módszer alkalmazásakor külön elvárás a nevelővel szemben az empátia, a hiteles kommunikáció, az őszinteség és a kollégista feltétel nélküli elfogadása. Minden növendék egyéniségét megismerve már gyakorlatban alkalmazhatjuk a leghatékonyabb pedagógiai eljárásokat és személyiségfejlesztő módszereket. Így: az empátia és kommunikáció személyes fejlődést segítő módszerét, valamint a segítségadás, ellenőrzés és az ösztönzés közvetlen, direkt módszereit.

Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások

Állandó, vagy adott eseményre szerveződő kollégiumi diákcsoportok számára szervezett

- irodalmi, képzőművészeti, zenei, tánc, vizuális képességeket fejlesztő művészeti,
- természettudományos, műszaki, vállalkozói, gazdasági ismereteket bővítő szakmai,
- egészséges életmódra nevelést, a rendszeres testedzést szolgáló sportcélú,
- a hasznos gyakorlati ismeretek megszerzését, az önellátás képességének fejlesztését célzó,
- a pályaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordozó, szakkörök, szakmai, művészeti foglalkozások, kollégiumi sportkörök, rendezvények, versenyek, vetélkedők.

Témanapok, témahetek, projektek

- A kollégiumok bekapcsolódhatnak az EMMI által kezdeményezett központi témahetek megvalósításába.
- Az Alapprogramban rögzített témakörökben a kollégiumok szervezhetnek témanapokat, témaheteket, projekteket is, amelyekben a kollégiumi nevelés fő céljaihoz és alapelveihez kapcsolódó, ill. a csoportfoglalkozások keretterveiben előírt tartalmakat a kollégiumok sajátosságaihoz igazodva dolgozzák fel.
- A témanapok, témahetek, projektek keretében el lehet térni a hagyományos csoportszerveződési keretektől. Az eltérések nem növelhetik a foglalkozások heti időkereteit és a tanulók terheit.

2. Pedagógiai felügyelet

A kollégium vezetője – szervezeti egységként egy pedagógus közreműködésével (a továbbiakban: ügyeletes nevelőtanár) – gondoskodik a kollégiumban a tanulók közösség pedagógiai feladataihoz kapcsolódó feladatok ellátásáról, a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.

A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelőtanár

- a) visszatérő rendszerű ellenőrzést folytat a külső és belső biztonsági rendszabályok, a balesetvédelmi előírások betartása, az egyéni és közösségi tulajdon védelme, a megelőzés érdekében,
- b) folyamatos jelenlétével biztosítja a házirend betartatását, különös tekintettel az együttélési normák, a személyiség-védelem, a diákok önrendelkezési jogának érvényesülésére,
- c) időszakos ellenőrzést folytat az egyéni és közösségi rend fenntartása, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítése céljából,
- d) a pedagógiai felügyelet átadásakor az ügyeletes nevelőtanárok között – dokumentált – információcserére kell sort keríteni.

A kollégiumi élet szervezése során a kollégium vezetőjének a feladata megszervezni

- a) a napirend szerinti tevékenységeket, így az ébresztő, a takarodó, az étkeztetés megszervezése, felügyelete, ellenőrzése,
- b) a tanulói nyilvántartások, különösen a betegség, távollét, kimenő, engedélyek folyamatos vezetése,
- c) a közös helyiségek és közösségi eszközök használatának, az öntevékeny diákkörök tevékenységének a felügyelete,
- d) a felmerülő egyéni problémák kezelése, ennek részeként az ügyeletes nevelőtanári intézkedése, továbbá információtovábbítás a csoportvezető nevelőtanárnak.

3. Értelmező rendelkezések

1. *csoportvezetői foglalkozás*: a csoportvezető nevelőtanár által irányított, a csoporthoz tartozó tanulók számára kötelező foglalkozás, amelynek célja a kollégiumi csoport életével kapcsolatos események, tevékenységek, feladatok, problémák megbeszélése, értékelése;
2. *foglalkozási csoport*: az Nkt. 4. melléklete szerint megszervezett kollégiumi csoportok tanulóiból a kollégium pedagógiai programja alapján a kollégiumi neveléshez és oktatáshoz, a szabadidő eltöltéséhez szervezett legalább öt tanulóbból álló, pedagógus vagy a kollégium vezetője által megbízott személy által irányított tanulóközösség;
3. *kollégiumi csoport*: az Nkt. 4. § 23. pontja szerint, a kollégiumi, externátusi felvételt nyert tanulókból kialakított, pedagógus (csoportvezető nevelőtanár) által irányított állandó diákközösség; létszámát a 4. sz. mellékletének 15. pontja alapján kell megállapítani;
4. *kollégiumi közösségek működésével összefüggő foglalkozás*: a kollégiumi tanulók részére szervezett, pedagógus által irányított, a kollégium folyamatos, rendszeres, zavarmentes működéséhez szükséges ismeretek átadását szolgáló foglalkozás
5. *kollégiumi szervezeti egység*: az 59/2013.(VIII. 9.) EMMI rendelet (továbbiakban rendelet) 3. § (3) pontjában meghatározott feladat végrehajtásához kialakított, épületenként és nemenként átlagosan száz, legfeljebb százharminc tanulóbból álló, pedagógus által irányított diákközösség;
6. *kötelező kollégiumi foglalkozás*: pedagógus által irányított foglalkozás, amelynek megszervezése a kollégium részére kötelező, és amelyen a tanuló köteles részt venni;
7. *szabadon választható foglalkozás*: pedagógus által irányított foglalkozás, amelynek megszervezése a lehetséges kollégiumi kínálatból választott tanulói igény alapján a kollégiumnak kötelező, s amelyen a tanuló választása alapján köteles részt venni;
8. *szakkollégiumi foglalkozás*: elsősorban speciális ismereteket adó, tudásgazdagító, a valamely területen tehetséges tanulókat intenzíven továbbfejlesztő egyéni és csoportos foglalkozás, amely közösségi fejlesztést, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló (szakkör, érdeklődési kör, önképzőkör, énekkar, program, művészeti csoport, tanulmányi, szakmai, kulturális verseny, házi bajnokság, iskolák közötti verseny, bajnokság, diáknapi) csoportos tevékenységek körét foglalja össze;
9. *tematikuss csoportfoglalkozás*: a rendelet 2. melléklet szerinti keretterv és 3. mellékletében szereplő keretprogramterv alapján tervezett foglalkozás, melyet vagy a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére kell megszervezni.

4. A kollégiumi foglalkozások formái, megszervezésükre vonatkozó szabályok

A kollégium – a nevelési és oktatási feladatainak teljesítéséhez – a tanulók részére kollégiumi foglalkozásokat szervez.

Az Nkt. 28. § (1) bekezdésében meghatározott időkeret terhére szervezett kollégiumi foglalkozás lehet:

- a) felzárkóztató, tehetség kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő egyéni vagy csoportos,
- b) közösségi fejlesztést megvalósító csoportos,
- c) a szabadidő eltöltését szolgáló csoportos,
 - ca) szakkör,
 - cb) érdeklődési kör,
 - cc) önképzőkör,
 - cd) énekkar,
 - ce) művészeti csoport,
 - cf) tanulmányi, szakmai, kulturális verseny, házi bajnokság, iskolák közötti verseny, bajnokság, diáknapi,
- d) a tanulókkal való törődést és gondoskodást biztosító egyéni,
- e) a kollégiumi közösségek működésével összefüggő csoportos foglalkozás.

A kollégiumban az Nkt. 28. § (3) bekezdésének megfelelően gondoskodni kell

- a) az iskolai, kollégiumi foglalkozásokon részt nem vevő tanulók folyamatos pedagógiai felügyeletéről,
- b) a kollégium működtetéséről,
- c) a kollégiumi élet szervezéséről.

A tanulói részvétel szempontjából a kollégiumi foglalkozás lehet

- a) kötelező,
- b) szabadon választható.

A tanuló heti tizenhárom órában köteles részt venni a **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 137/C. § (2) bekezdés a) pontjában**, heti egy órában a **rendelet 3. § (2) bekezdésének b) pontjában** meghatározott foglalkozásokon. A tanuló a kollégium által biztosított lehetőségek közül szabadon választott, további heti egy foglalkozáson köteles részt venni. A **rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontjában** meghatározott foglalkozások látogatása alól a tanuló – a kollégium házirendjében meghatározott elvek szerint, részben vagy egészben, kivéve az ebben a keretben szervezett tematikus csoportfoglalkozásokat – felmentést kaphat.

A kollégiumi foglalkozásokat a pedagógiai programnak megfelelő éves tanulói foglalkozási terv alapján kell megszervezni. Az éves tanulói foglalkozási terv kollégiumi csoportonként tartalmazza a kötelező foglalkozásokat, továbbá a kollégium egészére az előre tervezhető szabadon választható foglalkozásokat.

A kollégiumnak – az éves tanulói foglalkozási terv elkészítéséhez – minden tanév első hetében fel kell mérnie, hogy hány tanuló és milyen szabadon választható foglalkozáson kíván a tanévben részt venni.

Az éves tanulói foglalkozási tervet a kollégium vezetője készíti elő, és a nevelőtestület fogadja el, a kötelező foglalkozásokra vonatkozóan a tanév megkezdéséig, a szabadon választható foglalkozásokra vonatkozóan legkésőbb az adott tanév szeptember 30-áig. Az éves tanulói foglalkozási tervet – az elfogadást követő három munkanapon belül – a helyben szokásos módon közzé kell tenni. A tanulók a közzétételtől számított hét munkanapon belül jelenthetik be írásban a kollégium vezetőjének, hogy melyik szabadon választható foglalkozáson kívánnak részt venni.

5. A középiskolai szakkollégiumokra, középiskolai szakkollégiumi foglalkozásokra vonatkozó külön szabályok

Az Nkt. 17. § (3) bekezdése alapján a kollégium – részben vagy egészben, e rendeletben meghatározottak szerint – szakkollégiumként is működhet.

A középiskolai szakkollégium:

- a) a köznevelési rendszerében a kollégiumi nevelés országos szerepét és a köznevelési kollégiumok feladatait kiegészítő, sajátos többlet feladatot ellátó kollégium,
- b) társadalompolitikai szerepe és feladata, hogy megfelelő közösségi környezetet teremtve biztosítsa a teljes ember nevelését, ezáltal részt vállalva a tudásalapú képzés értéorientált megalapozásában, ennek részeként vállalja a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű középiskolai szakkollégiumi tanulók tehetséggondozását lehetővé tevő, személyre szabott támogatását,
- c) a határon túli magyarság szellemi műhelyeivel való rendszeres kapcsolattartás révén elősegíti a diákság magyarságtudatának komplex fejlesztését,
- d) kiterjedt nemzetközi kapcsolatrendszere révén segíti a kultúrák közötti párbeszédre való készség kialakítását, idegen nyelvi partnerkapcsolatok révén külön hangsúlyt helyez a magyar kultúra értékeinek terjesztésére, népszerűsítésére,
- e) a csoportok önszerveződésének előmozdításával, rendszeres közösségépítő foglalkozásokkal elősegíti a társadalmi szerepek tanulását,
- f) a köznevelési rendszer más intézményeivel szoros együttműködésben egyetemi tanulmányokra való hatékony felkészítést vállal,
- g) bevonja a diákjait
- ga) a rendszeres sportéletbe,
- gb) a művészeti képzésbe és önismereti, valamint közösségi programokba.

A középiskolai szakkollégium célja, hogy saját pedagógiai program kidolgozásával olyan többletkínálatot nyújtson, amely segíti:

- a) a tehetséggondozást,
- b) az értelmiségi feladatokra történő magas szintű, komplex felkészítést, annak értékalapú megalapozását,
- c) a társadalmi problémák iránti érzékenység elmélyítését,
- d) önálló, a kollégiumban tanuló középiskolai – elsősorban gimnáziumi – tanulók nevelés-oktatáshoz kapcsolódó magas színvonalon működtetett, a gimnáziumok számára a miniszter által kiadott gimnáziumi kerettantervekben meghatározott tudáselemekre is épülő személyiség-fejlesztést,
- e) pedagógiai programjában a **rendelet 3. § (2) bekezdése** szerinti csoport keretei között kiscsoportos – vagy egyéni - oktatási forma keretei között a több tudományterületet érintő ismeretszerzést;
- f) könyvtárának keretei között a korszerű információkeresési ismeretek elsajátítását és alkalmazását;
- g) kultúráközvetítő tevékenységének részeként a magyar és a nemzetközi tudományos és művészeti élet kiemelkedő képviselőivel való rendszeres találkozásokat.

A középiskolai szakkollégium a nevelési és oktatási feladatainak teljesítéséhez a tanulók részére szakkollégiumi foglalkozásokat is szervez.

A tanuló a **rendelet 4. § (2) bekezdésben** foglaltakon túl a szakkollégium által biztosított szabadon választható lehetőségek közül választott további heti három óra szakkollégiumi foglalkozáson köteles részt venni.

A középiskolai szakkollégium a tanítási év során legalább három hétvégi benntartózkodást igénylő komplex tehetséggondozó programot szervez.

A rendelet 6. § (1) bekezdése szerint a miniszter a középiskolai kollégium által benyújtott kérelem alapján a döntését követő tanévtől viselhető szakkollégiumi címet ad annak a kollégiumnak, amelynek a fenntartója a kérelemhez csatolja

- a) három, az országos szakértői névjegyzékről kiválasztott és az érintett kollégiummal valamint fenntartójával közvetlenül kapcsolatban nem álló kollégiumi szakértői helyszíni látogatásra épülő szakvéleményét arról, hogy a kérelemmel érintett kollégium megfelel a középiskolai szakkollégiumokra vonatkozó feltételeknek,
- b) a középiskolai szakkollégium működésére vonatkozó szakmai koncepciót,
- c) a fenntartó írásos nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy a középiskolai szakkollégium működésével járó többletköltségeket a szakmai cím elnyerése esetén legalább négy tanéven keresztül vállalja, addig a szakkollégiumot nem szünteti meg, nem szervezi át,
- d) az országos kollégiumi szakmai szervezet támogató szakvéleményét.

A miniszter a kérelem benyújtását követően hatvan napon belül meghozza a döntését és erről a fenntartót, valamint az érintett kollégiumot értesíti.

6. Az Arany János Tehetséggondozó Program

A Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium két tagintézménye (Teleki Blanka Székhelykollégium és Kovács Károly Tagkollégium) ad otthont az Arany János Tehetséggondozó Program keretében tanulmányokat folytató hátrányos helyzetű diákok számára, akik a Zrínyi Miklós Gimnázium tanulói.

A programba jelölhető tanulók

Elsősorban kistelepülésen, tanyán vagy nagyobb település külterületén lakó tehetséges, nyolcadik osztályos tanulók.

A Tehetséggondozó Program működése

A program keretében minden évben jó képességű tehetséges, a nyolcadik osztályt befejező gyermekek nyernek felvételt és elhelyezést neves, kiemelkedő eredményekkel rendelkező gimnáziumokban és kollégiumokban. Itt – a négy gimnáziumi évet megelőzően – előkészítő évfolyamon lesz lehetősége a diákoknak az esetleges tudásbeli és kulturális különbségeik leküzdésére, a szükséges tanulási módszerek elsajátítására. A diákok, az Oktatási Minisztérium irányításával, a gimnáziumok és a kollégiumok nevelőtestületei által közösen kidolgozott, a kerettanterven alapuló helyi tanterv alapján készülnek fel az érettségire, valamint az egyetemi, főiskolai felvételre, a továbbtanulásra. A program speciális elemei - tanulásmódszertan, kommunikáció, önismeret - az ötéves képzés során valósulnak meg.

A program megvalósítása érdekében a központi költségvetés kiegészítő támogatást biztosít a programban részt vevő gimnáziumok és kollégiumok számára.

Az országos Arany János Tehetséggondozó Program kezdetben azoknak az 5000 lakosnál kisebb községekben élő, tehetséges, kreatív, tanulásra motivált, jó képességű tanulóknak biztosít esélyt, akiket iskolájuk nevelőtestületének ajánlása alapján a település önkormányzata képviselőtestületi határozatban támogat, és tőlük független okokból nem vehetnének részt magas szintű középfokú oktatásban.

2003-ban a hátrányos helyzet fogalmának közoktatási törvényben történő meghatározásával a kistelepülési – de nem feltétlenül egyéni szociális – hátrányok leküzdése helyett az egyéni

szociális – de nem feltétlenül kistéleplési – hátrányok csökkentésére került a hangsúly, nagyobb településekről is bekerülhetnek diákok, de csak a hátrányos helyzetűek.

A program elnevezése is ekkor változott meg, és lett a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetségdondozó Programja.

A jelenleg hatályos rendelkezés értelmében az AJTP-be jelentkezhet minden olyan tanuló, aki

- a) tanulói jogviszonyban áll, és a középiskola kilencedik évfolyamára jelentkezik abban a tanévben, amelyben a pályázat meghirdetésre kerül, és
- b) az e pontban meghatározott valamelyik feltételnek megfelel:
 - ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - bb) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 53. §-a szerint gyermekvédelmi szakellátás otthont nyújtó ellátási formájában részesülő nevelésbe vett, vagy a programba történő jelentkezés időpontjában ideiglenes hatállyal elhelyezett,
 - bc) a család- és gyermekjóléti szolgálat Gyvt. 40. §-a szerinti, az általános iskola és a szülő kezdeményezésére elkészített javaslat alapján rászorult, azzal, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálatnak a rászorultság kérdésében annak alapján kell döntenie, hogy kellett-e az Arany János Tehetségdondozó Programba történő jelentkezést megelőző három éven belül a Gyvt. 39. §-a alapján az érintett tanuló érdekében intézkednie,
 - bd) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága esetén, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a pályázat benyújtása időpontjában a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a pályázat benyújtásának időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
 - be) lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet értelmében kedvezményezett településen található,
 - bf) lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye nem kedvezményezett, de a települési lakónépességi adatok alapján ötezer főt meg nem haladó állandó lakosságszámmal rendelkező településen található és a programba történő jelentkezés időpontjában a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45. § (1) bekezdés a)-d) pontjában foglalt valamelyik célra nyújtott települési támogatásban vagy a jelentkezés időpontját megelőző 6 hónapon belül rendkívüli települési támogatásban részesül.

A programba bevont intézmények a hátrányos helyzetű tanulókat azonos felvételi pontszám esetén kötelesek előnyben részesíteni a felvétel során.

A program diákok elé támasztott célja, hogy legyenek becsvágyóak, akarjanak feljebb törni, többet tudni, többet elérni, mint amennyit környezetük a jelenlegi helyzetük alapján sugall, és ezt a tanuláson keresztül tegyék meg.

Az Arany János Tehetségdondozó Program keretében lehetőség nyílik arra, hogy a hátrányos helyzetű tehetséges gyermekek olyan gimnáziumokban, kollégiumokban tanuljanak, nevelődjének tovább, amelyek célul tűzték ki a tehetségdondozást és a felsőfokú tanulmányokra való eredményes felkészítést.

A programban zajló tevékenységek

- A program olyan 5 éves fejlesztést, tehetségdondozást biztosít a programban résztvevő hátrányos helyzetű tanulók számára a gimnáziumokban és a kollégiumokban, amelynek célja a felsőoktatási intézményekben való továbbtanulásra való előkészítése.
- Az önismeret, kommunikáció, tanulásmódszertan az öt év folyamán segíti a tanulók személyiségfejlesztését.

- Az öt éves képzés során cél: angol nyelvből „C” típusú középfokú nyelvvizsga letétele, informatikából ECDL bizonyítvány megszerzése, valamint a gépjárművezetői engedély megszerzése.
- A tanulók rendszeresen részt vesznek az Arany János Tehetséggondozó Program művészeti és sporttalálkozóin, szaktáborain.

A nevelő-oktató munka délután a kollégiumokban folytatódik, egységet alkotva a délelőtti gimnáziumi tevékenységgel, **ezért a programban tanulók számára a kollégium kötelező.** A programban résztvevő diákok - a délutáni kötelező foglalkozásokon és tanuláson túl - szabadon választhatnak a kulturális, művészeti, kézműves és sportfoglalkozások széles kínálatából.

A program finanszírozása

A speciális program többletfeladatainak fedezetére a Kormány emelt normatívát biztosít a tanulók után a gimnáziumok és a kollégiumok számára. Ehhez - sok esetben - csatlakoznak a delegáló önkormányzatok a tanulók részére biztosított tanulmányi ösztöndíjjal vagy szociális támogatással. A programban tanuló diákok terhei megegyeznek más tanulókéival.

A programban résztvevő gimnáziumoknak és kollégiumoknak azonban lehetőségük van saját döntésük alapján az általuk rászorultnak ítélt tanulók számára étkezési, utazási, ruhavásárlási, tanszer vagy egyéb támogatást nyújtani.

Az Arany János Tehetséggondozó Program

- **kollégiumi tevékenység- és foglalkozásrendszere,**
- **az AJTP tevékenységrendszere, foglalkozásai és kollégiumi programjai évfolyamonkénti és szervezeti bontásban,**
- **a kerettanterv az Arany János Tehetséggondozó Programja 9-13. évfolyam önismeret és tanulásmódszertan/kommunikáció tantárgyak oktatásához**

a pedagógiai program 1-2. sz. mellékleteiben található.

7. Közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv

A Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi program alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az intézmény szolgáltatásaihoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl célul kell kitűzni az esélyteremtést, támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az intézmény minden tevékenysége során.

A Városi Középiskolai Kollégium a jogszabályi előírások alapján elkészítette Közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési tervét, melyhez feltáró jellegű helyzetelemzést készített. Ennek főbb megállapításai:

Tanulói összetétel

A Városi Középiskolai Kollégium Zala megyéből és elsősorban a környező megyékből fogadja a középiskolai tanulmányaikat Zalaegerszegeen folytatni kívánó fiatalokat. Sok a kisvárosi és falusi tanuló, akik anyagi és szociális körülményei az átlagosnál kedvezőtlenebbek.

A nevelés és az oktatás eredményessége

A kollégista diákok közt nem jellemző, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók tanulmányi eredménye lényegesen gyengébb lenne a többi tanulóénál, illetve esetleges lemorzsolódásuk nem nagyobb arányú, mint a többi diáké.

Jelenleg a kollégium két tagintézménye vesz részt a 2000-ben indított Arany János Tehetséggondozó Programban (AJTP). Ennek fő célja a hátrányos helyzetű tanulók társadalmi mobilitásának, munkaerőpiacon való megfélemlésének biztosítása, tehetséggondozása, felzárkóztatása, hiszen fontos, hogy a társadalmi előrelépést a „*tanuló tehetsége, szorgalma, ne pedig családja anyagi helyzete, szülei foglalkozása, vagy éppen lakhelye határozza meg.*”

Az AJTP program kiemelten kezeli a szociális és pedagógiai feladatok megoldását, melyekkel intézményesen segítik a tanulók hozott hátrányának eredményes leküzdését. Ezeknek a feladatoknak a megoldásával az együttműködő szervezeti szintek résztvevői biztosítják a tehetséggondozás, a személyiség- és képességfejlesztés lehetőségeit valamint a szociális hátrányok csökkentésére alkalmas támogatási rendszer hatékony működését. A hátránykompenzációban nagy szerepet kap az előkészítő év, mely során - az érintett gimnáziummal karöltve - tanulásmódszertani, és változatos pedagógiai eszközökkel segítjük a diákok szocializációját, felkészülésüket az első gimnáziumi év megkezdésére.

A program céljainak megvalósítása 5 éves képzésben történik, mely során alapképzésként részesülnek még a középfokú nyelvismeret, ECDL bizonyítvány, valamint a jogosítvány megszerzésében.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részt vesznek a kollégium által szervezett kulturális programokon (színházbérlet, közös mozilátogatás, sportrendezvények, versenyek, vetélkedők, tagintézményi névadó napok, előadások).

Az oktatás-nevelés feltételei: az eredményes nevelőmunka szubjektív feltételrendszere adott intézményünkben. Megkönnyítené a napi munkánkat, ha a kollégiumban biztosítható lenne ifjúságvédelmi felelős és iskolapszichológus szakember alkalmazása legalább félállásban.

A személyi feltételekkel ellentétben, a kollégium tárgyi feltételeiben nem tudja mindenben biztosítani diákjai számára mindazt, amit középiskolák diákjai megkapnak. Ilyen hiányosság például az egészséges életmódra nevelésben fontos, illetve a testi nevelést biztosítani tudó tornaterem hiánya, valamint a kollégiumi programok lebonyolításához szükséges közös helyiségek hiánya.

A Teleki Blanka Székhelykollégiumban 2004 nyarán került kialakításra mozgáskorlátozottak számára alkalmas férőhely. A két szobából, fürdőből, főzőfülkéből álló speciálisan kialakított lakótér 6 fő részére nyújt elhelyezési lehetőséget.

Pedagógiai programunk átdolgozásánál arra helyeztük a hangsúlyt, hogy a kollégiumi nevelés célja a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása. Mindezen célok megvalósítása kiemelt feladat a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében.

Az SNI tanulók aránya

A tanulók felvételénél nem vizsgáljuk a sajátos nevelési igényt, ezzel általában a tanulók felvétele után szembesülünk. Fejlesztésüket a középiskolai oktatás keretében látják el, a kollégiumban ehhez nincsenek meg a szükséges személyi és tárgyi feltételek.

Együttműködés a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esetében a családdal, szülőkkel szükséges, általában nem jelentkezik közösségi problémaként, inkább egyedi esetekben vannak nehézségek. Az iskolai osztályfőnökökkel való kapcsolattartás megfelelően működik ezen a téren, és jól szolgálja a nevelési célokat.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a felvételi eljárás során a családi anyagi illetve szociális háttérrel és az esetleges sajátos nevelési igényről adataink nincsenek, erre vonatkozóan a tanulókkal való elbeszélgetésnél sem teszünk fel kérdéseket. A felvétel alapja: a tanulókat a választott középiskola felvette. A felvett tanulók esetében vizsgáljuk a szociális helyzetet, elsősorban a kollégiumi térítési díj fizetési kedvezményének (50 %) megállapítása miatt.

Az Oktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv az alaposabb, sokoldalúbb, jogszabályokkal alátámasztott problémakezelést szolgálja.

2. A kollégiumi tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszám

TÉMAKÖRÖK

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

TÉMAKÖR	1-8. évfolyam	9. ,9./N 9./Kny.9./Ny. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2	1
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1	2
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	1	2	2	3	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1	1
*	22 óra	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12–13–14. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat – részben vagy egészben – a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

A 13-14. évfolyamra vonatkozó óraszámok és követelmények a szakképzésben résztvevő pedagógiai foglalkozások alapját jelentik, amelyek ezekben a feladatokban résztvevő és nem tanköteles tanulók számára kollégiumi ellátást biztosító kollégiumok számára csak szakmai ajánlást jelentenek.

3. A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve a tematikus csoportfoglalkozások szervezéséhez és tartalmának meghatározásához

A csoportfoglalkozások keretprogramterve nevelési területenként, az adott témakör legfontosabb tartalmi elemei alapján határozza meg a kollégiumi nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A foglalkozások számát, éves elosztását, tartalmi felépítését úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjon a tanulók életkorához, a választott iskolájuk típusához.

A kollégiumi nevelés és oktatás a NAT kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz.

Célok és feladatok, követelmények, témakörönkénti tartalmak és tevékenységek

3.1. A tanulás tanítása

Célok és feladatok

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat. Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A kollégiumba érkező tanulók sok iskolából, településről, különböző családi környezetből jönnek. Attitűdjeik, életviteli és tanulási módszereik és tanulásuk hatékonysága is eltérő. Mivel a tanuláshoz tartozó képességek legtöbb összetevője tanítható, a rendszeres tanulás módszertani foglalkozások eredményeképpen a tanulók szert tesznek a tanulás szervezésében a fokozatos önállóságra, a sorrendiség felállítására. A kollégiumi foglalkozásokon alapfeladat, hogy a kollégiumi élet egész időszakában figyelemmel kísérje azt, hogyan tanulnak a kollégisták.

A kollégiumi tanulásmódszertan az iskolai órákra való felkészülést, az iskolai tanulás hatékonyságának növelését szolgálja. Segíti a kollégistákat - elsődlegesen is az újonnan érkezetteket - abban, hogy idejüket, erejüket jól be tudják osztani, szervezni tudják kollégiumi életüket, fontossági sorrendet tudjanak felállítani tevékenységeik és a tanulni valók között. Elősegíti, hogy a kollégisták kialakítsák magukban annak tudatát, hogy a rendszeres és folyamatos készülés, a gyakorlás, a bevézés alapja az iskolai sikernek, ugyanakkor előkészíti a továbbtanulás mindegyik fokozatára, valamint a felnőtt életre. Kialakítja az önálló tanulás, a közösségben való tanulás módszereit, felkészíti az önművelésre és öznevelésre.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Ismerje meg – és előbb pedagógus segítségével, majd önállóan alkalmazza - a kollégiumi tanulás folyamatában használatos, az életkori sajátosságokhoz igazodó, egyénre, csoportra szabott, hatékony tanulási eljárásokat, módszereket.
- Tudja szervezni idejét, tevékenységeit.
- Alakuljon ki megfelelő szövegértő olvasás, sajátítsa el az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat.
- Legyen képes a tanultakról rövid tartalmi ismertetést készíteni, és erről szóban vagy írásban beszámolni.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló – pedagógus segítségével – legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	4	3	2	2	2	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- különböző tanulási technikák és módszerek alkalmazása - a megszerzett és elsajátított ismeretek értelmezése, rendezése - a könyvtár-használat rendje és módszerei	- Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a közösségben történő tanulásra. - Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelelő, hatékony tanulási módokat. - Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat. - A gyakorlatban sajátítsa el a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, tartalmi elemek szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását - A tanulás motiváltságának felmérése, alakítása. Az önművelés igényének kialakítása. - A vizsgák rendje, - követelményei, a szakmai vizsgákra, az érettségire való felkészülés módszerei. - A követelmények megismerése, a módszerek (tételvázlat, tételkifejtés, teszt- és esszéfeladatok, szóbeli feleletek stb.) gyakorlása valóság közeli szituációkban. - Elemezzék, értelmezzék, rendszerezzék a megszerzett ismereteket. - Könyvtárlátogatással segítsük elő, hogy megfelelő módon és hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket. - Készítsük fel a diákokat a tudatos, tanulást segítő internethasználatra. - Kérjük számon a megszerzett ismereteket és vessük össze és vessük össze az alkalmazott tanulási technika kiválasztásával, megfelelőségével. - Az információfeldolgozás fázisainak (anyaggyűjtés, rendszerezés, értékelés, közlés) technikáinak (irodalomjegyzék, jegyzetelés, cédulázás, vázlat) módszereinek és etikai szabályainak elsajátítása a gyakorlat segítségével. - A tények, adatok kiemelése, feljegyzése. - A felhasznált forrás megnevezésének, az idézett műre való hivatkozás elsajátíttatása. - Szabályszerű idézet formai és tartalmi elemeinek alkalmazása. - Tantárgyi ajánló bibliográfiák készítése. - Könyvtárlátogatás. Könyvtári beíratás. A betűrendes és a szakkatalógus használatának gyakorlása.					

Követelmények

Pedagógus

A kollégiumi nevelőtanár hatékony tanulási módszerek, stratégiák, technikák alkalmaztatása, átadása, alkalmazása érdekében folyamatosan újítsa meg szakmai, módszertani kultúráját.

Helyezzen hangsúlyt a pedagógiai munka megújulására új tanulásszervezési eljárások elterjesztésével.

Legyen tisztában a különböző iskolatípusokba járó tanulók tantárgyi követelményeivel.

Pozitívan viszonyuljon, és türelemmel viseltesse minden tanulói érdeklődés iránt.

Az egyes szaktanárok végezzenek tantárgyukból felméréseket. A felmérés eredménye alapján a gyenge tanulók felzárkóztatását szervezzék meg.

A gyenge tanulókat (bukottakat) kötelezzék korrepetálások látogatására, a rosszul teljesítőknek javasolják a foglalkozásokat, illetve szervezzenek tanulópárokat.

A felzárkóztatásban résztvevők tanulmányi helyzetét kísérik figyelemmel (kikérdezés).

A felismert speciális képességek fokozott fejlesztése csoportos és egyéni, illetve differenciált foglalkozások szervezésével.

A tehetséges kollégisták kreativitásának fejlesztése (többszínű, világos gondolkodás, hajlékonyság, újat alkotási vágy stb.).

3.2 Az erkölcsi nevelés

Célok és feladatok

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.

Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére.

A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Az erkölcsi nevelés lényegében magatartásformálás, amelynek során a társadalom igényeinek megfelelő tartós magatartásformák kialakítására törekszünk. Az egyén morális lényé csak akkor válhat, ha erkölcsisége tudatosságon alapul.

Az erkölcsi tudatosság komponensei

- az erkölcsi fogalom és normaismeret, az egyes fogalmak, normák tartalmának, lényeges jegyeinek megértéséhez, egységes értelmezéséhez ad alapot,
- az erkölcsi ítélőképesség, amely egy etikai értékskála használatát jelenti a problémaszituációk során, és a morális gondolkodás, amely az összefüggések belátását, a mérlegelést és a döntést teszi lehetővé.

Az erkölcsi tudatosság a nevelési folyamat belső szerkezeténél már tárgyalt tapasztalás, tudatosítás és tevékenység mozzanatok egyre magasabb szintű megvalósításával fejleszthető.

Az erkölcsi tudatosság szerepe

- Az egyszerűbb, tipikus, gyakran előforduló helyzetekben a megszilárdult jellem befolyásolja közvetlenül az egyén cselekedeteit, azok „kiszámíthatóak”.
- Az erkölcsi tudatosság a jellem mellett, a problémaszituációk megoldásánál játszik különösen fontos szerepet, párosulva az erkölcsi szilárdsággal, amely a normák bensővé válása után határozott erkölcsi orientációt biztosít a személyiségnek.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Ismerje az erkölcs fogalmát és szerepét az emberi együttélésben.
- Legyen tisztában az erkölcsi felelősség fontosságával.
- Képes legyen az életkornak megfelelő erkölcsi választásokra.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.
- Legyen képes erkölcsi ítéletalkotásra az életszerű döntési helyzetek felvetése, csoportos megvitatása során.
- Legyen képes alapvető erkölcsi elvei artikulálására.
- Ezeknek konkrét döntéshelyzetekben történő érvényesítésére abban az esetben is, ha szociális kényszer vagy a saját személyes érdek áll szemben ezekkel.
- Válgjon képessé mások érveinek és szükségleteinek tudomásulvételére, az értékek és elvek konfliktusainak diszkurzív módon, tehát erőszakmentesen, érvelés útján történő megoldására.
- Gyakorolják a morális dilemma felismerését, és tanulják meg beleélni magukat a cselekvők helyzetébe.
- Éljük át a pro és kontra vélemények nyilvános jelenlétét.
- Tapasztalják meg a szabad és a nyomás hatására létrejövő döntés közötti különbséget.
- Fedezzék fel az azonosan gondolkodók támogató erejét.
- Tapasztalják meg az érvelésnek a saját pozíciót erősítő hatását.
- Tanulják meg saját érveiket világosan kifejezni. Tanulják meg meghallgatni a másikat.
- Tanulják meg az értékes véleményeket akkor is elismerni, ha azok az ellenféltől származnak .
- Tanulják meg értékelni a saját véleménnyel szembeni kritikát.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe - felelősség- és kötelességtudat - a munka megbecsülése - mértéktartás, együttérzés, segítőkészség	- Mutassuk be az embert, mint értékelő és erkölcsi lényt. - Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtsünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi felelőssége között. - Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban. - Erkölcsi dilemmahelyzetek rendszeres megvitatása a csoportban. - Az igazság, a morál az egyén életében és a társadalomban. - A jog és a morál összefüggéseinek reflektálása. - A tudatos, jogkövető és reflektáltan morális cselekvés elsajátítása, a morális kérdésekben való tájékozódás igénye és képessége. - Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezek értékeljük. - Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helytállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét. - Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.					

Követelmények

Pedagógus

A Nemzeti alaptanterv meghatározza az iskolai nevelés-oktatás közös értékeit. Minden nevelési-oktatási intézménynek- függetlenül fenntartójától - gondoskodnia kell arról, hogy tanulói elsajátítsák az alapvető erkölcsi normákat, kompetenciákat.

Az iskolák felelőssége annak meghatározása, hogy ezek a normák, kompetenciák milyen műveltségi területek részeként és hogyan kerülnek elsajátításra.

Az állami és az önkormányzati intézmények sajátossága, hogy nem lehetnek elkötelezettek egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem. Kötelesek tiszteletben tartani a szülőknek azt a jogát, hogy, hogy gyermekeik világnézeti neveléséről döntsenek.

A pedagógusoknak biztosítani kell a vallási, illetve világnézeti ismeretek, tudás tárgyilagos és többoldalú átadását, anélkül azonban, hogy állást foglalnának, vagy tanulóikat állásfoglalásra kényszerítenék ezek igazságtartalmát illetően.

A pedagógus kifejezheti saját meggyőződését, de semmilyen formában nem készítheti a tanulókat arra, hogy véleményével azonosuljanak.

3.3 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Célok és feladatok

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

A kollégiumi nevelésben meghatározó elem, hogy a többségi nemzethez tartozó tanuló a határainkon belül élő nemzetiségi és etnikai kisebbséghez tartozó tanulóval él, élhet együtt. A foglalkozások és tevékenységek célja ebben a témakörben az, hogy a kollégistában maradjon meg, sőt erősödjön a kötődés a küldő környezettel, és alakuljon ki a kötődés a befogadó környezethez. A kollégista tartsa meg azokat az értékeket, amelyekkel a szülői ház, a felnevelő környezet „elküldte” a kollégiumba, s az új környezet értékei ugyanúgy épüljenek be a személyiségébe.

Az ebből adódó célok és feladatok:

- a szülőföld, az elbocsátó, a befogadó környezet szeretete, a lokálpatriotizmus és a hazaszeret (patriotizmus) alapjainak kialakítása, ismerete (település, kisebb tájegység)
- régióink, országunk, nemzetünk ismerete, szeretete
- az anyanyelv szeretete, művelése, igényes használata
- a határon kívül kisebbségben élő magyarok hagyományainak és problémáinak ismerete, a velük való közösségvállalás
- nemzeti hagyományaink, kulturális örökségünk ismerete, tisztelete, ápolása
- nemzeti szimbólumaink (zászló, címer, Himnusz, Szózat, ünnepeink)
- a hazánkban élő nemzetiségek, kisebbségek, migráns csoportok jogainak ismerete, kultúrájuk, hagyományaik, nemzeti érzéseik tiszteletben tartása
- az európaiság, az európai kulturális hagyományok és örökség megismerése, megóvása, gyarapítása
- az egyetemes emberi jogok megismerése, elfogadása, tiszteletben tartása
- más népek nemzeti érzésének, kultúrájának tiszteletben tartása

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Ismerje nemzeti kultúránk értékeit, hagyományainkat.
- Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt, ismerje meg, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek élnek.
- Életkorának megfelelő szinten ismerje az ország és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje meg az adott település kultúrtörténetét, hagyományait, jellegzetességeit.
- [Ismerje meg, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek élnek.](#)

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- közösséghez tartozás, hazaszeretet - nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai - a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene - nemzetünk kapcsolódása Európához	- Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. - A magyar és az egyetemes kultúrtörténet értékeinek megismerése. - Ismeretterjesztő előadások, bemutatók szervezése, azokon való részvétel. - A település legfontosabb igazgatási, egészségügyi, szolgáltató, kulturális intézményeinek megismerése. - Magyarország és Európa a múltban - a téma egy aspektusának feldolgozása az irodalom, a történelem vagy a művészetek segítségével egyéni vagy csoportmunkában (pl. magyarok egyetemjárása külföldön; a Nyugat első nemzedéke, Európai és magyar impresszionisták stb.) - A magyar kultúra és tudomány kiemelkedő eredményei. - Találkozás a kultúra hazai jeles képviselőivel. - Történeti előadásokon keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a településhez, az országhoz, a nemzethez. - További ismereteket szerezzenek a magyar állam és a magyar nép történetének fontosabb fordulópontjairól, megismerkedjenek a magyar történelem kiemelkedő személyiségeivel. - Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. - A népművészet megismerése. (Európai vándormotívumok, nemzeti kultúra-, kárpát-medencei kultúra, európai kultúra egysége.) - Ismerkedés a néphagyományok értékeivel, működésmódjával. - Kézműves és iparművészeti alkotó technikák kipróbálása, egyszerű használati tárgyak készítése. - Ismereteket szerezzenek a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek történetéről. - Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát. - További ismereteket szerezzenek az európai történelem jelentős állomásairól - Ismereteket szerezzenek a határon túli magyarok történetéről és kultúrájáról; - Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait. - A település vagy a környező tájegységi története, főbb korszakai, ezek időbeli elhelyezkedése. - A határainkon kívül élő magyarság jellemzői, helyzete a XX században. - A nemzetiségek és etnikai kisebbségek a mai magyar társadalomban. Az anyaország, illetve az anyaországon kívül élő nemzetiségek jellemzői. - A témák megvitatása szociográfiai művek vagy filmek segítségével; kiállítás szervezése, rendezése az elkészült anyagokból.					

Követelmények

Pedagógus

Elengedhetetlen, hogy a tanulók ismerjék népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Ennek során tanulmányozzák a kiemelkedő magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók tevékenységét, munkásságát, ismerjék meg a haza földrajzát, irodalmát, történelmét, mindennapi életét.

Célja legyen azoknak az ismereteknek, egyéni és közösségi tevékenységeknek elsajátíttatása, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek.

Ismertesse meg a városi és a falusi élet hagyományait, jellegzetességeit.

Fontos feladat a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése és ettől elválaszthatatlan módon a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megbecsülése.

Ösztönözze a fiatalokat a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására, az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre.

Segítse elő, hogy reális kép alakuljon ki bennük nemzeti értékeinkről, a magyarság világban elfoglalt helyéről, hazánk kedvező és kedvezőtlen természeti, társadalmi-gazdasági adottságairól, jellemző társadalmi-gazdasági folyamatairól, valamint az európai integrációban betöltött szerepéről.

3.4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Célok és feladatok

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.

A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.

Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Legyen tisztában a demokrácia fogalmával, ismerje fel, jelentőségét a közösségben, az emberi társadalomban.
- Lássa be, hogy a jog a társadalmi élet nélkülözhetetlen szabályozó eszköze.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Értse a kötelezettségek és a jogok egymásra gyakorolt hatását.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek, stb.).
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	2	2	2	1	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- a demokratikus jogállam felépítése - a felelős állampolgári magatartás jelentősége - a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása - cselekvő állampolgári magatartást és törvénytisztelet	- Ismertessük a demokratikus jogállam működésének alapelveit, az állampolgárság fogalmát és az alapvető állampolgári jogokat. - Magánérdek és közérdek. (A társadalmi normák; beilleszkedés és autonómia). - Az egyén jogai. (A szabadságjogok ismerete és történelmi előzményei). - A modern nemzetállamok. (Az alkotmány, a hatalommegosztás, a politikai pártok és ideológiák, az önkormányzatok). Információk gyűjtése - könyvtárban, illetve sajtóból és médiából - feldolgozása és elemzése. - A demokratikus állam működésének főbb elemei (a választási rendszer, a törvényhozás és a kormány, az igazságszolgáltatás, a fegyveres testületek, szervezetek). - A történelmi és társadalomismereti tanulmányai során tanultak rendszerezése. - Az állam működésének megértése a mindennapi tapasztalatok (sajtó és médiaanyagok) segítségével. - Az információs szabadság és az emberi jogok érvényesülésének kapcsolata. - Felelősségérzet és a közösségi összetartást megalapozó közös értékek elfogadása és tiszteletben tartása. - Az egyenlőség és a demokrácia tisztelete, a vallási és etnikai csoportok kulturális sokszínűségének megértése. - Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári magatartás és a törvénytisztelet jelentőségét. - A diákönkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát. - Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításában.					

Követelmények

Pedagógus

Segítse az aktív állampolgári léthez szükséges ismeretek, képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság kialakulását.

Hívja fel a tanulók figyelmét arra, hogy az aktív állampolgárrá válásnak mennyire fontos feltétele a társadalmi együttélés szabályainak kölcsönös betartása, az erőszakmentesség és az emberi jogok, a demokrácia értékeinek tisztelete.

Az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges részképességek (pl. a társadalmi viszonyrendszerek felismerésének képessége, az egyenlő bánásmódhoz való jog felismerésének képessége, a konfliktuskezelés, a humanitárius segítségnyújtás, az együttműködés képessége), értékorientációk, beállítódások (pl. felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedés) elsajátítását döntően a tanulók aktív részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások minősége, illetve a kollégiumi élet demokratikus gyakorlata biztosíthatja.

A témakörön belül kiemelten fontosnak tartjuk az önkormányzóképeség kialakítását fejlesztését, a kollégiumi diákönkormányzat működését.

3.4.1. Önkormányzó képesség, diákönkormányzati tevékenység

Kollégiumunkban a diákönkormányzat működéséhez a jogi keretet a törvény adja, életképességét a tanulói aktivitás és a nevelőtestület hozzáállása határozza meg.

Részfeladatok:

A demokrácia létformájának megtanulása a kollégiumi évek során.

A kollégiumban szerzett ismeretek, jártasságok, mikrokörnyezetben való begyakorlása.

Érdekfeltárás megszervezése (egyéni érdekek megfogalmazása).

Érdekképviselő biztosítása.

Képességfejlesztés az állampolgári léthez (konfliktust kezelő, -tűrő képesség kialakítása, akaraterő, akaratérvényesítő képesség kialakítása, kompromisszumkészség, szolidaritási, együttműködési, problémamegoldó képesség).

Tolerancia, kommunikációs képesség kialakítása.

Követelmények:

5-8. és 9-14. évfolyam

Legyenek gazdái a mindennapi diákéletnek.

Rendelkezzenek felkészültséggel a diákság jog- és érdekvédelmére, érdekképviselőtére.

A kollégiumi diákönkormányzat tagjai kapcsolódjanak be intézményi szinten a szabadidős és kulturális programok szervezésébe.

Ismerjék hatáskörüket, döntési, egyetértési, véleményezési, javaslattevő jogkörben.

A tanuló ismerje jogait és kötelességeit, érdekképviselői szerveit.

A kollégiumban alakuljanak ki demokratikus fórumok, és ezeket működtessék a tanulók.

A közösségért végezzen munkát a kollégiumi tanuló.

A kollégistákat érintő információk jussanak el a közösség minden tagjához.

Csoporton belül is legyenek képesek a demokrácia működtetésére.

A tanuló legyen toleráns, fogadja el a másságot, segítse a kisebbeket, a gyengébbeket.

A karitatív tevékenységben résztvevő tanulók csoportgyűléseken beszéljenek tapasztalataikról.

Minden diák ismerje a magyar köz- és politikai élet intézményeit.

Követelmények

Pedagógus

A diákönkormányzatot segítő tanár összekötő a kollégiumi tagság, a diákönkormányzat és a tantestület között.

A tanár segíti, támogatja, ellenőrzi a diákönkormányzat tevékenységét, a mindennapi élet megszervezését, szabadidős programok, versenyek lebonyolítását.

Gondoskodik a tisztségviselők képzésének megszervezéséről.

Valóságos közéleti szerepeket igyekszik biztosítani.

Ismertesse a tanulókkal az oktatáspolitikai dokumentumok által közvetített jogokat és kötelességeket.

A diákönkormányzat hatékony működtetésében vállaljon részt.

Tevékenységek

Küldöttgyűlés, közgyűlés, mint a kollégiumi közéletiség fórumai.

Félévente egy alkalommal közgyűlésen vagy küldöttgyűlésen történő beszámolási kötelezettség a végzett munkáról.

Csoportjukban, csoportfoglalkozásokon ismertessék a diákönkormányzat tagjai információikat.

Szabadidős tevékenységek szervezése, lebonyolítása.

Házirend alapos megismerése, ismertetése a kollégista társakkal.

Faliújság, kollégiumi újság szerkesztése az információközvetítés céljából.

Diákönkormányzati ülések.

A különböző munkaterületek ellátására, koordinálására a csoportok és a diáktanács is válasszon munkafelelőst.

3.5. Az önismeret és társas kultúra fejlesztése

Célok és feladatok

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei.

Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására.

Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Az általános és középiskolás korosztály érzékeny minden őt érő érzelmi és értelmi hatásra. E hatások feldolgozásában a kollégistának a család helyett (esetleg mellett) a kollégiumi közösség nyújt segítséget. Az önismereti foglalkozások elsősorban e hatások feldolgozását segítik elő, azért, hogy támogassák az identitás megerősítését és a mentálhigiéné ápolását, fejlesztését. Az önismereti foglalkozások célja a kollégista személyiségének, jellemének, aktuális pszichés „belső történések” tudatosítása, önmaguk mélyebb ismerete elősegíti az alkalmazkodást, beilleszkedést, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükben, felkészít a konfliktusok megoldására, az önbizalom, az önértékelés, a pályakép felépítésére, az önmenedzselés megalapozására.

Az önismeret és egyéni fejlesztés mellett fontosnak tartjuk az egyéni és közösségi motívumok, a célrendszer és értékrend megismerését, alakítását, a kollégista társadalmi orientálódásban való segítségét, az egyéni törekvések és közösségi érdekek, lehetőségek egyeztetését, az érdekvédelmi és érdekegyeztetési technikák gyakorlását is.

A kollégiumi együttélés feltétele a közösen meghatározott szabályok betartása, a bizalmi légkör kialakítása a csoportban, a közösségben. A „kollégiumi, közösségi tudat” kiépítése a kollégiumi közösség minőségének jelzője lehet. Ugyancsak a jó kollégiumi légkör alapvető feltétele a kölcsönös bizalom a diákok és a tanárok között.

Fontos a közösségbe való beilleszkedés, a közösséghez való pozitív viszony kialakítása a kollégistákban.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Legyen képes, személyiségjegyeit, tulajdonságait, képességeit felismerni.
- Értse, hogy tevékenységével tehet közvetlen környezetéért, csoportjáért, társaiért.
- Láss be, hogy szükség van az alapvető magatartási szabályok betartására.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgják természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- az önismeret és társas kapcsolati kultúra - az empátia és mások elfogadása - a tudás és tapasztalat jelentősége - társas kommunikáció	- Ismertessük az önismeret, és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit. - A csoport aktív közreműködésével segítsük elő a megalapozott önismeret kialakítását. - Saját értékek (pl. pontosság, tervszerűség, monotóniatűrés, kitartás a munkában, kudarctűrés, megnyilatkozni tudás, önfegyelem, egyéni felelősség kíváncsiság), saját korlátok ismerete, tudatosítása; technikák megismerése ezek kompenzálására. - Saját részképességek, gondolkodási tevékenységek felismerése, tudatosítása. - Reflektálás. - Önértékelés - Önellenőrzés. - Az érzelmi reakciók, és kontrollálásuk. - Önmotiválás. - Önszabályozás. - Mutassuk be, a kulturált társas kapcsolatok, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait. - Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket. - Csoport előtti megmértetés révén segítsük elő a pozitív énkép kialakítását az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.					

Követelmények

Pedagógus

Az egyén maga határozza meg tevékenysége irányát, és aktivitásának mértéke, színvonala is nagymértékben függ az önmagáról, képességeiről, igényeiről alkotott képtől és az önmagával szemben támasztott elvárásoktól.

Ahhoz, hogy a tanulók képesek legyenek énképükbe, önreflexióikba integrálni az elsajátított tudást, készségeket, tanulást segítő beállítódásokat, motívumokat, a tanítás-tanulás egész folyamatában gondoskodni kell arról is, hogy egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját fejlődésük, sorsuk és életpályájuk alakításában.

Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető célként tűzhető ki az önmegismerés és önkontroll; a felelősség önmagukért; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint mindezek eredményeként a személyes méltóság.

Ezért fontos, hogy a pedagógus ismerje diákjait, azok személyiségjegyeit. Mérje fel diákjainak az értékekhez való viszonyát. Egyéni bánásmódot alkalmazzon szükség esetén.

Ítéletei tartalmazzanak mindenkor erkölcsi fogalmakat, normákat, szabályokat.

Az emberi kapcsolatok fontossága és megbecsülése.

Jellemesség, tisztesség, becsületesség megtartására nevelés. Példaadás.

A sikerorientáltságra nevelés.

Kapcsolatteremtő képesség kialakítása és fejlesztése.

Optimizmus kialakítása.

A felelősségvállalásra, az ígéret és a becsületszó megtartására nevelés.

Az egymás iránt érzett felelősség fejlesztése.

3.6. A családi életre nevelés

Célok és feladatok

A család, mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében.

A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában.

Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben.
- Képes legyen felismerni és megfelelő módon kezelni, értelmezni a családban előforduló különböző konfliktusokat.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Legyen tudatában a gondosan kiválasztott és mély kapcsolatok értékének.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.
- Legyen felkészült az önálló életvitelre, az önellátásra, a családi életre, valamint - nemektől függetlenül - a családi munkamegosztásra, ezzel együtt a háztartási gazdálkodásra, a családi pénzgazdálkodásra.
- Tudatosodjon benne a párválasztással, barátsággal, szerelemmel, családteremtéssel, a gyermekgondozással és gyermekneveléssel kapcsolatos ismeretek is fontossága.
- Ismerje meg a takarékoság-takarékoskodás alapvető technikáit.
- Legyen képes munka- és szabadidejét tudatosan szervezni, ezeket a leghatékonyabban kihasználni.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	2	2	3	3
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- a család szerepe, jelentősége az egyén életében - együttműködés és felelősségvállalás a családban - szexuális kultúra - családtervezés - konfliktusok a családban	- Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon. - Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát. - Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon. - Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a családi közösségben. - Mutassuk be a családban előforduló szerepeket. - Kapcsolatok (család, barátság, egyéb kapcsolatok) és a kapcsolódás formái és módjai (pl. rokonszenv-ellenszenv, őszinteség-hazugság, alkalmazkodás-önállóság, előítélet-nyitottság, gyávaság-bátorság). - Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát. - Nemiség, szerelem, házasság. Társismeret. Barátság. - A férfi-nő kapcsolat és a szerelem változatai a különböző kultúrákban - feldolgozás irodalmi alkotások, filmek segítségével. A férfi-nő kapcsolat ma - beszélgetés, vita. - Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi nő kapcsolatban. - Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját.					

Követelmények

Pedagógus

Az kollégiumi nevelőtanár megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítéssel.

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.

Fontos, hogy a kollégiumi környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének, példamutatásának is jelentős szerepe van.

Ismerje tanulói családi hátterét.

Ismerje társas kapcsolatainak alakulását, amennyiben a diák önként megosztja a pedagógussal az erre vonatkozó információkat.

Ismertesse a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát.

Hangsúlyozza a generációk egymás mellett élését.

Neveljen a gyermek és felnőtt családtagok viszonyának rendezettségére.

Legyen tudatában a család szocializációs funkciójának (első a család, s csak ezt követi az iskola és a kollégium).

3.7. Testi és lelki egészségre nevelés

Célok és feladatok

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára.

A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

A foglalkozások célja, hogy felkészítse a kollégistákat az egészséges életmód, életviteli szokások tudatos felépítésére, gyakorlására, az ezekhez szükséges ismeretek megszerzésére.

Az intézmény családhelyettesítő és életmód-mintaadó funkciójánál fogva szükséges a praktikus ismeretek nyújtása, hogy segítsük a társadalmilag hasznos, egyénileg értékes életmódmodellek interiorizálódását, amelyek az egyén életvitelére hatással vannak. Közismert, hogy a kollégiumban élő diáklányoknak nagyon kevés lehetőségük van háztartási alapismeretek megszerzésére: az otthontól való távollét, a hétvégi utazások korlátozzák őket a szükséges tudásanyag elsajátításában.

Környezetkímélő és gazdaságos energiaforrások megismertetése. Háztartástechnikai, energiagazdálkodási alapismeretek nyújtása.

Alakuljon ki az egyéni és a kollégiumi közösségi életritmushoz igazodó napirend, legyenek képesek tevékenységeiket egészséges, nyugodt körülmények között folytatni. A kollégium különböző tereinek rendezésével, csinosításával, díszítésével készüljön fel a lakókörnyezete esztétikus és kellemes kialakítására.

Segítsük megtanulni, hogyan kerülheti el környezete egészséget, biztonságot veszélyeztető helyeit, helyzetait.

Személyi, környezeti higiénére nevelés, ami magában foglalja a kollégium tisztaságának megóvását, szépítését.

Legyenek megfelelő ismeretei ahhoz, hogy elutasíthassa a káros függőséghez vezető szokásokat.

Pszichotrop anyagok egészségkárosító hatásainak megismertetése. Az élvezeti- és kábítószereket

elutasító magatartás kialakítása a tanulóknál. Megismertetni az alkohol és a leggyakrabban használt drogok, kábítószeresek élettani hatásait, veszélyeit.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Legyen tisztában az egészségtudatos életmód jelentőségével.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás.
- Ismerje a különféle egészségkárosító szereket és a szenvedélybetegségeket.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.
- A kollégistákban alakuljon ki a "mindenki egyért, egy mindenkiért" szellemiség. Érezzék át a tanulók, hogy nemcsak magukért, a kollégiumért, a közösségért is küzdenek sportversenyeken.
- A kollégista ismerje fel az együtt sportolás élményét. Az évek során alakuljon ki benne az egészséges versenyszellem, de tudja, hogy igazán a részvétel a fontos.
- A biztonságos városi gyalogos, kerékpáros közlekedés szabályainak elsajátíttatása.
- A balesetek megelőzése érdekében a tömegközlekedésben ésszerű, biztonságos, udvarias módon vegyen részt.
- Közlekedési helyzetek gyors és helyes megítélése, a közlekedési jelzések biztonságos értelmezése.
- Személygépkocsi vezetői tanfolyam lefolytatásához intézményen belül helyszín biztosítása, a tanulók terheltségének csökkentésére érdekében.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- egészséges életmód és életvitel - a sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében - prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	- Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit. - Legyen alapvető ismerete szervezete működéséről, a testi és lelki változásai természetéről. - Az egészséges táplálkozás lehetőségei, alternatívák bemutatása. - Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai aktivitás és sport hatását a szervezetre. - Ismertessük az érzelem-, feszültség szabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén. - A sportnak, mint közösségformáló erőnek felismertetése. - A sport prevenció szerepe az egészségmegőrzésben. - Házibajnokságok, versenyek, úszás, aerobics, kondicionáló terem használata - Propaganda kiadványok, sajtótermékek terjesztése. - Kollégium szintű egészségügyi vetélkedő szervezése. - Helytelen táplálkozási szokások és káros hatásai. - Táplálkozás szerepe a betegségek megelőzésében. Prevenció szemlélet kialakítása. - Az étkezési szokások higiéniája, esztétikája, társas jellege. - Az egyes ételféleségek elkészítési módja, technikája, korszerű konyhaeszközök alkalmazása. - Kötelező balesetvédelmi oktatás a tanulók részére minden tanév elején. - Biztonságos közlekedés, szabályismeret és alkalmazás. - Pozitív közlekedési magatartásminták ismerete. - Kerékpáros túrák. - Közlekedésbiztonsági vetélkedő a Városi Balesetmegelőzési Bizottsággal együttműködve. - Mentőláda és alapvetően fontos gyógyszereket tartalmazó készlet elhelyezése a kollégium tanári szobáiban. - Környezetünk, a háztartás egészséget fenyegető veszélyforrásai. Mi a teendő veszélyhelyzetben, katasztrófa esetén. - Elsősegélynyújtás, önmentés. - A szűrővizsgálatok. Az önvizsgálat. - Ismertessük a káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit. - Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a betegségeket. Tudjon a balesetek megelőzésének módjairól az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulásának megelőzéséről. - Diákköri tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.					

Követelmények

Pedagógus

A kollégiumi nevelő szerezzen tapasztalatokat a gondjaira bízott gyerek és családjuk egészségügyi szokásairól. Kísérje figyelemmel a tanulók általános egészségi állapotát.

Gondoskodjon a betegek ellátásáról, és orvosi vizsgálatáról.

Törekedjen az egészséges életvitel és életmód kialakítására tanítványai körében.

Példamutató közlekedés és közlekedéskultúra megvalósítása.

Működjön együtt az iskolák testnevelőivel, a városban működő kollégiumok sportfelelőseivel, illetve az intézményen belül a diákönkormányzat felelőseivel.

Végezzen egész tanévre kiterjedő folyamatos szervező és irányító munkát.

A sportfelelős tanárnak hatni kell a diákokra, hogy minden kollégista az aktív pihenést részesítse előnyben.

Hívja fel a figyelmet a rendszeres sportolás fontosságára.

Szervezzen találkoztot városunk híres, eredményes sportolóival.

Keltse fel a tanulók érdeklődését egyes sportágak iránt.

Személyi higiénére nevelés. A higiénés szokások kialakítása, rögzítése.

Környezeti higiénére nevelés, ami magában foglalja a kollégium tisztaságának megóvását, szépítését.

Takarítással kapcsolatos szabályok.

A testi és lelki egészség témakörhöz kapcsolható a kollégiumi ifjúságvédelmi feladatok ellátása.

3.7.1. Gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységek

A gyermekvédelem tágabb értelemben minden gyermekre és ifjúra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tennivalók összessége, amely a gyermekek és fiatalok gondozását, ellátását, eltartását, nevelését, érdekvédelmét hivatott biztosítani, azaz komplex preventív és korrigáló pedagógiai tevékenység, amelynek kiemelt szerepe van a mai életben.

A társadalom polarizálódásával, egyes rétegek ellehetetlenülésével, amikor tovább nő az esélyegyenlőtlenség és tehetséges gyerekek tömegeit fenyegeti az elkallódás veszélye, a kollégium küldetése, hogy próbálja megakadályozni ezt a folyamatot. A kollégiumba kerülő gyermekek eleve hátrányból indulnak, hiszen családjuktól el kell szakadniuk, mert az iskola, melyet választottak, nincs a lakóhelyükön.

Növendékeink között egyre több olyan gyermek található, aki hátrányos helyzetű, vagy veszélyeztetett, akinek a szülei munkanélküliek, akinek a szülei elváltak. Gyakran érzékelhető valamilyen családi helyzetromlásból kialakult neveltségi hátrány. Nagy gondot jelent a hátrányos helyzetű növendékek felkutatása, hátrányaik csökkentése, helyzetük javítása, segítése.

El kell tehát fogadnunk, hogy nem minden középiskolás egyformán talpraesett, vannak, akiknek sem a család, sem a baráti környezet nem tud segíteni, hogy az élet és a kollégiumi lét nehézségeivel meg tudjanak birkózni. A végképp magára maradt kollégistán a csoportvezető mellett az ifjúságvédelmi felelős, a gyermekvédelemre specializált szakemberek tudnak segíteni.

Kollégiumunkban a hátrányos helyzetűekkel és a veszélyeztetettekkel kell foglalkoznunk. A nehezen nevelhetőség, a szociálisan inadaptáltság, illetve a deviancia egyes, általában enyhébb jegyeit is magukon viselőkkal való foglalkozás sok pedagógiai munkát, energiát, időt, nagy türelmet és szakértelmet követel.

Intézményünkben a szociális, anyagi, a kulturális, műveltségi, a földrajzi, lakókörnyezeti hátrányokat, ill. ezek együttes megjelenési formáit, a halmozottan hátrányos helyzet mutatóit ismerhetjük fel, ezek jelentkeznek nevelési és oktatási problémaként.

Ugyanakkor fellelhetők olyan tanulók is, akiknél a normális fejlődés bizonytalansága, lehetetlensége forog fenn erkölcsi, szociális, értelmi, tanulmányi, műveltségi vagy testi, egészségi szempontból. Ezért a gyermek- és ifjúságvédelem elsődlegesen a gyermekek és a fiatalok hátrányos helyzetű és veszélyeztetett csoportjait célozza meg, valamint az általános prevenció tartozik tevékenységekörébe.

A gyermek- és ifjúságvédelem intézményi feladatai

Az Nkt. és a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet alapján:

A kollégiumnak mint jogi személynek kötelessége:

- a gyermeki jogokat védelmezni,
- segítséget nyújtani a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez,
- gondoskodni a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről,
- mindenben a gyermek mindenekfelett álló érdekét figyelembe véve, törvényben elismert jogait biztosítva eljárni,
- kapcsolatot tartani és együttműködni a gyermekvédelmi intézményekkel

Ha a köznevelési intézmény foglalkoztat gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás ellátásáról a család- és gyermekjóléti központ együttműködési megállapodást köt a köznevelési intézménnyel.

A gyermek - és ifjúságvédelmi feladatokat koordináló pedagógus feladatai

1. A tanulókkal kapcsolatos feladatai:

A tanulókat és szüleiket a tanév kezdetekor írásban tájékoztatja a gyermek és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kollégiumi csoportokat felkeresve tájékoztatja a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá továbbá, hogy a kollégiumon kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel.

A pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett tanulóknál - a veszélyeztető okok feltárása érdekében - megismeri a tanuló családi környezetét

Gyermekebántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató (tagintézményvezető) értesítse a Gyermekjóléti Szolgálatot.

A veszélyeztetett és a hátrányos helyzet felderítésére vizsgálatokat folytat.

Kialakítja a segítség stratégiáját.

Általános prevenciók tevékenységet folytat (egészségvédelmi, ennek részeként kábítószer-ellenes program kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedés megtételének kezdeményezése az intézmény igazgatójánál, továbbá tájékoztatás nyújtása a tanulók, szülők és a pedagógusok részére).

A tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az igazgató (tagintézményvezető) indítson eljárást a tanuló lakhelye (illetve tartózkodási helye) szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítására.

A tanári közösségben végzett feladatai

Segíti, koordinálja a kollégium pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

Együttműködik a nevelőtestület tagjaival és szemléletmódjukat formálja.

Állandó kapcsolatot tart fenn az intézményvezetővel és a csoportvezető nevelőkkel.

A helyi pedagógiai program elkészítésében aktívan részt vesz.

Gondoskodik az információk dinamikus áramoltatásáról.

Továbbképzésekre motivál.

Javaslatokat tesz, tanácsokat ad a munkaterületéhez tartozó jogi, pszichológiai, szociális témákban.

Figyelemmel kíséri a pszichológiai, pedagógiai, egészségügyi, szociológiai szakirodalmat és a vonatkozó jogi rendelkezéseket, feldolgozásukra, felhasználásukra ajánlásokat, javaslatot tesz.

A szülők körében végzett feladatai

Tájékoztatja a szülőket, a felmerülő problémákkal kapcsolatban javaslatokat tesz, tanácsokat ad.

Együttműködésre készíti a szülőket és az adott kérdésekben szemléletmódjukat a gyermeknevelési alapelveknek megfelelően igyekszik befolyásolni.

Szülői értekezleten, nevelési fórumokon aktívan működik közre.

Önálló feladatai

Kapcsolatot tart, együttműködik külső intézményekkel (Gyermekjóléti Szolgálat, szociális gondozó, nevelési tanácsadó, iskolák, Nemzeti Népegészségügyi Központ, Mentálhigiénés Egyesület, rendőrkapitányságok bűnmegelőzési osztályai).

Pályázati anyagokat készít.

Felmérések anyagát regisztrálja, nyilvántartja.

Innovatív (orientációs) feladatokat lát el.

A munkaterületéhez kapcsolódó szakirodalmat rendszeres igényrel gyűjti, tanulmányozza.

Ismertetőket, szóróanyagokat gyűjt, készít.

Továbbképzéseken vesz részt szakmai kultúrájának frissítése, megújítása érdekében.

Kiemelt figyelmet fordít a szenvedélybetegségektől való elhatárolódásra, ill. a gyógyult szenvedélybeteg tanulók beilleszkedésének elősegítésére.

Aktívan részt vesz az intézmény egészségnevelő munkájában.

Munkáját önálló munkaterv szerint végzi a nevelési év során.

Speciális etikai követelmények a gyermek- és ifjúságvédelmi munkában:

1. Titoktartás kötelezettsége (kivéve, ha a kollégiumi közösség bármely tagja vagy egésze veszélyeztetve van).
2. Minden kollégista előítélet nélküli segítése, meghallgatása.
3. A tanulók egyéniségének, emberi, gyermeki, személyiségi jogainak tiszteletben tartása.
4. Senki nem részesülhet igazságtalanul előnyben, de a lehetséges segítség és beavatkozás érdekében rangsorolni kell a hátrányosság és veszélyeztetettség okait, mértékét illetően.
5. Szeretet és tapintat.
6. Tudományos igényesség az adott helyzet feltárásához szükséges információ megszerzésében, a vizsgálati módszerek alkalmazásában.

Részfeladatok

Felmérni, feltérképezni, felkutatni azt, hogy kik tartoznak a hátrányos helyzetűek közé, ki milyen hátrányokat cipel magával.

Ki kell alakítani a segítség stratégiáját és taktikáját.

El kell érni, hogy anyagiak miatt egyetlen növendéknek se kelljen elhagynia kollégiumot.

A szülőkkel, az önkormányzattal, a tanulóval, az igazgatósággal összefogva a pályázati lehetőségeket figyelve megteremteni a kollégiumi tagság, a kollégiumban lakás, étkezés, tanulás és létezés feltételeit.

Ismerni kell az oktatáspolitikai és szociálpolitikai törvényeket, jogi garanciákat.

Követelmények

5-8. és 9-14. évfolyam

Merje feltárni csoportvezető tanára előtt gondjait, problémáit.

Bízzon pedagógusai pozitív hozzáállásában, segítő szándékában.

Követelmények

Pedagógus

Naprakész információkkal rendelkezzen tanítványai iskolai és családi körülményeire vonatkozóan.

Minden cselekedetében és megnyilvánulásában segítő szándék vezérelje.

Ismerje az oktatáspolitikai és szociálpolitikai dokumentumok által biztosított lehetőségeket és jogokat.

Legyen jártas konfliktuskezelő, problémamegoldó technikákban.

Ismerje a szociális intézményrendszert, segítőhálózatot.

Külön munkaterv alapján végzi munkáját, a csoportvezető nevelők munkáját segíti, koordinálja.

Tevékenységek:

Háttérvizsgálat elvégzése, elemzése.

Kapcsolattartás ifjúságvédelmi és családsegítő fórumokkal.

Levelezés az egyes önkormányzatok népjóléti, szociális osztályaival.

3.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Célok és feladatok

Az önkéntes tevékenység a társadalmi beilleszkedés és integráció egyik eszköze. Hozzájárul egy összetartó társadalom kialakulásához, a bizalom és szolidaritás kialakításával, illetve a társadalmi tőke megteremtésével. Az önkéntes tevékenység egy lehetőség arra, hogy bármilyen nemzetiségű, vallású, társadalmi-gazdasági hatterű és korú ember hozzájárulhasson a pozitív változáshoz.

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknál.

A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír.

Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

A Nkt. megfogalmazásában a „közösségi szolgálat: szociális, környezetvédelmi, a tanuló helyi közösségének javát szolgáló, szervezett keretek között folytatott, anyagi érdektől független, egyéni vagy csoportos tevékenység és annak pedagógiai feldolgozása.”

Fejlesztési követelménye, 1-8. évfolyam

- Jelenjen meg a tanuló személyiségében a szolidaritás érzése.
- Legyen érzékeny mások helyzete iránt.
- Alakuljon ki az összetartozás érzése.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők, a gyengébbek, elesettek, betegek, idősek iránt.
- Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.
- Legyen empátikus mások helyzetével, gondjaival szemben.
- Ismerje és gyakorolja toleráns viselkedést.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás - önkéntes feladatvállalás másokért - összetartás és együttérzés	- Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát. - Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét. - Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni. - A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg, idősek emberek élethelyzetén javíthatunk. - Karitatív tevékenység. - Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását. - Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét.					

Követelmények

Pedagógus

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét.

A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

3.8.1. Karitatív tevékenység

"Kollégisták az időskorúakért" elnevezéssel több évtizedes hagyományra visszatekintő karitatív munkát folytatnak a Teleki Blanka Székhelykollégium diákjai. Ennek célja kettős:

1. Nevelési cél:

A tanulók természetes élethelyzetben, tevékenységekben gyakorolhassák azokat az erkölcsi, etikai normákat, melyek nevelési célkitűzéseinkben megfogalmazódtak. Produkáljon mintákat, normákat, megerősítő hatásokat.

2. Társadalmilag meghatározott cél:

Segítségnyújtás azoknak a zalaegerszegi időskorúaknak, akik társadalmi-gazdasági helyzetüknél fogva önmaguktól nem tudnak megbirkózni helyzetükkel. A segítségnyújtás kapcsán a városi közvéleményben, a zalaegerszegi polgároknál kedvező kép kialakítása a vidéki gyerekekről, a kollégium lakóiról.

Követelmények

9-11. évfolyam

Alakuljon ki a tanulóknál a tevékenység kapcsán segítő szándék, idősek, elesettek felkarolásának igénye.

A gyengébbek iránti szolidaritás érzése. A megbízható, pontos, precíz munkavégzés igénye.

A reális társadalomkép egy más társadalmi réteg megismerése által a máság elfogadásának képessége.

Heti 1 alkalommal 2-3 fős csoportban keressék fel a rászorulókat a tanulók.

Követelmények

Pedagógus

Kellő érzelmi motiváció előkészítése a tevékenység szervezésekor.

Folyamatosan kísérelje figyelemmel, szervezze csoportja ez irányú tevékenységét.

Értékelje és jutalmazza a munkát.

Tevékenység

bevásárlás, alkalmankénti takarítás, orvoshoz kísérés, gyógyszerkiváltás

3.9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

Célok és feladatok

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának.

A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

A kollégiumokban folyó környezeti nevelés célja, hogy felkészítsen a fenntartható, környezettel harmonikus életvezetésre.

Képessé kell tennünk tanítványainkat a környezetet terhelő tevékenységek felismerésére, ezek csökkentésére, a környezeti problémák és konfliktusok kezelésére, lehetőség szerinti megoldására. Ösztönözzük a tanulókat a környezet védelmére, arra, hogy tartózkodjanak környezetük káros terhelésétől, utasítsák el mindazt, ami környezetünk állapotát rontja.

Tegyük világossá, hogy környezetünk használata életvezetésünk meghatározó része, a környezetünkkel való kapcsolatunk jelentősen befolyásolja közérzetünket, életünk kilátását, minőségét.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Válgon érzékennyé környezete állapota iránt és legyen képes a környezet sajátosságainak megismerésére.
- Tekintse értéknek a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, fenntartható, harmonikus működését és jöjjön létre benne készítés környezete értékeinek megőrzésére.
- Fejlődjenek ki benne a harmonikus környezet iránti igények, környezetkímélő életmódhoz szükséges szokások és legyen motivált a környezet védelmét célzó közös cselekvésre.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
- Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgék erkölcsi alapulvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- a természet és az emberi környezet egymásra hatása - természeti erőforrásaink védelme - ipari termelés és a környezet védelme - 'gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan'	- Ismertessük, és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket. - Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését. - A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat. - A tanuló felelősségvállalása a kollégium környezetének állapotáért. - Hazai természeti értékeink és a tárgyi környezet értékeinek megóvása. - Ismerkedés nemzeti parkjaink, a magyar világörökség, és a település értékeivel. - A tanulók adjanak számot az iskolában tanultak felhasználásával arról, hogy miként tudnának segíteni környezetük megóvásában. - Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján. - Mutassuk be az újra hasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát. - Környezetünk változása. Hogyan változott a település? Milyen előnyök és hátrányok származtak a változásokból környezetvédelmi szempontból? - Hogyan változik környezetünk élővilága? - Hogyan keletkeznek globális környezeti problémák. Ki a felelős? Mit tehet az egyén? - A természet, a természet kincsinek védelme kötelessége. - Ismerje az emberiség néhány globális válságproblémáját, ismerje azok okait, és a lehetséges megoldási módokat. - Pozitív szemlélet a világ környezeti pusztításának megakadályozásához. - Környezettudatos vásárlás, fogyasztás gyakorlása. A termékek „életútjának” követése. - Környezetet feleslegesen terhelő tevékenységek (pl. termékek, anyagok pazarló felhasználása, energiafogyasztás). - A hulladék kezelése. - Vásárlási, fogyasztási szokásaink. Igények és szükségletek. Környezetbarát termékek					

Követelmények Pedagógus

Legyen érzékeny környezetünk állapota iránt. Feladata a természeti környezet harmóniája, és értékeinek megismertetése.

Természetjárás fontossága és annak törvényei. Védett növények, védett természeti tájak megismertetése.

Ismertesse meg a tanulókat azokkal a természeti folyamatokkal, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak.

A globális környezeti problémák megismertetése.

Életmódjában a természet tisztelete, iránta érzett felelőssége legyen meghatározó.

3.10. Pályaorientáció

Célok és feladatok

A pályaorientáció a felnőtt lét szerepeire való felkészítés egyik fontos eleme. Célja, hogy segítse a tanulók kíváncsiságát és lehetséges további iskola- és pályaválasztását az önismeret, a pályaismeret és a társadalmi kihívások, a gazdasági helyzet tükrében. Tudatosítani kell a tanulóikban, hogy életük során többször kényszerülhetnek pályamódosításra. A kollégiumnak lehetőségeihez képest átfogó képet kell nyújtania a munka világáról, és olyan tevékenységeket kell felkínálnia, amelyek alkalmat adnak arra, hogy a tanulók képességeiket kipróbálhassák.

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát.

A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Tudatosuljon a diákokban a pálya és a személyiség valamint a képességek és az adottságok összhangja.
- Tudja összehasonlítani az egyes pályák szakmai, ergonómiai elvárásait, jellemzőit.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerőpiaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- tevékenységek és szakmák jellemzői - különféle életpályák bemutatása - a munka világa és jellemzői - továbbtanulási lehetőségek	- Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat. - Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit. - Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek és azok hogyan használhatók. - Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutakozás, interjú, pályázat írás stb.) különböző technikáit. - Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést. - Az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása (motiváció, érdeklődés, képességek) - Tájékozódás a pályaválasztás, pályaismeret dokumentumaiban, ismeretforrásaiban, eligazodás a pályaválasztási alaphogalmakban. - Az álláskeresés folyamata és technikái. - Ismeretterjesztő anyagokból üzemet, intézményt bemutató kiállítás szervezése, rendezése. - A város főiskoláinak meglátogatása. - Volt kollégistákkal beszélgetések munkájukról, tanulmányaikról. - Sikeres emberek karriertörténetének megismertetése (előadás beszélgetés formájában, vagy kollégiumi újság hasábjain.). - Önéletrajz írása. - Szituációs játékok (álláskeresés, felvételi). - Munkanélküli központból előadó meghívása. - A munkavállaló jogai, kötelességei. - Azon technikák elsajátítása, amelyek megkönnyítik az álláskeresést, illetve erősítik a munkaerő-piaci alkupozíciót, dokumentumok megismerése, megalkotása és szituációk eljátszása segítségével. - Hivatás. Hivatástudat. Felkészülés az esetleges pályakorrekciókra. - Az élethosszig tartó tanulás fontosságának felismerése.					

Követelmény

Pedagógus

Információnyújtás különböző pályákról, képzési formákról és lehetőségekről.

A pályaismeretet a képességekkel személyre szólóan vesse össze, idejekorán készítsen fel a helyes pályaválasztásra és az életpályára.

A munka megbecsülésére való nevelés, akaraterő fejlesztése.

Munkaerőpiaca felkészítő tréning vezetése, praktikus segítségnyújtás a munkába álláshoz, egyéb praktikus ismeretek átadása.

A tanulói képességek (pl. nyelvi kifejezőkészség, számolási képesség, kézügyesség, fizikai teherbírás, ötletgazdagság, kapcsolatteremtési képesség) meghatározása, felismerése.

A különböző képességek meghatározása és megismerése különféle eljárások (vizsgálati módszerek) és szituációk segítségével. Érdeklődési területek ismerete.

3.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

Célok és feladatok

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára.

Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.

A kollégiumi nevelésnek alapvető szerepe van abban, hogy a tanulók tudatos fogyasztókká váljanak, mérlegelni tudják a döntéseikkel járó kockázatokat, a hasznot vagy a költségeket.

Ismerjék fel a fenntartható fogyasztás és az egyéni érdekeik kapcsolatát. Hozzájárul annak a képességnek a kialakításához, hogy megtalálják az egyensúlyt a rövidebb és hosszabb távú előnyök között.

Elősegíti, hogy képessé váljanak a rendelkezésükre álló erőforrásokkal való gazdálkodásra, beleértve a pénzzel való bánni tudást is.

Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Ismerje meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Legyen tisztában az otthoni pénzügyi lehetőségekkel, korlátokkal.
- Tanulja meg a különféle pénzkezelési technikákat.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Ismerje meg a takarékoság-takarékoskodás alapvető technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	3	3
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- a gazdaság működésének alapjai - a családi gazdálkodás - munka, fogyasztás és gazdálkodás - pénzkezelés technikái - vállalkozás és kockázat	- Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen gazdálkodás miatt és ezek milyen következményekkel járnak. - Ismertessük és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzáttétel, stb.). - Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit. - A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben. - Gazdálkodás. A bevételeim, kiadásaim mérlege, a takarékoskodás, az igények kielégítésének ésszerű késleltetése. - Családi költségvetés készítése - A háztartások kiadásai, a háztartások vagyona - takarékoskodás és tartalékképzés - a biztosítások fajtái, hasznuk - betétek, állampapírok, befektetések - számlaügyintézés, számlakezelés - kamatok, kamatadó - hitelek, kölcsönök - Ismertessük a vállalkozás lényegét, alapvető formáit, és a működési módjukat. - Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és melyek a veszélyei.					

Követelmények

Pedagógus

Nemcsak az egyén létérdeke, hogy okos döntéseket tudjon hozni, amikor hitelekről vagy megtakarításokról van szó, hanem a társadalomé is. Ezért is kell a kollégiumi nevelés során a pedagógusnak kellő figyelmet fordítani a gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztésére, és a személyiségnevelés fontos részének kell tekinteni az okos gazdálkodás képességének a kialakítását, továbbá azt, hogy a tanulók tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok között.

Erősítse diákjaiban a lehetőségek, kihívások felismerését, értelmezését, a gazdaság működésének átfogóbb megértését, a pénz világában való tájékozódást.

Bővítse tanulói ismereteit a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeinek terén is.

A sikeres vállalkozáshoz nélkülözhetetlen készségek, képességek, mint tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés megismertetése a diákokkal.

3.12. Médiatudatosságra nevelés

Célok és feladatok

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiák.

A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.

A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

A médianevelés olyan képesség- és személyiségfejlesztő eszközrendszer, amely szükséges ahhoz, hogy az állampolgárok az információrobbanás és a modern piacgazdaság korában ténylegesen tudjanak tájékozódni és választani. Mivel a média erősen meghatározza, hogyan gondolkodjunk a világ dolgairól, s hatása vetekszik a hagyományos szocializáció ágenseivel - a családdal és az iskolával -, a mozgókép- és médiaoktatás a demokráciára nevelésnek és olyan értékek elsajátításának az iskolája, mint a másság elfogadása, a kritikai gondolkodás vagy a tudatos választás képességének a fejlesztése.

A médiatudatosság elengedhetetlen feltétele a digitális kompetencia megléte, amely felöleli az információs társadalom technológiáinak (Information Society Technology, a továbbiakban: IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

A szükséges képességek felölelik az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Idetartozik a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata, valamint az internet alapú szolgáltatások elérése, a velük való kutatás, az IST alkalmazása a kritikai gondolkodás, a kreativitás és az innováció területén.

Az IST használata kritikus és megfontolt attitűdöket igényel az elérhető információ és az interaktív média felelősségteljes használata érdekében. A kompetencia fejlődését segítheti továbbá a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban való részvétel.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

- Tudjon különbséget tenni a médiatartalmak között.
- Ismerje a reklám szerepét, jelentőségét, előnyeit és veszélyeit.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.

- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

Évfolyam	1-8	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- a média társadalmi szerepe - a reklám és a fogyasztás összefüggése - a médiatartalmak és a valóság összefüggése - az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség - a számítógép, az internetfüggőség veszélyei	- Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül. - Az elektronikus médiák (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása. - Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül. - Miért van annyi reklám a világban? Vajon mit lehet és mit nem lehet reklámozni? Mi a reklám célja, szerepe és hatása? Milyen szempontok szerint, milyen módon elemezhető egy reklámfilm? - a média és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása - Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat esetében. - Mi köze van a valóságnak a médiában megjelenő világhoz, miféle világot jelenít meg a média? - Kinek az érdeke, hogy sok csatorna sokféle műsort közvetítsen? - Miért és hogyan lesz valamiből hír a médiában? - Fontosak-e a sztárok a modern társadalomban? Miképpen hatnak az emberekre a sztárok? Kiből lehet sztár? - Vajon hogyan hat ránk a média, mennyire befolyásolja gondolkodásmódunkat, értékítéleteinket? Miképpen lehetne a média tényleges hatásáról megbizonyosodni? - a média működésének szabályozása az abban közölt tartalmakra vonatkozóan - Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait az internetes keresők segítségével. - Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése. - Az internet és játékfüggőség kóros hatásainak bemutatása.					

Követelmények

Pedagógus

A diákok figyelmének felhívása az információforrások kritikus kezelése.

Kérdések megfogalmazása a forrás megbízhatóságára, a szerző esetleges elfogultságaira, tájékozottságára, rejtett szándékaira vonatkozóan.

A mozgóképkultúra és médiaismeret oktatása során a pedagógus legfontosabb célja legyen, hogy a tanulók felkészültséget szereznek a különböző médiaszövegekkel kapcsolatban az önálló és kritikus attitűd kialakítására, és olyan módszereket sajátítanak el, amelyek segítik őket abban, hogy nyitott szemlélettel használják a hagyományos és az új médiákat.

V. ZÁRADÉK

A pedagógiai program legitimációja

- a tantestület tagjainak bevonásával való összeállítás
- a pedagógiai program aktuális változatának elfogadása egyszerű szótöbbséggel
- biztosíték a változtatás lehetőségére

A pedagógiai program módosításának, felülvizsgálatának módja

- a nevelőtestület
- a fenntartó kezdeményezheti

A módosítás lehetséges indokai

- a kollégium működési körében bekövetkező változás
- jogszabályváltozás esetén
- a nevelőtestület, szülők, diákönkormányzat véleménye alapján szükséges a pedagógiai programot változtatni

Felülvizsgálatát kérhetik

- fenntartó
- nevelőtestület
- intézményvezetés
- diákönkormányzat
- szülői érdekképviselések

A pedagógiai programot a nevelőtestület 5 évenként felülvizsgálja, szükség esetén előkészíti a módosítását, amelyet egyeztet a fenntartóval, diákönkormányzattal.
A vélemények figyelembevételével elkészíti a végleges módosítást.

A pedagógiai program nyilvánossága

A pedagógiai program egy-egy példányát kapja

- a kollégium igazgatója
- a kollégium igazgatóhelyettese
- a tagintézmények vezetői
- a tagintézmények nevelőtestületei

Ezen felül egy példányt a kollégium titkárságán, egy példányt a kollégiumi könyvtárban kell elhelyezni.
További egy példányt a kollégium diákönkormányzata számára kell biztosítani.

Tájékoztatás kérése a pedagógiai programról

A szülők valamennyi szülői értekezleten kérhetnek tájékoztatást a pedagógiai programról.

A pedagógiai programmal kapcsolatos kérdéseket a tanév során bármikor fel lehet tenni az intézmény igazgatójának (tagintézmény-vezetőjének), aki azokra az ügyintézési határidőn belül köteles érdemi választ adni.

Legitimációs záradék

Az intézményben működő egyeztető fórum nyilatkozata

A pedagógiai program módosítását az intézmény diákönkormányzata 2021.05.26. napján tartott ülésén véleményezte, melyet aláírással tanúsítok.

Zalaegerszeg, 2021.05.26.

.....
diákönkormányzat képviselője

A pedagógiai program módosítását az intézmény nevelőtestülete 2021.05.27. napján tartott értekezletén elfogadta.

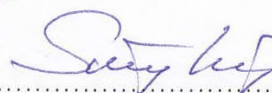
Zalaegerszeg, 2021.05.27.

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

A pedagógiai programot jóváhagyom.

.....
Sümei László
intézményvezető

A nevelőtestület által elfogadott pedagógiai program az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.

A kollégium pedagógiai programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetheti be.

Fenntartói jóváhagyó nyilatkozat

Jelen pedagógiai programot a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdése értelmében az alábbi, a fenntartóra többletkötelezettséget telepítő rendelkezések

vonatkozásában a Zalaegerszegi Tankerületi Központ (fenntartó hivatalos megnevezése) mint az intézmény fenntartója egyetértési jogkört gyakorolt. Aláírással tanúsítom, hogy a fenntartó döntésre jogosult szerve/vezetője az pedagógiai program fenti rendelkezéseivel egyetért, azokat jóváhagyja.

Kelt:, év hónap nap

.....
fenntartó képviselője

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

Az Arany János Tehetséggondozó Program akcióprogramja

2. sz. melléklet

Az Arany János Tehetséggondozó Program - célok és feladatok

3. sz. melléklet

Az Arany János Tehetséggondozó Programjának kollégiumi tevékenység- és foglalkozásrendszere

Az AJTP tevékenységrendszere, foglalkozásai és kollégiumi programjai évfolyamonkénti és szervezeti bontásban

4. sz. melléklet

7.2. melléklet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelethez

Kerettanterv az Arany János Tehetséggondozó Programja 9/AJTP és a 9-12. évfolyamának tantárgyai önismeret és tanulásmódszertan/kommunikáció tantárgyak oktatásához

5. sz. melléklet

2. számú melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez

Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
KOLLÉGIUM

Az Arany János Tehetséggondozó Program akcióprogramja

A program háttere:

Az Arany János Tehetséggondozó Program létrejöttének hátterében azok a szociológiai felmérések álltak, melyek szerint a különösen népszerű egyetemi karokon – mint a jogi, közgazdasági, orvosi egyetemeken – csupán másfél százalékra tehető az ötezernél kevesebb lélekszámú településről származó hallgatók aránya. Létrejöttét az az elv segítette, hogy meg kell adni az esélyt arra, hogy Magyarország valamennyi polgára versenyképes tudással rendelkezessen. Ez egyúttal egyfajta válasz is lehet az EU csatlakozás küszöbén álló ország oktatással szembeni kihívásaira.

A Program létrejöttét meghatározta, hogy a közoktatás egyik legfontosabb feladata a társadalmi esélyegyenlőtlenségek mérséklése. A társadalom azon csoportjai számára, akik a rendszerváltás során a gazdasági átalakulás veszteseivé váltak, a felemelkedés útja szinte kizárólag a minőségi – társadalmi, gazdasági pozíciókra és jól átváltható – tudás megszerzésén keresztül vezet.

Az Arany János Tehetséggondozó Program iskolát a társadalmi mobilitás legfontosabb közintézményének tekinti, amely az egyéni felemelkedés helyszíne és a gazdasági hatékonyság növelésének eszköze. Fontos, hogy a társadalmi előrejutást a tanuló tehetsége, szorgalma, ne csáládja anyagi helyzete, szülei foglalkozása, vagy éppen lakhelye határozza meg.

A Program alapelve, hogy minden gyermek – függetlenül az adott település földrajzi és anyagi helyzetétől – a társadalmi felemelkedés esélyét biztosító képzést kapjon.

A Programban kulcsszerepe van a kiemelkedő képzést nyújtó középiskolák mellett a kollégiumnak is, hiszen a kistelepüléseken, vagy kedvezőtlen körülmények között élő fiatalok számára a kollégiumokon keresztül vezet az út a versenyképes tudás megszerzéséhez.

Az Arany János Tehetséggondozó Program létrejöttének elemei:

1. Az Arany János Tehetséggondozó Program alapvető céljainak meghatározása

- 1.1. a tudás tekintélyének visszaállítása
- 1.2. az esélyteremtés, vagyis a hátrányos szociális, kulturális, földrajzi és gazdasági helyzetű szülők gyermekeinek egyenlő esélyeket biztosító oktatási, és támogatási rendszer kialakítása;
- 1.3. a tehetségfejlesztés és a tehetséggondozás;
- 1.4. a műveltségi hátránykompenzáció;
- 1.5. valamint az oktatás tartalmának korszerűsítése, minőségének fejlesztése.

2. Az Arany János Tehetséggondozó Program beiskolázásának meghatározása

Az AJTP országos beiskolázású, megyénként egy-egy gimnáziumban és kollégiumban kapnak helyet a tanulók. Veszprém, Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg (2002-től) és Heves megyében (2003-tól) 2–2 intézmény-párban, Pest megyében jelenleg nincs AJTP-s osztály. Budapesten van az AJT Programnak egy iskolája. Az önálló gimnáziumok száma 21, két szakközépiskola is tagja a

programnak, az önálló igazgatású kollégiumok száma 17, a többi gimnáziummal közös igazgatású kollégium.

A beiskolázás egyrészt delegációs rendszerben történik. A programba minden elsősorban kistelepülésen, tanyán vagy nagyobb település külterületén, leromlott lakóterületein - lakó tehetséges, nyolcadik osztályos tanulót - a tanuló iskolájában dolgozó tantestület szakmai ajánlására - delegálhat a tanuló lakóhelyének helyi/kerületi önkormányzata vagy kisebbségi önkormányzata.

Másrészt a tanulók, a tanév rendjében meghatározott időpontban – egy nem szaktárgyi jellegű – felvételi elbeszélgetésen vesznek részt, fogalmazást írnak, és részképességet vizsgáló feladatlapokat töltenek ki, azaz tehetségbeválogatáson vesznek részt. A hátrányos helyzetet objektív kritériumok alapján ítéljük meg. A tanulók a felvételi vizsgát az általuk első helyen kiválasztott intézményben teszik le. A hátrányos helyzetű tanulók között a felvételi sorrendet a tanulók összesített teszteredményei határozzák meg.

3. Az Arany János Tehetséggondozó Program megvalósításának előzményei

- 2.1. Az iskolák az OM felhívására pályázatot nyújtottak be, melyben megfogalmazták a célok megvalósítására összeállított programjukat. (1999 őszi)
- 2.2. A gimnáziumok és a kollégiumok (ha nem egy igazgatás alatt működnek) közös programmal és fenntartói támogatással pályáztak.
- 2.3. A fenntartó az intézmények alapító okiratát módosította.
- 2.4. A Minisztérium engedélyt adott a gimnáziumi előkészítő évfolyam indítására (5 éves képzés).
- 2.5. Háromoldalú szerződés (OM – fenntartó – intézmények) aláírása a programtámogatás igénybevételehez.
- 2.6. Az intézmények az AJTP- pedagógiai programjával módosították a pedagógiai programjukat, melyet a fenntartó elfogadott.
- 2.7. 2000 januárjában pályázhattak először tanulók az "Arany Programba".
- 2.8. 2001 májusában pályázatot írt ki az OM roma kollégiumok számára.
- 2.9. 2002 szeptemberében 21 iskolában elindult a főprogram, három kollégiumban pedig a "Roma Alprogram."
- 2.10. 2003. szeptember 1-től a program új neve: Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja, illetve Hátrányos Helyzetű Tanulók Roma Kollégiumi Alprogramja

Az AJTP céljainak megvalósítására neves középiskolák és velük közös igazgatású vagy velük együttműködő kollégiumok pályáztak. Ezekből a pályázatokból az Oktatási Minisztérium által kiválasztott iskolák és kollégiumok az Arany János Tehetséggondozó Programba bekerülő tanulók nevelésén, oktatásán kívül vállalták a programfejlesztést, valamint tanáraik továbbképzéseken való felkészülését a Program sikeres és színvonalas megvalósítása érdekében.

4. Az alapelvek kidolgozása

A fentebb említett célok és beiskolázási alapelv meghatározása után az Oktatási Minisztérium által felkért szakértői csoport (Dr. Polonkai Mária igazgató, tehetségprogram- és tantervfejlesztési szakértő, a MTT alelnöke, Dr. Simon István kollégiumvezető, kollégiumi szakértő, valamint az OM képviselői Környei László közoktatási helyettes államtitkár irányításával) az intézményvezetőkkel közösen kidolgozta az 5 éves gimnáziumi és kollégiumi program tartalmát, megvalósításának módszereit, eszközeit, az iskolai és a kollégiumi tevékenységekkel megfelelő alapvető szervezeti formákat.

Az intézményekkel közösen megfogalmazott alapelvek:

- Az AJTP elsősorban a benne résztvevő intézmények folyamatos önfejlesztő munkájára épít.
- A Program nevelő-oktató munkájának a célja, hogy elősegítse a benne tanuló, kistelepülésekről származó diákok társadalmi mobilitását. Olyan ismereteket közvetítsen számukra, amelyekkel meg tudnak felelni a modern értelmiségi lét kihívásainak.
- A Program olyan diákokat szeretne nevelni, akik nyitottak az európai értékekre, képesek a hatékony önmenedzselésre, egészséges énképpel rendelkeznek, kialakul bennük az önálló továbbképzésre való vágy, képesség és hajlandóság.
- A Program az oktató-nevelő munkában az iskolák és a kollégiumok folyamatos és kölcsönös együttműködésére épít.
- A Program 5 éves képzés, a benne résztvevő tanuló számára az oktatás közösen történik a gimnáziumban és a kollégiumban, melynek célja elsősorban magas színvonalon történő felsőoktatásra való előkészítés.
- Az Arany János Tehetséggondozó Program fő feladatának tekinti a tehetségfejlesztést és a tehetséggondozást, a tehetséges gyermekek képességeinek sokoldalú és differenciált fejlesztését.

Tartalmi szempontból a legfőbb alapelve a tehetséggondozásnak a gazdagítás. Célja alapvetően az ismeretek és az elsajátítási folyamat kötelező tananyagon túllépő kiszélesítése.

- Mélységben történő gazdagítás: ennek során több lehetőséget kínálnak a tehetséges gyerekek tudásának és képességeinek alkalmazására.
- A tartalmi gazdagítás: a Program résztvevőire célzottan megszerkesztett tananyagot jelent.
- A feldolgozási képességek gazdagítása: kreatív és kritikus gondolkodás fejlesztését jelenti felfedező, illetve interdiszciplináris tevékenység közben.
- Az önismeret, kommunikáció, tanulásmódszertan az öt év folyamán kiemelten segíti a tanulók személyiségfejlesztését; cél, hogy a tanulóknak ne csak az intellektuális képességeit, hanem a személyiség és tehetség valamennyi tényezőjét figyelembe vegyék.
- A programban tanuló diákok a program folyamán a gimnáziumban egy osztályt képeznek. A kollégiumban lehetőség szerint egy csoportot. Cél, hogy egymást segítő, motiváló, összetartó osztályközösségek jöjjenek létre, hogy a tanulók megtanulják az együttműködés különböző formáit, tudjanak csoportban dolgozni, ugyanakkor képesek legyenek az önálló gondolkodásra és munkavégzésre.
- A programban tanuló diákok az intézmény oktatási szerkezetétől függően az előkészítő év kivételével az intézményben integrált oktatásban is részt vehetnek.
- Az előkészítő évfolyamon akkreditált tantárgyi programok oktatása folyik a gimnáziumban, illetve részint a kollégiumban.

- Az öt éves képzés során cél az angol nyelvből középfokú nyelvismeret megszerzése, informatikából ECDL-bizonyítvány megszerzése, a gépjárművezetői engedély megszerzése.
- A tanulók rendszeresen részt vesznek az Országos Arany János Tehetséggondozó Program művészeti és sporttalálkozóin, szaktáborain, versenyein. (ld. 3.sz. melléklet)
- A Programban résztvevő iskolák tanárai folyamatosan továbbképzik magukat az AJTP sikeres megvalósítása érdekében.

5. Az Arany János Tehetséggondozó Program megvalósítása a folyamatközeli elemek kidolgozásával kezdődött

Az első: az intézményi menedzsment kiépítése.

Az AJTP intézményi menedzsmentjét az iskola/kollégiumvezető, a programfelelős/programgazda, az iskolai munkacsoport (osztályfőnök, szakmai munkaközösségek tagjai, tehetség tanácsadó, iskolapszichológus, AJTP-ban tanító tanárok) és a kollégiumi team alkotja. A menedzsment feladata, hogy az AJTP rendszerét, jellemzőit a két intézmény fő funkciórendszerében önálló funkcióként építse be.

Az AJTP tervezése és megvalósítása során az intézmények szervezeti átalakuláson mentek át, megújult szervezetként működnek. Az egyes intézmények eredeti organigramjai meghatározták az AJTP résztvevőinek (tanárok, kollégiumi nevelők, tanulók, szülők) egymáshoz való viszonyát is, ennek eredményeképpen az intézményekben a következő új kapcsolatok, kapcsolatrendszerek jöttek létre:

Intézményen belül, illetve intézmények között:

- intézményvezető és programfelelős/programgazda között;
- iskolai team és kollégiumi team között; (team: az Arany-osztályokkal foglalkozó pedagógusok)
- intézményi AJTP team és a (saját) nevelőtestületek között;
- a tanulók és a programban dolgozó pedagógusok között/különösen az osztályfőnök között;
- sajátos helye alakul ki a tanulóknak (osztályoknak) az iskola tanulói (osztályai) között, illetve a kollégiumi közösségben.
- iskolai vezetés és kollégiumi vezetés között;
- A János Tehetséggondozó Programban résztvevő osztályok között.

Kapcsolattartás, együttműködés szülőkkel (formális, informális):

- Iskola és a szülők meghatározó kapcsolattartása
- Kollégium és a családok kapcsolattartása

A fenntartóval és a küldő önkormányzatokkal való kapcsolattartás formái:

- tájékoztatás a programról, a tanulók fejlődéséről, a szülői gondoskodásról, illetve a velük való kapcsolatáról;
- vélemény- és információkérés az esetleges együttműködési lehetőségekről.

Kapcsolattartás a küldő általános iskolákkal:

- szükség esetén pedagógiai, szakmai segítségnyújtás a program szempontjából potenciálisan érintett tanulók megfigyeléséhez, jellemzéséhez.

Kapcsolattartás az intézmények között:

- Arany János Tehetséggondozó Program Intézményeinek Egyesülete
- Intézményvezetők és programfelelősök között

Kapcsolattartás az Oktatási Minisztériummal

6. A következő fontos lépés az Arany János Tehetséggondozó Program előkészítő évfolyamának nevelési-oktatási programjának megszervezése volt

Óraterv:

Arany János Tehetséggondozó Program pedagógiai programjának megvalósítása érdekében még 2000 folyamán az iskolák megállapodtak az előkészítő év tantárgyfelosztásában. Ez az előkészítő évünknek az óraterve. Ezt az óratervezetet rögzíti a következő táblázat (a második rész természetesen a kollégiumra értendő)

Magyar nyelv és irodalom	4 óra
Matematika	4 óra
Angol nyelv	7 óra
Informatika	3 óra
Testnevelés	2.5 óra
Osztályfőnöki	1 óra
Arany János-i blokk	
Önismeret vagy drámapedagógia	2 óra
Tanulásmódszertan – kommunikáció	2 óra
A természettudományos vagy humán blokkból	2 óra
Szabadon választott	2 óra
Összesen:	30 óra

A törvényi kötelező: 27.5 óra + 2.5

Az angol nyelv 7 órája helyett, ha a tanulók felkészültsége indokolja (haladó csoport), 1 vagy 2 órával csökkenthető az angol óraszám (heti 6 vagy 5 órára), a fennmaradó 1 vagy 2 óra pedig idegen nyelv oktatásra fordítható.

9. előkészítő évfolyam kollégiumi terve:

Kötelező foglalkozás	6 óra
Tanulószo	8 óra
Szabadidős programok	9 + 1 kötelező óra
Összesen:	24 óra

Az Arany János-i blokk 4 órája felmenő rendszerben a kerettantervi 4 évben is megmarad, a 4 órából kettőt (tanulásmódszertan, kommunikáció) mind az öt évfolyamon a gimnáziumban kell tartani. A tanulásmódszertan Oroszlány Péter ajánlása alapján átcsoportosítható.

Az Arany János-i blokkból 2 óra, a szabadon választható órakeret 4 órája, illetve a kollégiumi kötelező foglalkozások 6 órája (6 + 6) az iskola és a kollégium közös döntése alapján megosztható a két intézmény között.

Ennek alapján vagy a gimnáziumi órakeretbe, vagy a kollégiumi foglalkozások közé tartozhat a humán-, illetve a természet-tudományos blokk 2 vagy három órás változata (2 mindkét blokkból kötelező), ezek elméleti anyagát feldolgozó gyakorlati foglalkozás, valamint az Arany János-i blokk 2 órája.

Ezekon kívül mindazok az órák illetve foglalkozások, amelyeket a gimnázium vagy a kollégium a pedagógiai program alapján javasol (angol társalgás, életvitel, környezeti nevelés, művészeti foglalkozások, korrepetálások, stb.).

A Köznevelésről szóló törvény kollégiumi „felkészítő” foglalkozásként jelölt időegysége legalább 14 órát jelent, ebbe a 14-be tartoznak az Arany János osztályok „kötelező foglalkozásai” (6 óra), amelyek az intézmények közös megállapodása alapján tarthatóak a gimnáziumban is (ld. fent). A maradék 8 órát a tanulószoja jelenti. Ez gyakorlatilag a másnapra szóló felkészítés.

(Kollégiumi tapasztalat, hogy a 8 óra a legtöbb gyermeknek kevés, ezért a kötelező órában a felkészítő, korrepetáló funkciónak a jelenleginél nagyobb teret kell biztosítani.)

A szabadidős programok 10 óráját a kollégium számára írja elő a törvény. Az Arany János Tehetséggondozó Program követi a törvény és a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja szövegét és szellemét, így az egyes kollégista számára legalább egy foglalkozáson való részvétel kötelező a kollégium által szervezett szabadidős programokból.

A kollégiumban havi egy hétfőre szervezendő előre tervezett formában úgy, hogy ekkor a tanulók kulturális programokon vegyenek részt. Az előkészítő évfolyam első félévében fokozatosan kerül bevezetésre a kollégium és az iskola sajátosságainak figyelembe vételével.

A két intézménynek a szülők bevonásával, nagy odafigyeléssel, közös tervezéssel kell megszervezni a hétfői bennmaradásokat annak érdekében, hogy a Pedagógiai Programban megfogalmazottaknak is és a törvényben leírtaknak is eleget tudjunk tenni.

Szervezeti formák, munkaformák és munkamódszerek

Az intézmények a szervezeti formákat a célkitűzésekkel, a programokkal, a tanulók képességeinek összetételével, a személyi és tárgyi feltételek meglétével összhangban választják ki. Leggyakrabban alkalmazott szervezeti formák:

- tanóra, szakkör, diákkör
- speciális foglalkozások önismereti, tanulásmódszertani, kommunikációfejlesztő (interaktív csoportok)
- kollégiumi foglalkozás, kollégiumi csoportfoglalkozás,
- kollégiumi diákkör iskolai foglalkozásokon kívüli tevékenységek (délutáni foglalkozás,)
- nyári programok (Zánka, szaktáborok), téli táborok
- versenyek

munkaformák, módszerek:

- differenciálás
kiscsoport, nívócsoport, egyéni munka, stb.
- fakultáció,
- egyéni foglalkozások
- önképzőkörök
-

A fenti szervezeti formák mind alkalmasak a tehetségfejlesztésre.

A tanórai és a tanórán kívüli formákat összekapcsolják a hatékonyság érdekében. A programban figyelembe veszik az iskola és a kollégium közötti munkamegosztást, az együttműködés lehetséges formáit és területeit.

- Tartalmi megosztás: amikor bizonyos tevékenységek csak az iskolában vagy csak a kollégiumban zajlanak.
- Komplementer megosztás: amikor az adott tevékenység átgondoltan és szervezeten megoszlik a két intézmény között, az egyik helyszínen végzett tevékenység a másikon folytatódik, kiegészül, gyakorlási lehetőség nyílik a gyerekek számára stb.

A tanulók ellenőrzése, értékelése az előkészítő évben

A tanulók órai és tanórán kívüli teljesítménye, tudása értékelésének objektív, sokoldalú és megbízható értékelésére van szükség. Az értékelés alkalmazkodik a tanulók életkori sajátosságaihoz. Az előkészítő évfolyamon több a szóbeli értékelés, kisebb egységeket sűrűbben értékelnek.

A szaktanár értékelésének célja: az egyes tanulói teljesítmények értékelésén túl a diákok személyiségének fejlesztése, bennük az önértékelési képességek kialakítása, amely nélkülözhetetlen az önálló tanulásra való képesség és igény kialakításához.

A tanuló teljesítményének értékelése lehet diagnosztizáló, formatív és szummatív, de kitér más tevékenységekre, képességekre is:

- a tevékenységből lemérhető viselkedésre,
- az együttműködési képességre,
- a tanuló érdeklődésére,
 - o szabálytisztetere,
 - o felelősségvállalására,
 - o kreativitására,

- feladatvégző-képességére,
- eszközhasználatára.

A szóbeli és írásbeli értékelés egyensúlyának megteremtése, helyes arányainak kialakítása lényeges az előkészítő évben.

A rendszeres szóbeli számonkérés minden tantárgyban alapkövetelmény.

- A magyar, az idegen nyelv, a matematika, az informatika és a testnevelés tantárgyakat félévkor és év végén érdemjeggyel értékeljük.
- A humán- és természettudományi blokkban tanított ismereteket félévkor és év végén is szövegesen kell értékelni (megfelelt – jól megfelelt – dicséretes).
- Az Arany János-i blokk foglalkozásai (tanulásmódszertan – kommunikáció, drámapedagógia, önismeret) részt vett bejegyzéssel zárul.
- Az előkészítő évet követő négy évben az értékelés megegyezik az intézmény helyi tantervében megfogalmazottakkal.

7. Az alapelvek megvalósítását segítő feltételek

1. Rendszeralkotó elemek összehangolása

- Az iskolák és a kollégiumok együttműködésének folyamatos alakítása. A program diákjait tanító tanárok és kollégiumi nevelő tanárok egy nagyobb nevelőközösséget is alkotnak.
- A tanári karok folyamatos építése, továbbképzése, látókörének kiszélesítése,
- Új szerepek (mentori stb.) kialakítása a tanári karokon belül
- A kapcsolatrendszer folyamatos bővítése, erősítése a régió iskoláival, a fenntartókkal és a programban résztvevők iskoláival.
- Az országos szakmai munkaközösségek kialakítása, rendszeres (legalább évi 2 alkalommal történő) találkozója.
- A program hírnevének, rangjának megalapozása, hagyományainak kialakítása – művészeti találkozók, sporttalálkozó, Tömörkény István novellairó pályázat és egyéb versenyek, gólyatábor Zánkán –, ápolása, méltó megjelenítése és képviselete.
- Az AJIE (Arany János Tehetséggondozó Program Intézményeinek Egyesülete) munkája.

2. Pszichológiai és pedagógiai mérések

Pszichológiai mérések – az Arany János Tehetséggondozó Program hatásvizsgálata (végzi: Debreceni Egyetem Pedagógiai-Pszichológiai Tanszék. Vezető: Dr. Balogh László tanszékvezető egyetemi docens)

Szempontok	Mérés időpontja			
	0. évf eleje	0. évf. vége	2.évf. vége	4.évf.eleje.
Általános intellektuális képességek	x	x		x
Kreativitás		x		x
Egyéni tanulási stratégiák	x	x	x	x
Tanulási motiváció	x		x	x
Énkép, önértékelés	x	x	x	x
Szorongás	x	x	x	x
Pályaorientáció			x	x

Az iskolai pszichológiai mérések eredményeit és az egyéni jellemzéseket a fejlesztési programok tervezésénél a programfelelősök használják fel.

Pedagógiai mérések (Kindrusz Pál, Dr. Polonkai Mária szakértők)

- A felmérés során alkalmazott módszerek:
 - logikai képességek vizsgálata
 - matematika
 - olvasásértés.

Mindhárom vizsgálati módszerrel végzett mérés eredményéből – pszichológiai mérések eredményeit is tartalmazó – minden tanuló számára összeállított fejlesztési tervek készülnek, melyek alapján a 9. előkészítő év II. félévében a programfelelősök vezette team a fejlesztő munkáját végzi és a tanuló fejlődését nyomon követi.

3. A pedagógusok továbbképzése

Az AJTP-ban részt vevő tanárokat, kollégiumi nevelőket a célok és feladatok megvalósításában az alábbi továbbképzések segítik:

- „Tehetségfejlesztési szakértő” szakirányú továbbképzés (Debreceni Egyetem)
- „Tehetség és fejlesztése” szakvizsgára felkészítő továbbképzés (Debreceni Egyetem)
- Tanulásmódszertan, kommunikáció (akkreditált továbbképzés, vezetője: Oroszlány Péter)
- Személyiségfejlesztés, önismeret (akkreditált továbbképzés, Debreceni Egyetem)
- Kollégiumi tanárok továbbképzése (akkreditált továbbképzés, vezetője: Dr. Simon István).

8. Az Arany János Tehetséggondozó Program minősbiztosítási rendszere

Az intézmények különös figyelmet fordítanak minősbiztosítási szempontból az alábbi elemekre:

- a végeredmény elérésének feltételei, a részeredmények megállapítása és az abból adódó következtetések levonása;
- a folyamat ellenőrzése és értékelése, a menet közbeni problémák diagnózisa és a korrekciók elvégzése;
- az irányítási rendszer minősbiztosítása: a teamek, a programfelelős és az igazgatók viszonya, kapcsolatrendszere;
- a résztvevő szakemberek (külső és belső) szakmai felkészültségének folyamatos ellenőrzése és karbantartása;
- a kötelező és választott külső és belső továbbképzések, tréningek, tapasztalatcserék rendszere.

Arany János Tehetséggondozó Program

Célok és feladatok

Az Arany János Tehetséggondozó Program (továbbiakban: Tehetséggondozó Program) a nehezebb körülmények között élő (kistelepülési hátrány, rossz szociális környezet stb.), rászoruló és hátrányos helyzetű tehetséges tanulók képességeinek minél sokoldalúbb és eredményesebb kibontakoztatása céljából jött létre. A Tehetséggondozó Programba középiskolák (gimnáziumok és szakgimnáziumok), illetve kollégiumok (önállóak vagy a középiskolával közös igazgatásúak) pályázhatnak, közösen kialakított programmal.

Amennyiben a középiskolák (gimnáziumok és szakgimnáziumok) vállalják a Tehetséggondozó Program megvalósítását, a 9/AJTP évfolyamra ajánlott tantárgyi programokat és a 9–12. évfolyamra az önismeret és tanulásmódszertan/kommunikáció tantárgyi programokat, akkor mindezekhez az alábbi kerettanterv használandó, amely segíti az intézményeket helyi tanterveik elkészítésében.

A Tehetséggondozó Program pedagógiai rendszere az európai tehetséggondozás tapasztalatait, valamint a – nem előzmények nélküli – hazai tehetséggondozás évszázados hagyományait felhasználva, a tehetségek felkutatását és a tehetségszétést veszi figyelembe, abból kiindulva, hogy mindenki tehetséges valamiben.

Az iskolák meghatározó szerepe a Tehetséggondozó Programban abban áll, hogy a tanulók számára az előrejutást tehetségük, szorgalmuk, motivációjuk, érdeklődésük alapján hátrányos helyzetük ellenére is biztosítsák.

A Tehetséggondozó Programban kulcsszerepük van a kiemelkedő képzést nyújtó középiskolák mellett a kollégiumoknak is, hiszen a kistelepüléseken vagy kedvezőtlen körülmények között élő, tehetséges tanulók számára rendszerint nem áll rendelkezésre optimális tanulási környezet a versenyképes tudás megszerzéséhez.

A Tehetséggondozó Programba jelentkező rászoruló, hátrányos helyzetű tanulók képességei, kreativitása, motiváltsága, érdeklődése más-más formában nyilvánulnak meg, melyeket az intézmények (középiskola és kollégium) nevelő-oktató munkájukkal, fejlesztő tevékenységükkel, kompetenciafejlesztéssel, különböző szervezett munkaformákkal, intézményi és kollégiumi kötelező és szabadon választott programokkal figyelembe vesznek, és a tanulókat úgy fejlesztik, hogy megfeleljenek a követelményeknek, továbbtanulás esetén az értelmiségi lét kihívásainak.

A Tehetséggondozó Program pedagógiai elvei között szereplő elem, hogy olyan emberré neveljék a tanulókat, akik nyitottak az európai és nemzeti értékekre, egészséges énképpel, megfelelő szociális kompetenciával rendelkeznek, képesek hatékony önmenedzselésre, kialakul bennük az igény, a hajlandóság, a készség az élethosszig tartó tanulásra.

A kerettanterv készítésénél a következőkre helyeztük a hangsúlyt:

- épüljenek be a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott fejlesztési területek, kulcskompetenciák;
- érvényesüljön a tartalomban a komplexitás, a problémaközpontú szemlélet;
- az „Arany János-i blokk” nyújtson segítséget ahhoz, hogy a tudásbeli és kulturális különbségek leküzdéséhez a tanulásmódszertan, kommunikáció programján keresztül a tanulóknak a tanulásról, a tanulásszervezésről alkotott véleménye változzon;
- kiemelt fejlesztési feladatként az „Arany János-i blokk” önismeret tanterve szolgálja a tanulók személyiségfejlesztését, valamint kerüljön sor a tehetség valamennyi tényezőjének a fejlesztésére.

A fentiekből következik:

- A kerettantervek a tartalom és tevékenységek megjelölésén túl tartalmazzák azokat a tudás- és képességterületeket, melyekkel a tanulók az alapfokú nevelés-oktatás fejlesztő szakaszában megszerzett ismeretek birtokában képesek lesznek a problémákat felismerni, megoldani.
- Az elkészített kerettantervek a témákon, tevékenységeken, tudás- és képességterületeken túl megjelölik azokat a kapcsolatokat, melyek az egyes tantárgyak között, illetve a különböző kollégiumi programok, tevékenységek között vannak a Tehetséggondozó Programban.
- A kerettantervekben található tartalmak, módszerek, tanulásszervezési eljárások (tevékenységek) nagy hangsúlyt helyeznek a tehetséggondozásra, a tehetségfejlesztésre, a tanulók képességeinek sokoldalú és differenciált fejlesztésére. A kerettantervekben a tevékenységfejlesztés közül a mélységben (tudás alkalmazása, kompetenciák kialakítása), tartalomban (tanulóknak szerkesztett tananyag), tempóban (a tanulók eltérő tanulási tempójának figyelembe vétele), feldolgozási képességben (kreativitás, kritikus gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás) történő gazdagítás részesül előnyben.
- A kerettantervek céljai között szerepel, hogy az ötéves képzés során a Tehetséggondozó Programban részt vevő tanulók felkészültek legyenek a felsőoktatási intézményben történő továbbtanulásra, angol (vagy más idegen nyelvből) komplex nyelvismeretük (illetve nyelvvizsgájuk) legyen, informatikai tanulmányaik eredményeképpen szerezzék meg az ECDL-bizonyítványt, valamint a Tehetséggondozó Program végére a tanulók rendelkezzenek gépjárművezetői engedéllyel.
- Helyet kap a kerettantervekben az „Arany János-i blokk” önismeret tantárgya, mely az önismeret fejlesztését, a reális énkép kialakítását, a pályaválasztást előkészítő pályaaorientációt, karriertervezést segíti. A tanulásmódszertan/ kommunikáció tantárgy keretében a tanulástechnikák fejlesztésén túl a retorikai gyakorlatok és a kreatív írás stb. segítségével a tanulók a saját tanulásukat tudatosítják, képességeiket fejlesztik.
- A kerettanterv kiemelt célja, hogy a gazdagító év programja hidat képezzen a korábbi és az újonnan bevezetésre került Nemzeti alaptanterv és kerettantervek kompetenciaterületei között, ezzel is segítve a tanulókat a minél eredményesebb továbbhaladásban.
- A programot gondozó intézmények a kerettantervet a végrehajtás tapasztalatait felhasználva rendszeres időközönként felülvizsgálják.

A Kerettanterv hatása a középiskola pedagógiai programjára, helyi tantervére, a kollégium helyi programjára és a Tehetséggondozó Program pedagógiai rendszerére a következő:

- A programban részt vevő középiskolák vállalják a rászoruló és hátrányos helyzetű tanulók tehetséggondozását. A programról a tanulók számára meghirdetett tanulói pályázatból értesül a szülő és a tanuló. Az ötéves – a 9/AJTP évfolyammal kezdődő és a 12. évfolyammal befejeződő – képzésben a tanulók a 9/AJTP–10. évfolyamokon külön osztályt/csoportot képeznek, a 11–12.

évfolyamon – az érdeklődésnek vagy a pályaválasztásnak megfelelően – részben vagy teljes mértékben más képzési formában részt vevő tanulókkal együtt tanulhatnak.

- A Tehetséggondozó Program ideje alatt a tanulók számára a kollégiumi jogviszony létesítése kötelező. A kerettanterv alapján elkészített 9/AJTP évfolyamos helyi tantervének, a 9–12. évfolyamokon az adott középiskola pedagógiai programjában tervezett helyi tantervnek, a kollégiumi tevékenység- és foglalkozási rendszerből megalkotott helyi kollégiumi programnak, kiegészülve az „Arany János-i blokk”-kal, egységes pedagógiai rendszert kell alkotnia, ami azt is jelenti, hogy a foglalkozások, tevékenységek helye, időkerete intézménypáronként változhat.
- A középiskola helyi tantervének kialakításánál az öt év alatt figyelemmel kell lenni a fokozatosság elvére, valamint a tehetségígéretek, tehetségesek igényeire.

Tantárgyi struktúra és óraszámok

A 9/AJTP évfolyam ajánlott tárgyait és időkereteit, illetve az önismeret és a tanulásmódszertan – kommunikáció tantárgyak 9/AJTP és 9–12. évfolyamra szóló időkereteit az alábbi táblázat tartalmazza.

Tantárgyak		Heti óraszámok				
		9/AJTP	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom		4				
Matematika		4				
Angol/német nyelv		5				
Digitális kultúra		3				
Testnevelés és sport		5				
Komplex humán ismeretek		1				
Természettudományos alapismeretek		1				
Osztályfőnöki óra		1				
Arany János blokk	Tanulásmódszertan és kommunikáció	2	2	2	2	2
	Önismeret	2	2	2	2	2
Szabadon tervezhető		2				
Kötelező óraszám		30				

A tantárgyakat és időkeretet tekintve a Tehetséggondozó Program kerettantervében a magyar nyelv és irodalom, a matematika, az idegen nyelv, a digitális kultúra és a testnevelés óraszama magas, alacsonyabb a humán és természettudományos ismeretek óraszama, melyek közül bármelyik a szabadon tervezhető óraszámából kiegészíthető a középiskolák helyi tantervében. Az angol nyelv, matematika, digitális kultúra és komplex humánismeret tantárgyakból egy megnövelt heti óraszámú kerettanterv is készült, melyek a szabadon választható órakeret terhére építhetők be a helyi tantervbe.

Akár arra is lehetőség van, hogy egy-egy tantárgy ismeretanyagával eltérő heti óraszámban, csoportbontásban találkozzanak a különböző képességű és/vagy érdeklődésű tanulók.

A 9. évfolyam számára az előírt órakerettel (30 óra/hét), a tanulók által választható tantárgyi programok időkeretével és a kollégiumi foglalkozások időkeretével a két intézmény pedagógiai programjában leírtak szerint – átgondolt pedagógiai koncepcióban – az intézmények gazdálkodhatnak, így a tartalmak feldolgozására, elsajátítására, különböző készségek, képességek kialakítására több lehetőség adódik.

AZ ARANY JÁNOS TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAM KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG- ÉS FOGLALKOZÁSRENDSZERE

1. Bevezetés

Az Arany János Tehetséggondozó Program (továbbiakban: AJTP) célja az esélyteremtés és tehetséggondozás azon tanulók számára, akik a program segítségével nélkülözhetetlen felvételt a felsőoktatási intézményekbe. A program célja a programba bekerülő tanulók képességeinek és személyiségének, valamint érzelmi intelligenciájának fejlesztése és a tudás tekintélyének visszaállítása.

2. Az AJTP-ben megvalósuló kollégiumi pedagógiai munka és tevékenységi rendszer meghatározó elemei:

2.1. Az AJTP a megvalósító középiskolák és kollégiumok, illetve középiskolai és kollégiumi intézményegység(ek) együttműködésén, összehangolt tevékenységén alapszik.

2.2. Az AJTP-ban résztvevő minden tanuló számára kötelező a kollégiumi jogviszony létesítése abban a kollégiumban, ahol a program megvalósul.

2.3. Az AJTP-ban részt vevő intézmények együttműködnek a fenntartóval, a program Szakmai Tanácsadó Testületével, a méréseket és továbbképzéseket végző felsőoktatási intézményekkel, az Arany János Kollégiumi és az Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programmal.

2.4. Az AJTP-ban részt vevő kollégiumoknak az alapprogramban megfogalmazott célkitűzések teljesítése mellett további, a jelen mellékletben megfogalmazott követelményeknek kell megfelelniük.

2.5. Az AJTP-ban részt vevő középiskolák és kollégiumok, illetve intézményegységek együttműködnek, megállapodnak a hátránykompenzáció és tehetséggondozás, a program előírásainak, követelményeinek megvalósítása érdekében úgy, hogy közben megőrzik nevelési és oktatási dokumentumaikban meghatározott önállóságukat és sajátos arculatukat. Az együttműködés szervezésére irányító koordinátort (a középiskolában programfelelős, a kollégiumban programgazda) neveznek ki és rendszeres szakmai konzultációkat tartanak.

3. Az AJTP-ban részt vevő kollégiumok megkülönböztető, speciális elemei:

3.1 Az AJTP-ban a nevelési és oktatási folyamat öt évfolyamra terjed ki. Az AJTP-ban részt vevő középiskola által tervezett helyi tantervnek és a kollégiumi tevékenység- és foglalkozási rendszerre épülő kollégiumi programnak – kiegészülve az AJTP-s foglalkozási egységgel – egységes pedagógiai rendszert kell alkotnia, ami azt is jelenti, hogy a foglalkozások, tevékenységek helye, időkerete intézménypáronként – megállapodásuk alapján – változhat.

3.2 A 9./AJTP előkészítő évfolyamon hangsúlyosan a hátrányok kompenzálása, az ismeretek kiegyenlítése, gazdagító programok biztosítása, a matematika, az informatika, az anyanyelvi képzés és egy idegen nyelv emelt óraszámú oktatásának segítéséhez felkészítő foglalkozások szervezése történik. Az AJTP foglalkozási egység bevezetése a kollégiumban a középiskolával történő megállapodás esetén lehetővé teszi az önismereti-személyiségfejlesztési, vagy drámapedagógiai, valamint tanulás módszertani és kommunikációs foglalkozások megszervezését.

3.3 Az AJTP foglalkozási egység a program egyik jellemzője, melyre a program a 9./AJTP évfolyamon további heti 4, a 9-12. évfolyamokon pedig heti 2-2 órányi foglalkozási időt biztosít.

3.4 Az AJTP-ban részt vevő kollégiumokban az általános szabályok szerint megszervezett foglalkozások kiegészülnek az AJTP foglalkozási egység foglalkozásaival, melyeket a heti rendszeres felkészítő foglalkozások időkeretében, vagy a hétvégi kollégiumi programok keretében lehet megszervezni.

3.5 Az AJTP-ban részt vevő tanulók a szorgalmi időszak minden hónapjában egy alkalommal kollégiumi programhétvégén (foglalkozásokon, rendezvényeken, kirándulásokon, sportversenyeken stb.) vesznek részt.

3.6 A tíz kollégiumi hétvégéből (a 9./AJTP-11. évfolyamon 10 hétvége/év; 12. évfolyamon 5 hétvége/év) hármat az Nkt. által biztosított átcsoportosítási lehetőséget a teljes tanévre kihasználva kirándulásra, országjárásra, táborozásra, a környék megismerésére fordíthatnak.

3.7 Az AJTP-ban részt vevő kollégiumok és kollégisták a kollégiumi pedagógiai programban és az éves munkatervben meghatározott rend szerint részt vesznek a házi, a regionális és az országos versenyeken, valamint az AJTP táborain, fesztiváljain.

3.8 Az AJTP-ban részt vevő kollégiumok hétvégi programjaik szervezésekor, foglalkozásaik átcsoportosításakor, illetve tömbösítésekor alkalmazzák a foglalkozások és foglalkozási idők átcsoportosításának lehetőségét biztosító szabályt.

4. Az AJTP tevékenységrendszer, foglalkozásai és kollégiumi programjai évfolyamonkénti és szervezeti bontásban

	Tevékenység, foglalkozás tárgya	Kötelező időtartama, formája (óra/tanév/csoport; a nem kötelezők időtartama jelölten)	Célja, tartalma	Fejlesztési, nevelési feladatok
9./az AJTP előkészítő évfolyam				
1. AJTP-s keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret, személyiségfejlesztés	74 óra Csoportos foglalkozás	Cél: önmaguk jobb megismerése, a személyiség fejlesztése, megfelelő kompetenciák fejlesztése.	Reális énkép kialakításának támogatása, személyiségjellemzők, személyiség típusok megismerése személyiségfejlesztés.
	Tanulásmódszertan	37 óra Csoportos foglalkozás	A tanulási folyamat megismerése, egyes elemeinek és az egyéni tanulási jellemzők tudatosítása.	Figyelem-összpontosítás fejlesztése, memóriafejlesztés. Az egyéni, a páros és a csoportos tanulás megszervezése. Gyakorlás. Elméleti és írásbeli feladatok összehangolása.
	Életmód-életvitel	37 óra Csoportos foglalkozás Egyéni foglalkozás	A kollégium beilleszkedés, kapcsolatteremtés, kommunikáció segítése. Felkészít a különböző élethelyzetek megoldására, pályaválasztásra.	A diákok segítése a különböző élethelyzetek megoldásában, kapcsolatteremtésben és a közösségi életbe való beilleszkedésben.

2. Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozás (tehetséggondozó, felzárkóztató foglalkozások, idegen nyelvi felkészítés)	296 óra Csoportos foglalkozás Egyéni foglalkozás Egyéni/csoportos	Felkészülés iskolai tanórákra, felzárkóztatás, tanári irányítás és segítség nyújtása mellett. Ismeretátadás, műveltség és intelligencia-gazdagítás, illetve felzárkóztatás, korrepetálás.	A tanulók motiválása a foglalkozásokon való aktív részvételre kompetencia alapú, korszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazásával. A tanulók motiválása a foglalkozásokon való aktív részvételre kompetencia alapú, korszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazásával, az egyéni igényeknek megfelelő, differenciált képességfejlesztés, idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
	ECDL vizsgára való felkészítés	37 óra Csoportos foglalkozás Egyéni foglalkozás	Vizsgára készülés	Informatikai kompetenciák fejlesztése.
	A 3. sz. melléklet megfelelő témáinak feldolgozása	22 óra Csoportvezetői foglalkozás	Az alapprogram (kötelező) témáinak feldolgozása.	Differenciált képességfejlesztés, ismeretek bővítése, pályaválasztás elősegítése, egyéni szükségleteknek megfelelő foglalkozások biztosítása.
	Csoport- és kollégium élet és szervezési problémái	15 óra Csoportos foglalkozás	Közösségi és csoportügyek, aktuális információk. Kollégiumi és egyéni problémák. Információk, szervezések.	Közösségfejlesztés, problémamegoldást és konfliktuskezelést szolgáló foglalkozások szervezése.
	Választott szabadidős foglalkozás	37 óra diákköri foglalkozás Csoportos és egyéni foglalkozás	Kikapcsolódás, szabadidő-eltöltés (sport, kultúra, szervezett szórakozás).	A szabadidő hasznos eltöltésének elősegítése, általános műveltséget, sport- és mozgáskultúra fejlesztését, kikapcsolódást szolgáló programok szervezése.

3. Kollégiumi programhétvégék AJTP-s vállalt többletfeladat	Társastánc/néptánc/úszás	37 óra Csoportos foglalkozás	Tánc- és illemtani ismertek gyakorlása, Kulturált szabadidő eltöltés. Hagyományismeret felelevenítése. Úszásoktatás, vízbiztonság kialakítása	Koordinációs készségek javítása, kommunikációs készségek javítása, hagyományőrző ismeretek bővítése. Egészségfejlesztés
	Kollégiumi programhétvégék tanév közben	7 hétvégi rendezvény, kollégiumi program csoportos foglalkozás, egyéni foglalkozás	A város és a megye, a főváros megismerése, a közvetlen és távolabbi környezet megismerése. AJTP foglalkozási egység	A szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőinek megismertetése.
	Tanulmányi kirándulás, sporttábor, (3 kollégiumi hétvége összevonásával)	Kollégiumi rendezvény, Csoportrendezvény	Nyári kirándulás, pihenés, közösségépítés, országismeret.	Közösség- és kapcsolatépítés elősegítése.
4. Táborok, versenyek, találkozók	Gólyatábor	AJTP-s rendezvény, Kollégiumi rendezvény	Ismerkedés, közösségépítés.	Ismerkedést, kapcsolatfelvételt, kapcsolatépítést, közösségépítést szolgáló programok szervezése.
	Sporttalálkozó		Sporttalálkozó az e területen tehetséges tanulók számára, ismerkedés más AJTP-s diákokkal.	Versenyszervezés, ismerkedést és kapcsolatépítést, a tolerancia és a fair play elvének elsajátítását szolgáló programok szervezése.
	Művészeti fesztivál	AJTP-s rendezvény Kollégiumi rendezvény	Művészeti találkozó.	A különböző művészeti területekkel összefüggő kreatív tevékenységek támogatása, a kifejezőmód fejlesztése a különböző művészeti ágakon keresztül, értékközvetítés, élményszerű tapasztalatszerzés elősegítése.

	Bemutató műsor	AJTP-s rendezvény Kollégiumi rendezvény Csoportfoglalkozás: felkészülés több	A fellépés keretében a gyerekek komoly felkészülésen vesznek részt és csoportosan bizonyíthatják a csoport jó szellemiségét.	A kollégium kapcsolattartásának javítását, közösségfejlesztést szolgáló programok szervezése.
	Házibajnokságok, megyei- regionális versenyek	Felkészülés változó időkeretben	Célja a valódi tehetségkutatás és tehetséggondozás.	Egyéni fejlesztés. Tehetséggondozás. Csoportkohézió alakítása.
9. évfolyam				
1. AJTP-s keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret, Személyiségfejlesztés	74 óra Csoportos foglalkozás, Egyéni foglalkozás	Énkép kialakítása a személyiség fejlesztése, önmaguk jobb megismerése, az utóbbinak megfelelő kompetenciák fejlesztése.	Akarati, érzelmi összetevők fejlesztése, az önismeret, társismeret, önbizalom, és a személyiség fejlesztésével összefüggő foglalkozások szervezése
	Tanulásmódszertan	37 óra	A tanulási folyamat megismerése, egyes elemeinek és az egyéni tanulási jellemzők tudatosítása.	Memóriafejlesztés. Az egyéni, tudatos tanulás fejlesztése, gyakorlása. Elméleti és írásbeli feladatok összehangolása.
2. Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozás Felzárkóztató foglalkozások Tehetséggondozó foglalkozások, Idegen nyelvi felkészítés	370 óra Csoportos foglalkozás, Egyéni foglalkozás	Felkészülés az iskolai tanórákra, felzárkóztatás tanári irányítás és támogatás mellett, tanulószobai foglalkozások keretében Korrepetálás, felzárkóztatás a szükséges tárgyakból. Tartalmi, műveltségi, módszertani gazdagítás.	A tanulók motivációjának fenntartása, Kikérdezés, ellenőrzés (szükség esetén) Ismeretbővítés, képességfejlesztés differenciált, egyéni igényekre és előrehaladásra reflektáló módszerekkel. Idegen nyelvi kompetenciák.
	A 3. sz. melléklet megfelelő témáinak feldolgozása	22 óra Csoportvezetői foglalkozás	Az alapprogram (kötelező) témáinak feldolgozása. AJTP programelemek beépítésével.	A kollégiumi alapprogram kötelező témaköreinek feldolgozása.
	Csoportélet és kollégiumi szervezések	15 óra Csoportos foglalkozás	Közösségi és csoportügyek, aktuális információk. Információk, szervezések.	Intézményi információk megbeszélése, a diákok véleményének, javaslatainak teret adó fórumok szervezése.

	Választott szabadidős foglalkozás (sokrétű, változatos, fiatalos szervezések, versenyfelkészítések, sport)	37 óra Csoportos foglalkozás Diákköri foglalkozás Egyéni foglalkozás	Kikapcsolódás, sport, szervezett szórakozás, a szabadidő hasznos eltöltése Egészséges életmód. Kulturális rendezvények szervezése, esztétikai élmények szerzése.	Szabadidő kulturált, hasznos eltöltését, pihenést, rekreációt szolgáló foglalkozások szervezése.
3. Kollégiumi programhétvégék AJTP-s vállalt többletfeladat	Kollégiumi programhétvége tanév közben	7 hétvégi kollégiumi rendezvény, bennmaradást igénylő program kollégiumi foglalkozás, csoportfoglalkozás	Közös színház, mozi, múzeumlátogatás. A hazai környezet és a főváros további megismerése. Egy meghatározott terület feltérképezése. A cél a közösség formálása, építése, a tudatos jelleg megerősödik. AJTP foglalkozási egység	A szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőinek megismertetése, aktív pihenést, közösségépítést szolgáló szabadidős programok szervezése.
	Tanulmányi kirándulás	A fennmaradt 3 kollégiumi hétvége felhasználásával.	Tanulmányi célú kirándulás, a cél a hazai területeken, illetve Európában élő népek kultúrájának megismerése.	Közösségépítés, ország- és Európa ismeret. Európaiság-tudat, magyarság-tudat fejlesztése.
4. Versenyek, táborok	Arany János irodalmi verseny, AJTP-s versenyek	Intenzív felkészülés, felkészítés	Elmélyedés a tananyagban, Verseny-rutin szerzése Egy-egy korszak mélyebb megismerése.	Tanulmányi versenyekre felkészítés, önálló tanulás, önálló kutatás képességének fejlesztése.
10. évfolyam				
1. AJTP-s keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret, Társismeret, Személyiségfejlesztés	74 óra	Énideál, énkép kialakítása Önbizalom, önbecsülés fejlesztése Személyiségvonások megismerése Problémamegoldás gyakorlása Előítéletek megismerése, kezelése	Személyiségfejlesztés, motiváltság erősítése, problémamegoldást, döntéshozatal gyakorlását és elsajátítását szolgáló foglalkozások szervezése.

	Autóvezetői tanfolyam	Egyéni és csoportos foglalkozás	A gépkocsivezetés elméletének és gyakorlatának megismerése	A gépkocsivezetői vizsga letételéhez szükséges ismeretek átadása.
2. A Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozások Felzárkóztató foglalkozások Tehetséggondozó foglalkozások, idegen nyelvi felkészítés	370 óra Egyéni Csoportos Diákkör jellegű	Felkészülés az iskolai tanórákra Felzárkóztatási tanári irányítással. Tanulási segítség nyújtása. Korrepetálás, felzárkóztatás a szükséges tárgyakból. Tartalmi, módszertani, műveltségi gazdagítás.	Ismeretek bővítése, pályaorientációt, tanulási motiváció fenntartását szolgáló foglalkozások szervezése. Ismeretbővítés, képességfejlesztés differenciált, egyéni igényekre és előrehaladásra reflektáló módszerekkel, Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
	A 3. sz. melléklet megfelelő témáinak feldolgozása	22 óra Csoportos foglalkozás	Az alapprogram (kötelező) témáinak feldolgozása egyéni munkával és tanári irányítással	Az alapprogram kötelező témaköreinek megbeszélése.
	Csoportélet, kollégiumi szervezések, problémák megbeszélése	15 óra Csoportvezetői foglalkozás	Egyéni, csoport, illetve közösségi ügyek, szervezések, problémák megbeszélése	Csoportközi kapcsolatok és közösségi kapcsolatok fejlesztése.
	Választott szabadidős foglalkozás	37 óra Egyéni, csoportos foglalkozás	A szabadidős tevékenységek széles választéka a sport, a zene, a kulturális tevékenységek minden területén	Pihenés. Szabadidő hasznos eltöltése, rekreáció. Nívós szórakozások.
3. Kollégiumi programhétvégék AJTP-s vállalt többletfeladat	Kollégiumi program- hétvége tanév közben	7 hétvégi kollégiumi rendezvény, bennmaradást igénylő program	Kulturális programok, kollégiumi szervezések, kirándulások az ország különböző pontjaira. AJTP foglalkozási egység	Kulturális és egyéb szabadidős programok, kirándulások szervezése.
	Tanulmányi kirándulás szervezése	A fennmaradó hétvégék tömbösítésével, országhatáron túli kirándulás szervezése	Tanulmányi célú kirándulás, a cél az országhatáron túl élő népek szokásainak, hagyományainak megismerése	A kollégisták motivációjának, ismeretszerzési szándékának erősítése.
4. Versenyek, táborok	AJTP-s és más versenyek (OKTV, OSZTV stb.)	Intenzív felkészülés, felkészítés	Elmélyedés a tananyagban, a tudományokban és a művészetekben	Tanulmányi versenyekre felkészítés, önálló tanulás, önálló kutatás képességének fejlesztése, tehetséggondozás

11. évfolyam				
1. AJTP-s keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret, Drámapedagógia, Pályaválasztás, kommunikáció	66 óra Csoportos foglalkozás, Egyéni foglalkozás	A személyiség aktuális állapotának megismerése, fejlesztése. Önértékelés, alkalmazkodás, konfliktusmegoldás, pályaválasztás, pályakép kialakítása.	Szabálytudat kialakítása. Kommunikációs készségek fejlesztése, Pályaorientációt segítő foglalkozások szervezése Praktikus ismeretek átadása: önéletrajz, viselkedéskultúra, Önképzés
2. A Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozás Érettségi előkészítő foglalkozások tehetséggondozó foglalkozások. Idegen nyelvi felkészítés	330 óra Csoportos és egyéni foglalkozás	Felkészülés az iskolai tanórákra. Felzárkóztatási tanári irányítással. Tanulási segítség nyújtása. Tanulási idő szervezése. felzárkóztatás a szükséges tárgyakból. Tartalmi, módszertani, műveltségi gazdagítás az érettségi-felvételi érdekében.	A motiváció erősítése és fenntartása a közelgő érettségi és felvételire figyelemmel, a célirányos felkészülés fokozása. A nem érettségi tárgyak gyakorlása. Pályaválasztást segítő foglalkozások szervezése. A kollégisták irányultságuknak megfelelő foglalkozást választhatnak, a tanulmányi eredmény és az érettségi-felvételi tárgyak függvényében. Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.
	A 3. sz. melléklet megfelelő témáinak feldolgozása	22 óra Csoportos foglalkozás	Tematikus foglalkozások száma a kollégiumi nevelés országos alapprogramja alapján AJTP programelemek beépítésével.	Az érdeklődés fenntartása a témakörök iránt. A kirándulások, országjárások tapasztalatainak felhasználása.
	Csoportélet, kollégiumi szervezések, problémák megbeszélése	15 óra Csoportvezetői foglalkozás	Aktuális információk (pl. továbbtanulás) Kollégiumi szervezések	Pályaorientáció támogatása, felkészítés az érettségire, továbbtanulásra, karriertervek feldolgozása, önmenedzselés támogatása
	Választott szabadidős foglalkozás	33 óra Csoportos, egyéni és diákköri foglalkozások	Kikapcsolódás, sport, szervezett szórakozás, szabadidő hasznos eltöltése.	Csoport- és kollégiumi összejövetelek, versenyek, szórakozási lehetőségek szervezése.

3. Kollégiumi programhétvégék AJTP-s vállalt többletfeladat	Kollégiumi programhétvégék tanév közben	7 hétvégi kollégiumi rendezvény, bennmaradást igénylő program	Színház, múzeumlátogatás. Kollégiumi programok szervezése. Sportprogramok szervezése. Megyeszékhelyek megismerése. AJTP foglalkozási egység	Kulturális, esztétikai élmények szerzése. Pihenés, relaxálás elősegítése. Közösségépítés.
	Kollégiumi tanulmányi kirándulás (A fennmaradó hétvégék tömbösítésével)	külföldi kirándulás	Tájékozódás a világban, ismerkedés Európával, tematikus kirándulás, kikapcsolódás, pihenés.	A tanulmányi fejlesztés: a meglátogatott terület megismerése. Érzelmi fejlesztés a közös élmény, az együttlét, a közösség örömeinek megtapasztalása (a felnőtté válás felelősségével).
4. Országos verseny	Tantárgyi versenyek	Egyéni, csoportos felkészülés	Pályaorientáció Tehetséggondozás Verseny	Újszerű, változatos feladatokkal felkészítés a versenyekre, ismeretátadás, probléma-felismerési és –megoldási képesség fejlesztése
12. évfolyam				
1. AJTP-s Keretek között tartott foglalkozási egység	Önismeret Drámapedagógia Pályaválasztás	66 óra a kollégiumi tanév első félévében	Pályakép, pályaválasztás. Viselkedés- és mozgáskultúra. Önértékelés, alkalmazkodás.	Szabálytudat kialakítása. Felkészítés a felnőtt életre, az „értelmiségi létre”. Pályaorientációt segítő foglalkozások szervezése. Praktikus ismeretek átadása: önéletrajz, viselkedéskultúra
2. A Kollégiumi alapprogram szerinti foglalkozások	Felkészítő foglalkozás Érettségi előkészítő foglalkozások Tehetséggondozó foglalkozások Idegen nyelvi felkészítés	330 óra Csoportos és egyéni foglalkozás	Felkészülés az iskolai tanórákra, készülés az érettségire. Tanulási segítség nyújtása. Felkészítés a továbbtanuláshoz, érettségihez szükséges tárgyakból. Tartalmi, módszerbeli műveltségi gazdagítás az érettségi-felvételi érdekében.	A motiváció erősítése és fenntartása a közlő érettségi és felvételire figyelemmel, célirányos felkészülés támogatása Tantárgyi felkészítő foglalkozások szervezése, az egyéni igények és előrehaladás figyelembevételével nyújtott támogatás. Idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése.

	A 3. sz. melléklet megfelelő témáinak feldolgozása	20 óra Csoportos foglalkozás	Tematikus foglalkozások, kötelező témakörök.	A középiskola befejezésének, az új életszakasz kezdésének, a felsőoktatásban résztvevő polgár problémáinak előzetes megbeszélése, „átcsoportosítva”, aktualizálva egy-egy témakört.
	Csoportélet, kollégiumi szervezések, problémák megbeszélése	10 óra Csoportvezetői foglalkozás	Aktuális információk (pl. továbbtanulás). Tanév végi szervezések.	Pályaorientáció támogatása, felkészítés az érettségire, továbbtanulásra. Karriertervek feldolgozása, önmenedzselés támogatása.
	Választott szabadidős foglalkozás	33 óra Egyéni, csoportos és diákköri foglalkozások	Kikapcsolódás, sport, szervezett szórakozás, szabadidő hasznos eltöltése.	
3. Kollégiumi programhétvégék, AJTP-s vállalt többletfeladat	Kollégiumi hétvége tanév közben	Kettő kollégiumban töltött hétvége változatos programokkal	Közös túrák, színházlátogatás Egyéb szervezett csoportprogramok. AJTP foglalkozási egység	Előkészület a közösség, a kollégium elhagyására, az érettségire. A felsőoktatás jellegzetességeinek megbeszélése.
	Kollégiumi tanulmányi kirándulás (a fennmaradó hétvégék tömbösítésével)	Kirándulás	Hazai tematikus kirándulás	Az eddigi tanulmányok szintetizálása, a honismeret gazdagítása.
4. Országos versenyek	Tantárgyi versenyek	Egyéni, csoportos felkészülés	Pályaorientáció Tehetséggondozás Verseny	Újszerű, változatos feladatokkal felkészítés a versenyekre, ismeretátadás, probléma-felismerési és -megoldási képesség fejlesztése

51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet
7. melléklet

7.2. Kerettanterv az Arany János Tehetséggondozó Programja 9. évfolyamának tantárgyai és a 9-12. évfolyam önismeret és tanulásmódszertan/kommunikáció tantárgyak oktatásához

TANULÁSMÓDSZERTAN
9/AJTP, 9-12. évfolyam

Az Arany János Tehetséggondozó Programon belül a Tanulásmódszertan és kommunikáció és az Önismeret tantárgyak öt éven keresztül való tanítása lehetőséget kínál a tanulók személyiségének teljesebb kiművelésére, kiteljesítésére.

A *tanulásmódszertan* feladata azoknak a tanulási módszereknek és annak a szemléletmódnak a megtanítása, amelyek bármely tantárgy eredményes tanulásához felhasználhatók, és tanulóink további tanulmányainak sikeres teljesítéséhez is biztos alapot adnak. A tanulásmódszertan ezen felül az olyan tanulási részképességek, készségek, attitűdök fejlesztéséhez is teret biztosít, mint a figyelem, beszéd, olvasás, emlékezés, gondolkodás, önművelés (az első években a hiányok pótlására, a továbbiakban pedig magas szintre való emelésükre helyezve a hangsúlyt). Ösztönzi a tanulókat arra is, hogy a tanulással kapcsolatos problémáikkal szembenézzenek, azokra megoldást keressenek, a megismeréssel pozitív, örömteli viszonyt alakítsanak ki, a tanulást mindennapi életük ritmusában, szokásrendszerükbe megfelelően illesszék be, illetve megfelelően és célszerűen alakítsák ki tanulásuk mindennapi szokásrendszerét.

A *tanulási önismeret* a tudás megszerzésének kiindulópontja, a reális célkitűzések föltétele. A tanulók rendszeresen visszatérő teljesítménypróbákban szembesülnek képességeik, részképességeik pillanatnyi szintjével, s ennek alapján vehetnek részt a kollégiumi individuális és kiscsoportos fejlesztőprogramokban. Saját belső lehetőségeik megismerése és elfogadása alapozza meg a tanulók elégedettségét és harmonikus életvitelét.

A *tanulási nehézségek* közös megfogalmazása, az azokra való megoldáskeresés az őszinteség és az egyéni életproblémák megoldásának képességét fejleszti ki a tanulóknak.

A *tanuláshoz való megfelelő viszony* kialakítása, az első nyolc iskolai év esetleges kedvezőtlen hatásainak korrekciója, a beidegződött rossz reflexek feltárása, átformálása, a művelődés iránti belső vágy, a világ iránti érdeklődés, kíváncsiság felkeltése, a tudásvágy felébresztése és folyamatos táplálása, a nyitottság attitűdjének természetessé tétele az első év legfontosabb fejlesztési követelménye. Visszatekintés ez az általános iskolára és előrettekintés a következő évekre: a jó és rossz tapasztalatok összegyűjtése, rendszerezése, elemzése, az élmények, a sikerek és a kudarcok újraélése, a középiskolai célok fényében való transzformálása.

A *tanulási szokások* tudatosítása, jó szokások fölvétele, rosszak átalakítása a hatékony tanulás nélkülözhetetlen föltétele. A jó szokások elsajátításához tanulási tanácsok megfogalmazásán, megfogadásán, akarati megvalósításán át vezet az út. A helyes tanulási szokások a délelőtti iskolai tanulásra és a délutáni önálló tanulásra egyaránt vonatkoznak, s kialakításuk az első év alapvető feladata.

A *tanulás módszereinek* bemutatása és elsajátíttatása, a saját tanulási módszerek, eljárások kialakítása, rutinszerű gyakorlása a tanulás tanításának legkonkrétabb követelménye. Ez a szűk értelemben vett tanulásmódszertan, ennek veszi hasznát a gyerek közvetlenül és azonnal, s ezt a hasznosságot – szemben a többi fejlesztési követelmény hosszabb távú megvalósulásával –

észreveszi maga is. Ezeknek a praktikus és egyszerű módszereknek az elsajátíttatása adja meg a tanulásmódszertan tanulásának hitelét.

A tanulóhoz szükséges alapképességek fejlesztése a közoktatás teljes időszakának, így a középiskolának is alapvető követelménye. Ezen alapképességek iskolai kibontakoztatása első fokon az alsó, majd a felső tagozaton történik, azonban korántsem fejeződik be ott. Minden életkornak megvannak e téren a maga tennivalói, s különös a jelentőségük a Tehetséggondozó Programban, ahol az előkészítő évben kell behozni a képességekben mint tanulási eszközökben levő lemaradásokat. A képességek tervszerű fejlesztése hosszú távú munka, amelyben nem nélkülözhető az iskola tantárgyi tanítási óráinak mint gyakorlóterepnek a felhasználása (ld. később részletebben).

A figyelem iskolázására rengeteg gyakorlattípus és gyakorlat szolgál. A tanulás közbeni helyes figyelem kialakítása kondicionálással történhet. Olyan helyzeteket szükséges teremteni, amelyekben az élvezetes és egyszerű – vagy annak tűnő – feladatok csakis a figyelem egyirányú és teljes jelenlétével valósíthatók meg. A szétszórtság, a gondolati torlódások, az asszociációs parttalanság kialakulásában igen nagy szerepet játszik a gyermek környezete (az életmód, a családi életforma, a felgyorsuló világ dezorganizáló információzuhataga, az iskolai élet zaklatottsága), ami a figyelem egyirányú beállításának gyakorlásával ellensúlyozható. A gyakorlatok (melyek részben egyéniek, részben közösségek, tehát együttműködést is kívánnak) nemcsak a figyelmi magatartás kedvező alakulásához járulnak hozzá, hanem játékos voltukból következően kellő kedvet és hangulatot is teremtenek a tanítási órákon a tananyaggal való elmélyültebb foglalkozáshoz.

A személyiség integrálásához, a tanulási sikerekhez, s ezzel az elkötelezett és így önálló tanuláshoz igen nagymértékben járul hozzá az, hogy a gyerekek hogyan tudják előszóban megformálni, érzéketesen, ízesen közölni, előadni azt, amit tudnak. A *beszéd* fejlesztésének feladata magába foglalja a beszédtechnika, a retorika (szóbeli szövegalkotás), a *szereplés* gyakorlását és a szókincsfejlesztést.

A könnyed, jó szövegértéssel való *olvasás* képessége nélkül nem képzelhető el eredményes tanulás. Módszertanilag a hangos olvasás folyamatos gyakorlásával kezdődik ez a munka, amelyben a hallgatóság élvezetét kiváltó interpretálásig kell eljutni. A közösségben való olvasás különböző munkaformái kitűnő szórakozást is jelentenek, és a figyelmi gyakorlatokhoz hasonlóan kreatív és konstruktív tanulási légkört teremtenek.

A *néma értő olvasás* gyakorlását ugyancsak elégtelen a gyerekek spontán olvasására bízni. A gyakorlás legegyszerűbb formája, az *"elolvasom-eltakarom-elmondom"* (3el) módszere –osztályban, kiscsoportban, párban és egyedül – a tananyag feldolgozásának olyan módja lehet, amely időszakosan gyakorolva és gyakoroltatva hozzászoktatja a gyerekeket az olvasás közben való teljes szellemi jelenléthez, a felelősséggel való olvasáshoz.

Az olvasási képesség fejleszthető számítógép felhasználásával is. *A dinamikus olvasás* elnevezésű olvasásfejlesztő program, olyan olvasási magatartás kialakítását segíti, amelyre a szokásosnál sokkal nagyobb koncentráció jellemző, s ezzel egyszerre növelhető a szövegértés mértéke és az olvasás sebessége is.

Noha az *emlékezési képesség* jelentősen függ az adottságoktól, bizonyos, hogy a memória gyakorlással jelentősen fejleszthető. A jó megőrzési struktúrák kisgyerekkorban szinte észrevétlenül alakíthatók ki, de ha ez akkor nem, vagy csak részben történt meg, a tudatos figyelmet kívánó rögzítési módszerek megtanításával a nagyobbaknak is sokat segíthetünk. A memória kapacitása a memoriterek helyes tanításával tágítható, s ez azzal a haszonnal is jár, hogy a kiválasztott szövegek igen közel kerülhetnek a gyerekekhez: az írott magyar kultúra a tudatban állandóan „kéznél levő” részét képezik. Ez összefügg a beszédképességgel, a megszólalás könnyedségével, a szótalálás gyorsaságával. Csak a helyes – esetenként személyre szabott – módszereket kell megtalálnunk, amelyekkel a memoriterek tanulása nem kellemetlen kényszer, hanem az akarati erő gyakorlásának nélkülözhetetlen módszere. A lényegkiemelési gyakorlatok, a kulcsszavak keresése, a kulcsszó-vázlat, a vázlatkészítés, a jegyzetelés írott és hallott szövegből, a gondolati térkép készítése olyan rögzítési eljárások, amelyek bármely tantárgy tanításának

folyamatába beillenek, s amelyeket elsősorban a tanulásmódszertan órákon kell megtanítani, és a szaktárgyi órákon képességgé fejleszteni.

A *gondolkodás* fejlesztése érdekében a problémahelyzetek teremtése, kérdések megfogalmazása, a válaszkeresés, a gondolkodási sémákra és eredeti utakra való rávezetés a pedagógiai feladat, amely – teljesülése esetén – akkor is „működteti” a gyereket, amikor egyedül marad tanulnivalóival. Vagyis a helyes tanítás mintáját átélve helyesen, tehát gondolkodva fog tanulni. Ehhez nélkülözhetetlen a *fogalmakkal* való helyes bánásmód gyakorlása is, vagyis a fogalmak belső tartalmának feltárása, a meghatározás képessége, az árnyalt és pontos definícióalkotás képessége. Kisebbségi korban mellőzhetetlen a gondolkodási minták, sémák átadása, a serdülőkorától az önálló problémamegoldással való kísérletezés kerül előtérbe.

A *kommunikáció tanításának fejlesztési követelményei* az első két évben átfedésben vannak a tanulásmódszertan beszédfejlesztési és a magyar nyelv és irodalom szóbeli és írásbeli kommunikációs követelményeivel. A tanulással összefüggésben levő kommunikációs műfajok készségszintű elsajátíttatása a kommunikációs blokk egyik fejlesztési követelménye.

A felsőbb években a kommunikációs zavarok tudatosítása, legyőzése, a konfliktuskezelési stratégiák megfogalmazásában és gyakorlásában, a hétköznapi élet kommunikációs gyakorlatában, a nem nyelvi kommunikáció eszközeinek elsajátításában és a metakommunikáció megismerésében való előrehaladás, valamint az íráskészség fejlesztése, az egyéni stílus megtalálása, az írásbeli együttműködés, az alapvető költészettani fogalmak alkotó átélése, valamint a nyilvános szereplésre való felkészülés módszertanában és gyakorlatában szerzett magabiztosság a fejlesztési cél.

A *kommunikáció* tematikája szervesen kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom tantárgy kerettantervéhez. Tanításának célja az, hogy hozzájáruljon a tanulással összefüggő szóbeli és írásbeli műfajok készségszintű elsajátításához, gyakorlásához, és lehetőséget adjon néhány olyan kommunikációs terület élményszintű megismeréséhez is, amelyek kívül esnek a kerettantervi tartalmakon, azonban a mindennapi élet sikeres kommunikációjához nélkülözhetetlenek.

A tanulással összefüggő kommunikációs műfajok készségszintű elsajátíttatását az első két évben a tanulásmódszertan tananyaga tartalmazza.

A 10. évfolyamon a kommunikációs zavarokkal és az ebből adódó konfliktusokkal, konfliktusoldó módszerekkel való foglalkozásra kerül sor. Ezt jól megalapozzák a kerettantervi tartalmak, amelyek azonban éppen csak érintik ezt a mindennapi életünkben alapvető területet. A kommunikációs zavarok keletkezésével, megnyilvánulási formáival, mögöttes okaival, legyőzésük lehetséges útjaival, a konfliktusoldó és konfliktus-feldolgozó stratégiákkal, életszemlélettel és életgyakorlattal való élményszerű, áttekinthető megismerkedés, problémaelemzés, a helyzetgyakorlatok és a játék jelentősen hozzájárulhat a tanulók lelki egészségének, kapcsolati kultúrájának javulásához, s ezzel a felszabadultabb élethez és tanuláshoz is.

A 11. évfolyam programja egy kreatív írásgyakorlati blokkot tartalmaz. A kreatív írás célja lehet a különböző írásbeli műfajok szabályainak megismertetése az üzleti levelezéstől a tudományos esszén keresztül a szépirodalom műfáig. A tantervbe beépített blokkot azonban nem elsősorban az írástechnikai ismeretek elsajátítására javasolt használni. Az órák célja a csoportépítés, az írásbeli kommunikáció felszabadult gyakorlása, a komolyan vett játék, valamint a diákok kreativitásának, képzelőerejének és nyelvi készségeinek fejlesztése. Ezek alá sorolódnak be azok az egyébként hasznos ismeretek, amelyekről az irodalom- és nyelvtanórákon már tanultak a gyerekek.

A 12. évfolyam retorikai gyakorlatai az érettségire és a felvételi vizsgára való felkészüléssel összhangban a 10. évfolyamos kerettantervi anyagban tanult retorikai ismeretekre épülnek. Ezek az órák a diákok a szóbeli megnyilatkozást gyakorolják. Az órák elméleti anyaga ismétlés; a gyakorlatok témájaként az érettségi során megkövetelt tananyagból lehet választani. Az órák megtervezésénél figyelembe kellett venni, hogy az óráról órára való készülés minél kevesebb terhet rójon a vizsgák előtt álló diákokra. Ennek megfelelően kialakított az óraszerkezet is.

A tanuláslélektani és didaktikai alapelvek szerint az ismeretek, képességek és készségek elsajátításához a tananyag-feldolgozás és a gyakorlás intenzitásának optimumát kell megkeresni. Kellő súly és tartós motiváció nélkül a munka nem érheti el a kellő hatékonyságot. Azokhoz a munkaformákhoz, amelyekkel a tanulásmódszertan és a kommunikáció dolgozik, a 45 perces órák és a 4 heti egyszeri találkozás nem optimálisak. Amennyire lehetséges, törekedni kell 90 perces dupla órák tartására, illetve a heti többszöri találkozásra. Ez azzal jár, hogy a tantárgyak tanítása esetleg csak a tanév egy bizonyos időszakában, a tanév első felében, vagy esetleg csak első két-három hónapjában történik, esetleg a félévek első 4-6 hetében tanítjuk. Ez nem jelent hátrányt abban az esetben, ha a tanultak gyakorlására a többi tantárgy tanítási óráin lehetőség nyílik.

Mivel a tantárgy jellegéből adódóan a kitűzött célok és az elérésükhöz szükséges feladatok évfolyamonként is jelentősen változnak, ezért a folyamat leírása nem kétéves, hanem egyéves ciklusokban történik. Hasonlóképpen az alábbi óraterv-javaslatok is évfolyamonkénti bontásban jelennek meg. A kerettanterv tematikai egységei a táblázatokban jelzett óraszámok 90%-át fedik le.

Óraterv

Évfolyam	Tanulásmódszertan	Kommunikáció	Összesen
9/AJTTP évfolyam	72 óra	–	72 óra
9. évfolyam	72 óra	–	72 óra
10. évfolyam	36 óra	36 óra	72 óra
11. évfolyam	36 óra	36 óra	72 óra
12. évfolyam	34 óra	28 óra	62 óra
Összesen	250 óra	100 óra	350 óra

Javasolt óraelosztási variációk:

1. változat

Évfolyam	Tanulásmódszertan	Kommunikáció	Összesen
9/AJTTP évfolyam	Heti 2 óra	–	72 óra
9. évfolyam	Heti 2 óra	–	72 óra
10. évfolyam	Heti 2 óra (1. félév)	Heti 2 óra (2. félév)	72 óra
11. évfolyam	Heti 2 óra (1. félév)	Heti 2 óra (2. félév)	72 óra
12. évfolyam	Heti 2 óra (~1. félév)	Heti 2 óra (~2. félév)	62 óra
Összesen	250 óra	100 óra	350 óra

2. változat

Évfolyam	Tanulásmódszertan	Kommunikáció	Összesen
9/AJTTP évfolyam	Heti 4 óra (1. félév)	–	72 óra
9. évfolyam	Heti 4 óra (1. félév)	–	72 óra
10. évfolyam	Heti 2 óra (1. félév)	Heti 2 óra (2. félév)	72 óra
11. évfolyam	Heti 2 óra (1. félév)	Heti 2 óra (2. félév)	72 óra
12. évfolyam	Heti 2 óra (~1. félév)	Heti 2 óra (~2. félév)	62 óra
Összesen	250 óra	100 óra	350 óra

3. változat

Évfolyam	Tanulásmódszertan	Kommunikáció	Összesen
9/AJTP évfolyam	Heti 4 óra (1. félév)	–	72 óra
9. évfolyam	Heti 4 óra (1. félév)	–	72 óra
10. évfolyam	Heti 4 óra az 1-9. héten	Heti 4 óra a 10-18. héten	72 óra
11. évfolyam	Heti 4 óra az 1-9. héten	Heti 4 óra a 10-18. héten	72 óra
12. évfolyam	Heti 4 óra az 1-8. héten	Heti 4 óra a 9-15. héten	62 óra
Összesen	250 óra	100 óra	350 óra

9/AJTP évfolyam

Tematikai egység	Tanulási önismeret	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adottságok, hajlamok, képességek, készségek szerepének bemutatása. Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődés felmérése, alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Öröklődés és környezet Amit hozunk, és amit szerzünk. Adottságok, hajlamok, képességek, készségek. Lehetőségek, korlátok, tehetség, antitalentum. Tanulásvizsgálati kérdőívek – önvizsgálat Önbizalom, akarat, siker, kudarc. Önismeret Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődésvizsgálat. Tanulási típusok. Szeretett/nem szeretett tantárgyak.		Magyar nyelv és irodalom Matematika Önismeret
Kulcsfogalmak/fogalmak	Öröklődés, környezet, önismeret, tanulási attitűd, olvasási szokás, tanulási típus.	

Tematikai egység	Teljesítménypróbák	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kognitív képesség teljesítménypróbái. Beszéd- és olvasás-teljesítménypróbák.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Kognitív képesség teljesítménypróbái Hol tartok? Erősségeim, gyengeségeim. Figyelem: monotonitásvizsgálat, jelkeresés, jelazonosítás.		Magyar nyelv és irodalom Matematika

Emlékezet: szövegtanulás (vers, próza, algoritmus). Gondolkodás: fejtörő feladatok. Fejlesztés, önfejlesztés. Beszéd- és olvasásteljesítménybeli próbák Szóbeli szövegalkotás: félproduktív beszéd (történetmesélés). Spontán beszéd. Hangos kifejező olvasás: blattolás, felkészülés utáni felolvasás. Néma értő olvasás (szövegértés): válaszadás kérdésekre, lényegkiemelés.		Természettudományos alapismeretek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figyelem, monotóniatűrés, jelkeresés, jelazonosítás, emlékezet, szövegtanulás, gondolkodás, szóbeli szövegalkotás, félproduktív beszéd, spontán beszéd, hangos kifejező olvasás, blattolás, felkészülés utáni felolvasás, néma értő olvasás.	

Tematikai egység	Tanulási nehézségek	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási nehézségek feltérképezése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A tantárgyak jellege: hasonlóságok, különbözőségek, sajátosságok. Tantárgyi szimpátiák, antipátiák és ezek eredete. Önfejlesztési tervek. Kölcsönös konzultáció.		Magyar nyelv és irodalom Természettudományos alapismeretek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tantárgyi jelleg, hasonlóság, különbözőség, tantárgyi szimpátia, antipátia.	

Tematikai egység	Tanuláshoz való viszony	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanuláshoz való viszony tudatosítása. Motiválás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az élet: tanulás. Mire való, mire használható az iskola? Jó és rossz dolgok az iskolában. Tanulás és motiváció. Kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, ambíció, életcélok. Tanulás és öröm.		Magyar nyelv és irodalom Idegen nyelvek Informatika Matematika Természettudományos alapismeretek

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tanulás, motiváció, kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, ambíció, életcél.
------------------------------------	---

Tematikai egység	A tanulás ritmusa	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulás ritmusának alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Életritmus, életstílus. Életkori szakaszok, életkori feladatok. Egy nap ritmusa. Tanulás, pihenés, kikapcsolódás a nap során.		<i>Természettudományos alapismeretek</i> <i>Komplex humán ismeretek</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életritmus, életstílus, tanulás, pihenés, kikapcsolódás.	

Tematikai egység	Tanulási szokások	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási szokások alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Szokások, szokásrend. Szokásformálás: tartós törekvések, erős elhatározások. Jó szokások felvétele, rossz szokások átalakítása. Rendszeresség és kitartás.		<i>Természettudományos alapismeretek</i> <i>Komplex humán ismeretek</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szokás, szokásrend, törekvés, elhatározás, rendszeresség, kitartás.	

Tematikai egység	Tanulási tanácsok	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási tanácsok.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Kísérletek, tapasztalatok, önreflexió. A tanulás külső körülményei: rend, csend, fény, munkahely, testhelyzet. A tanulás belső feltételei.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i>

A fizikai állapot karbantartása. A lelki harmónia megteremtése. Stresszkezelés.		<i>Informatika</i> <i>Matematika</i> <i>Természettudományos alapismeretek</i> <i>Komplex humán ismeretek</i> <i>Önismeret</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Külső körülmény, rend, csend, fény, munkahely, testhelyzet, belső feltétel, fizikai állapot, lelki harmónia, stresszkezelés.	

Tematikai egység	Tanulási módszerek, eljárások, technikák	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A módszerek szerepének bemutatása. Ráhangolás, hangulatteremtés. Szövegfeldolgozási módszerek megismertetése, gyakorlása. Felkészülés a szóbeli szereplésre. Felkészülés az írásbeli munka elkészítésére. Rögzítés. Önellenőrzés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>A módszerek szerepe</i> Hatékony, időtakarékos tanulás. „Eszköztudás”, napi rutin. <i>Ráhangolódás, hangulatteremtés</i> A munkakezdés nehézségei. Rendszerinálás, előkészületek, koncentrációs és meditációs gyakorlatok, vízfürdő, tónusfokozó gyakorlatok (gimnasztika, sztreccsing – feszítőgyakorlatok, jóga), légzési gyakorlatok. Időterv készítése, időmérleg, célmeghatározás, tantárgyi sorrend. <i>Pihenés</i> A tevékenységváltások jelentősége. Kikapcsolódás, átkapcsolás – visszakapcsolás, lazítás. Relaxáció, autogén tréning, jóga: légzésgyakorlatok, ászanák. Egészség, betegség, alvás. <i>Szövegfeldolgozási módszerek</i> Könnyű és nehéz szövegek. Aláhúzás, kulcsszavak kiemelése, szövegkiemelés. Vázlatkészítés, kulcsszó-vázlat. Jegyzetelés írott szövegből. Kivonatolás. Elhangzó szöveg jegyzetelése. Emlékeztető. Gondolati térkép készítése. Címmeditáció, előregondolkodás, kérdések megfogalmazása, problémafelvetés, anyaggyűjtés, böngészés. A háromszori átolvasás. Tájékozódó olvasás (skimming). Áttekintés (holisztikus látásmód, rész és egész). Elemző olvasás. Ismétlő olvasás (futó olvasás). Kritikus olvasás. Kereső olvasás (skipping). Félhangos olvasás. Utánaolvasás (többkönyvűség). Ábraértelmezés, táblázatolvasás, képelemzés. Fogalom-meghatározás, definícióalkotás, leírás, körüljárás, magyar-magyar szótár készítése, szótárázás, forráselemzés, csoportosítás,		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i> <i>Természet-tudományos alapismeretek</i> <i>Komplex humán ismeretek</i>

osztályozás. <i>Felkészülés szóbeli szereplésre</i> A megszólalás feszültsége. Felelet, feleletterv, kutyanyelv. Tantárgyi beszámoló. Átfogó témavázlat. Témaismertetés, értekezés, kiselőadás. Vita, érvelés, hivatkozás, cáfolat. A lámpaláz leküzdése. <i>Felkészülés az írásbeli munka készítésére</i> A „műves munka” feltételei. Dolgozat, esszé, értekezés, tanulmány. Gondolati vázlat készítése. Egyéni kutatómunka. Íráskép, íráskészség. <i>Ismeret rögzítés</i> Emlékezés, felejtés. Memorizálás, szövegtanulás, verstanulás, adatok és évszámok megjegyzése, imagináció, belső képkészítés, mnemotechnikák. <i>Önellenőrzés</i> Megtanulás, biztos tudás, jó alapok. Visszamondás (elolvasás-elmondás), átfogalmazás (parafrázis). Próbafelelet. Magyarázat. Tanítva tanulás. Összegzés (tömörítés). Kérdési vázlat.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hatékonyság, időtakarékoság, tanulás, rendcsinálás, előkészület, koncentráció, meditáció, kikapcsolódás, átkapcsolás-visszakapcsolás, lazítás, relaxáció, autogén tréning, jóga, jegyzetelés, gondolati térkép, felelet, feleletterv, dolgozat, esszé, értekezés, tanulmány, memorizálás, szövegtanulás, verstanulás, mnemotechnika, megtanulás, biztos tudás.

Tematikai egység	Tanulási részképességek fejlesztése	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Figyelem, beállítódás koncentrált munkára. Beszédfejlesztés. Hangos, kifejező olvasás gyakorlása. Néma, értő olvasás, emlékezet, gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Figyelem, beállítódás koncentrált munkára</i> Figyelem, beállítódás koncentrált munkára. Spontán és szándékos figyelem. Kondicionálás, figyelemfejlesztés. <i>Beszéd</i> Beszéd. Beszédtechnikai gyakorlatok (légzés, artikuláció, kiejtés). Szókincsfejlesztés. Szövegalkotás szóban. <i>Hangos, kifejező olvasás</i> Hangos, kifejező olvasás. Az értelmező olvasás eszköztársa. A felolvasás gyakorlása különböző műfajokban: felkészülés utáni olvasás, blattoló olvasás, saját szövegek felolvasása, meseolvasás. <i>Néma, értő olvasás</i> Néma, értő olvasás. Szövegértési gyakorlatok. Az olvasás szellemi tényezőinek fejlesztése. <i>Emlékezet</i> Emlékezet. A rövid, a középtávú és a hosszú távú rögzítés stratégiái. Memóriafejlesztés memoriterek tanulásával. Az ismétlések jelentősége,		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i> <i>Természettudományos alapismeretek</i> <i>Komplex humán ismeretek</i>

dinamikája. <i>Gondolkodás</i> Gondolkodás. A problémamegoldó gondolkodás. Eltérő gondolkodási utak. Kreativitás a gondolkodásban. A fogalom-meghatározás. A képzelet fejlesztése.	
Kulcsfogalmak	Figyelem, beállítódás, spontán és szándékos figyelem, kondicionálás, figyelemfejlesztés, beszéd, szókincsfejlesztés, szövegalkotás, hangos, kifejező olvasás, néma, értő olvasás, memóriafejlesztés, problémamegoldó gondolkodás, képzeletfejlesztés.

Tematikai egység	Az önálló szellemi munka technikája	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló szellemi munka technikáinak bemutatása, gyakorlása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Tájékozódás a könyvtárban. Anyaggyűjtés. Cédulázás, kivonatolás, jegyzetkészítés. Forrásjegyzék készítése. Szótárhasználat. A sajtó világa.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i> <i>Természettudományos alapismeretek</i> <i>Komplex humán ismeretek</i>
Kulcsfogalmak	Anyaggyűjtés, cédulázás, kivonatolás, jegyzet, forrásjegyzék, szótárhasználat.	
<i>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</i>	A tanulási önismeret megszerzése. A tanulási nehézségek közös megfogalmazása. A tanulási szokások tudatosítása. A tanulás módszereinek bemutatása. A tanuláshoz szükséges alapképességek fejlődése. A figyelem iskolázása. A hangos olvasás és a néma, értő olvasás fejlődése. Az emlékezeti képesség, gondolkodás fejlődése.	

9. évfolyam

Tematikai egység	Tanulási önismeret	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése. Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődés felmérése, alakítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Mennyit jutottunk előre egy év alatt? Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése. Önismeret Önismereti skálák: önbizalom, akarat, siker-kudarck. Önértékelő lapok: viszonyulás, képességek, tanulási módszerek. Tanulásvizsgálati kérdőívek (önvizsgálat) Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődésvizsgálat.		Magyar nyelv és irodalom Idegen nyelvek Informatika Matematika
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öröklődés, környezet, önismeret, tanulási attitűd, olvasási szokás, tanulási típus.	

Tematikai egység	Teljesítménypróbák		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kognitív képesség teljesítménypróbái. Beszéd- és olvasás-teljesítménypróbák.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
<i>Kognitív képesség teljesítménypróbái</i> Hol tartok? Erősségeim, gyengeségeim. Figyelem: monotóniatűrés, jelkeresés, jelazonosítás. Emlékezet: szövegtanulás (vers, próza, algoritmus). Gondolkodás: fejtörő feladatok. Fejlesztés, önfejlesztés. <i>Beszéd- és olvasásteljesítménybeli próbák</i> Szóbeli szövegalkotás: félproduktív beszéd (történetmesélés). Spontán beszéd. Hangos kifejező olvasás: blattolás, felkészülés utáni felolvasás. Néma értő olvasás (szövegértés): válaszadás kérdésekre, lényegkiemelés.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Figyelem, monotóniatűrés, jelkeresés, jelazonosítás, emlékezet, szövegtanulás, gondolkodás, szövegalkotás, félproduktív beszéd, spontán beszéd, hangos, kifejező olvasás, blattolás, felkészülés utáni felolvasás, néma, értő olvasás.		

Tematikai egység	Tanulási nehézségek		Órakeret 2 óra
Előzetes tudás			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási nehézségek feltárása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok	
A tantárgyak jellege: hasonlóságok, különbözőségek, sajátosságok. Tantárgyi szimpátiák, antipátiák és ezek eredete. Önfejlesztési tervek.		Magyar nyelv és irodalom Idegen nyelvek	

	<i>Informatika</i>
	<i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak	Tantárgyi jelleg, hasonlóság, különbözőség, tantárgyi szimpátia, antipátia.

Tematikai egység	Az egyes tantárgyak tanulásának sajátosságai	Órakeret 42 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyes tárgyak tanulása sajátosságainak megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Magyar nyelv és irodalom</i> Az irodalom szeretete, az írásművek üzenete. Mit, mikor, miért és hogyan olvassunk (vers, széppróza, dráma)? A köznapki közléstől az irodalmi alkotásig. Hogyan beszéljessünk irodalmi témákról, alkotásokról? Verselemzési módszerek. Írásművek szerkezete. <i>Társadalomismeret</i> A történelmi gondolkodás alapjai: múlt, jelen és jövő; a jelen mint történelem, kapcsolatunk a jellel: benne élni a történelemben; az emberiség történetének nagy trendjei, a történelmi folyamatok szemlélete: rész és egész; a történelmi megismerés forrásai, beszélő tárgyak, leletek, írásos emlékek, forráselemzés; a történelem kulcsszavai, kulcsszó-vázlat, vázlatkészítés, jegyzetelés; lényegmegragadás, támpontok a történelmi folyamatok elemzéséhez; az egyéni életutak története és történetisége, biográfia-kutatás, családtörténet, a nagy történelmi személyiségek történelemformáló szerepe, hatásuk titkai, háttere. <i>Matematika</i> A matematika világa, szépsége, kialakulásának rövid története, hasznossága, általános gondolkodásfejlesztő hatása; a matematikai logika, gondolkodásmód alapjai, a matematikai képzelet; matematikai fogalmak elsajátítása, megértése; matematikai szövegek pontos felfogása, szöveges feladatok megértése, értelmezése, adatainak írásos elrendezése, rendszerbe foglalása, vázlat-és rajzkészítés; matematikai meghatározások, szabályok, gondolkodási sémák; gondolkodási utak, konvergens és divergens gondolkodás, kreatív lehetőségek a feladatmegoldásban; geometriai eszközök használata, szerkesztési alapelvek; a gyakorlás jelentősége a matematikai tanulásban. <i>Idegen nyelvek</i> Az idegen szavak megtanulásának módszerei (alapelvek, egyénileg felépített rendszerek), az ismétlések jelentősége, szövegösszefüggésbe helyezés, jelentésváltozatok; nyelvtani szabályok megértése, bevésése, az alkalmazás gyakorlása, automatizmusok kialakítása; a helyesírás megtanulása, vizualizáció, gyakorlás diktálással, a gyenge pontok vizsgálata; fordítás idegen nyelvről magyarra és magyarról idegen		<i>Valamennyi tantárgy</i>

nyelvre: a leggyakoribb hibák, az anyanyelvi tudás jelentősége, az értelem keresése, szótárhasználat, csoportmunka; a beszédgyakorlás alapelvei, a beszédfordulatok, állandósult szókapcsolatok bevésése, körülírás; a belső aktivitás jelentősége a nyelvtanulásban. <i>Fizika; kémia; biológia-egészségtan; földrajz</i> Természeti jelenségek megfigyelése, pontos leírása; kérdések megfogalmazása, hipotézisalkotás, kísérlet, következtetés; a tudománytörténet tanulságai; fogalomalkotás; fogalommagyarázat, definíciók és szabályok megfogalmazása, rögzítése, gondolattérkép készítésének gyakorlása, jegyzetelés; feladatmegoldási modellek, térképhasználati gyakorlatok; táblázatok, ábrák, grafikonok olvasása.	
Kulcsfogalmak	Írásmű, történeti gondolkodás, hasznosság, gondolkodásfejlesztés.

Tematikai egység	Képességgondozás	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Képességgondozás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A vitázás mint komplex képességfejlesztő tevékenység. A figyelem, a beszéd, az emlékezés, a gondolkodás fejlesztése vitával. A gondolat és a szó mint fegyver. A vitázás szabályai, a vita illemtana. Felkészülés a vitára. Állítások, tételmondatok. Definíciók, tények, adatok, megfigyelések, összefüggések feltárása, ötletbörze, bizonyítás, érvelés, cáfolás. A helyes vitázási magatartás: az érzelmi egyensúly és az elfogulatlanság megteremtése magunkban. A jó vita: igazságkeresés és eszmecsere. Tévutak a vitázásban: csapda, manipuláció, hátsó szándék, érdekharc, szómágia, a tévedéshez való viszony (a győzelem/vereség kérdése).		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Vita, állítás, tételmondat, definíció, tény, csapda, manipuláció, hátsó szándék, érdekharc, szómágia, győzelem/vereség.	

<i>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</i>	A tanulási önismeret megszerzése. A tanulási nehézségek közös megfogalmazása. A tanulási szokások tudatosítása. A tanulás módszereinek megismerése. A tanuláshoz szükséges alapképességek fejlődése. Egyes tantárgyak tanulása sajátosságainak megismerése.
--	---

10. évfolyam

Tematikai egység	Tanulási önismeret	Órakeret
------------------	--------------------	----------

		2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése. Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődés felmérése, alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Mennyit jutottunk előre egy év alatt? Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése. <i>Önismeret (0,5 óra)</i> Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése. Önismereti skálák: önbizalom, akarat, siker-kudarck. Önértékelő lapok: viszonyulás, képességek, tanulási módszerek. <i>Tanulási diagnosztikai kérdőívek (önvizsgálat)</i> Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődésvizsgálat.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Öröklődés, környezet, önismeret, tanulási attitűd, olvasási szokás, tanulási típus.	

Tematikai egység	Teljesítménypróbák	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kognitív képesség teljesítménypróbái. Beszéd- és olvasás-teljesítménypróbák.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Kognitív képesség teljesítménypróba</i> Figyelem: monotóniatűrés. <i>Beszéd- és olvasásteljesítménybeli próbák</i> Szóbeli szövegalkotás: rögtönzés, hangos kifejező olvasás, blattolás, néma értő olvasás (szövegértés): válaszadás kérdésekre, lényegkiemelés.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Figyelem, monotóniatűrés, jelkeresés, jelazonosítás, emlékezet, szövegtanulás, gondolkodás, szóbeli szövegalkotás, félproduktív beszéd, spontán beszéd, hangos kifejező olvasás, blattolás, felkészülés utáni felolvasás, néma értő olvasás.	

Tematikai egység	Tanulási nehézségek	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási nehézségek feltárása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Aktuális tanulási problémák gyűjtése, elemzése, csoportosítása. Önfejlesztési tervek.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tantárgyi jelleg, hasonlóság, különbözőség, tantárgyi szimpátia, antipátia.	

Tematikai egység	4. Az olvasási hatékonyság növelése, dinamikus olvasás	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Olvasási hatékonyság növelése, dinamikus olvasás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az olvasási magatartás (olvasási dinamika), a szövegértés, a lényegmegragadás, az olvasási technika és az olvasási sebesség fejlesztése számítógépes programmal.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Olvasási magatartás, szövegértés, lényegmegragadás, olvasási technika, olvasási sebesség.	

Tematikai egység	Kommunikáció Kommunikációs zavarok és leküzdésük a személyközi és csoportközi életben	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kommunikációs zavarok okainak tudatosítása. Szükségletek, érdekek és kommunikálásuk szerepének felismertetése. Konstruktív és destruktív konfliktuskezelés megkülönböztetése, megfelelő magatartásformák alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Kommunikációs zavarok keletkezése</i> Kommunikációs zavarok megjelenési formái, típusai. Kommunikációs zavarok keletkezésének háttere. Kódolási és dekódolási nehézségek a kommunikáció során (becsomagolás és kicsomagolás). A kommunikációs zavarok tudattalan közlése: a metakommunikáció. A társadalom kulturális rétegződésének szerepe a kommunikációs zavarok létrejöttében. <i>Szükségletek, érdekek és kommunikálásuk</i> A kommunikációs zavarok, mint konfliktusjelzők és konfliktusforrások. Konfliktustípusok. Konstruktív és destruktív konfliktuskezelés. Stratégiák: empátia és értő figyelem; asszertivitás, én-üzenetek; együttműködés, problémamegoldás, közvetítés; mediáció (pártatlan		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>

közvetítés). Konstruktív magatartás problémahelyzetekben. A hazugság mint kommunikációs zavar. A szélhámosság mint kommunikációs bravúr. Kommunikációs zavarok leküzdése, konfliktusok megoldása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kommunikációs zavar, kódolási és dekódolási nehézség, szükséglet, érdek, konstruktív és destruktív konfliktuskezelés.

<i>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</i>	<i>Tanulásmódszertan</i> A tanulási önismeret megszerzése. A tanulási nehézségek közös megfogalmazása. A tanulási szokások tudatosítása. Az olvasási hatékonyság növelése, a dinamikus olvasási képesség megszerzése. <i>Kommunikáció</i> A kommunikációs zavarok keletkezésének, megnyilvánulási formáinak, mögöttes okainak, legyőzésük útjainak megismerése. Képesség kialakulása a konfliktusoldó és konfliktusfeldolgozó stratégiák, életszemlélet alkalmazására.
--	--

11. évfolyam

Tematikai egység	Tanulási önismeret	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése. Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődés felmérése, alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Mennyit jutottunk előre egy év alatt? Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése. <i>Önismeret</i> Önismereti skálák: önbizalom, akarat, siker-kudarck. Önértékelő lapok: viszonyulás, képességek, tanulási módszerek. <i>Tanulásmódszertani kérdőívek (önvizsgálat)</i> Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődésvizsgálat.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i> <i>Önismeret</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öröklődés, környezet, önismeret, tanulási attitűd, olvasási szokás, tanulási típus.	

Tematikai egység	Teljesítménypróbák	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Kognitív képesség teljesítménypróbái. Beszéd- és olvasás-teljesítménypróbák.	

céljai		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Kognitív képesség teljesítménypróbája</i> Figyelem: monotóniatűrés. <i>Beszéd- és olvasásteljesítménybeli próbák</i> Szóbeli szövegalkotás: rögtönzés, hangos kifejező olvasás, blattolás, néma értő olvasás (szövegértés): válaszadás kérdésekre, lényegkiemelés.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figyelem, monotóniatűrés, jelkeresés, jelazonosítás, emlékezet, szövegtanulás, gondolkodás, szóbeli szövegalkotás, félproduktív beszéd, spontán beszéd, hangos, kifejező olvasás, blattolás, felkészülés utáni felolvasás, néma, értő olvasás.	

Tematikai egység	Tanulási nehézségek	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási nehézségek feltárása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Aktuális tanulási problémák gyűjtése, elemzése, csoportosítása. Önfejlesztési tervek.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tantárgyi jelleg, hasonlóság, különbözőség, tantárgyi szimpátia, antipátia.	

Tematikai egység	Képességgondozás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Képességgondozás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>A biográfia (életrajz-, kisesszé-készítés) mint komplex képességfejlesztő tevékenység</i> Alanyválasztás, elővázlat készítése, anyaggyűjtés, rendszerezés, szerkesztés, megírás, felkészülés az előadásra.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alanyválasztás, elővázlat, anyaggyűjtés, rendszerezés, szerkesztés, megírás, felkészülés.	

Tematikai egység	A gondolkodás fejlesztése	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Tanulás és gondolkodás. Az emberi gondolkodás sajátosságai. Állati gondolkodás, emberi gondolkodás. Problématudat. Kérdezési technikák. A problémamegoldó gondolkodás fázisai és technikái. Ötletgyűjtés (brainstorming). Fogalmak meghatározása, definícióalkotás. Gondolkodási szokások. A gondolkodás magatartás- és viszonyformáló perspektívái. A gondolkodás kultúrája, a gondolkodás legfontosabb irányai. Alkotó gondolkodás. Gondolkodtató feladatok (agytorna). A gondolkodás tanulása. Gondolkodási sémák és technikák (CCT, PNÉ, VÖT, ALT stb.). Gondolkodási játékok.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Tanulás, gondolkodás, problématudat, kérdezési technika, technika, alkotó gondolkodás.	

Tematikai egység	Kommunikáció Kreatív írásgyakorlatok	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kreatív írásgyakorlatok. Nyelvi gesztusok alkalmazásának gyakorlása: kijelentés, kérdés, felkiáltás, felszólítás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Nyelvi gesztusok: kijelentés, kérdés, felkiáltás, felszólítás. <i>Kreatív írásgyakorlatok</i> A kijelentés: helyszínek és tárgyak leírása. Leírás emlékezetből. Igazság, hazugság, paradoxon. Hasonlat, szinesztézia, megszemélyesítés. A nyelv mint szobor. Definíció és jellemzés. Képzelőerő, a dolgok valódi nevei. A kérdés: eredet-kérdések; párbeszéd; levél; túlzás; ellentétek. Szabad vers. Találós kérdés, vicc, „szent párbeszéd”, jóslat. Nonszensz. Alliteráció, rím, nyelvtörő. Anagrammák, hangzás és jelentés. Asszociáció, hangzás és hangulat. Magánhangzó, mássalhangzó, fordítás. Leírás felszólításokkal, műveltetés. Eseményleírások. Ritmus, metrum,		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>

személyes stílus. Gyémántvers, haiku. <i>Meseírás</i>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kijelentés, kérdés, felkiáltás, felszólítás.

<i>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</i>	<i>Tanulásmódszertan</i> A tanulási önismeret megszerzése. A tanulási nehézségek közös megfogalmazása. A tanulási szokások tudatosítása. A gondolkodás tanulása. A gondolkodási sémák és technikák kialakulása. <i>Kommunikáció</i> Csoportépítés, az írásbeli kommunikáció felszabadult gyakorlása, a tanulók kreativitásának, képzelőerejének és nyelvi készségeinek fejlődése.
--	---

12. évfolyam

Tematikai egység	Tanulási önismeret	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése. Tanulási attitűdök és szokások, olvasási szokások, tanulás és gondolkodás, érdeklődés felmérése, alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az elmúlt év tanulásmódszertani tapasztalatainak áttekintése. Önértékelő lapok: viszonyulás, képességek, tanulási módszerek.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öröklődés, környezet, önismeret, tanulási attitűd, olvasási szokás, tanulási típus.	

Tematikai egység	Teljesítménypróbák	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kognitív képesség teljesítménypróbái. Beszéd- és olvasás-teljesítménypróbák.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Kognitív képesség teljesítménypróba</i> Figyelem: monotóniatűrés.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>

<i>Beszéd- és olvasásteljesítménybeli próbák</i> Szóbeli szövegalkotás: rögtönzés, hangos kifejező olvasás, blattolás, néma értő olvasás (szövegértés): válaszadás kérdésekre, lényegkiemelés.		<i>Matematika</i> <i>Biológia-egészségtan</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figyelem, monotoniatűrés, jelkeresés, jelazonosítás, emlékezet, szövegtanulás, gondolkodás, szóbeli szövegalkotás, félproduktív beszéd, spontán beszéd, hangos, kifejező olvasás, blattolás, felkészülés utáni felolvasás, néma, értő olvasás.	
Tematikai egység	Tanulási nehézségek	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tanulási nehézségek feltárása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Aktuális tanulási problémák gyűjtése, elemzése, csoportosítása. Önfejlesztési tervek.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Idegen nyelvek</i> <i>Informatika</i> <i>Matematika</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tantárgyi jelleg, hasonlóság, különbözőség, tantárgyi szimpátia, antipátia.	

Tematikai egység	Felkészülés az érettségire	Órakeret 25 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tantárgyi sajátosságok megismertetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Általános elvek</i> Testi-lelki egyensúly, a lámpaláz leküzdése; időbeosztás; egyéni elmélyülés, közös munka; témavázlat, anyaggyűjtés, rendszerezés, lényeges redundancia, bevezetés, tárgyalás, befejezés; gondolattérkép készítése, memorizálás; próbaérettségi. <i>Tantárgyi sajátosságok</i> Magyar nyelv és irodalom Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek Matematika Idegen nyelv Választott tantárgy		<i>Valamennyi tantárgy</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Testi-lelki egyensúly, lámpaláz, időbeosztás, elmélyülés, témavázlat, anyaggyűjtés, rendszerezés, redundancia, bevezetés, tárgyalás, befejezés,	

gondolattérkép.

Tematikai egység	Kommunikáció Retorikai gyakorlatok	Órakeret 25 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A retorika alapelemeinek megismerése, gyakorlása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>A szónok feladatai</i> A szónok feladatai. Az érettségi vizsga mint szónoki helyzet. A hely, a beszédhelyzet. Tétel, témaválasztás (amit tudunk, és amit tudnunk kellene). Anyaggyűjtés (segédeszközök használata). Az anyag elrendezése. A szöveg megfogalmazása (kiemelt beszédrészek). A kifejezés árnyalása (kulcsmondatok, idézetek). Az előadásmód (lehetséges kérdések, a válaszadás technikája). A szöveg előadása. <i>A beszéd részei</i> A bevezetés. Az elbeszélés. A részletezés. Az érvelés. A befejezés. <i>A szónoklat</i> Beszédtechnikai gyakorlatok. Előkészítő játékok. A szónoki szerephelyzet gyakorlása, a szónoki teljesítmények elemzése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szónok, bevezetés, elbeszélés, részletezés, érvelés, befejezés, beszédtechnika.	
<i>A fejlesztés eredményei a ciklus végén</i>	<i>Tanulásmódszertan</i> A tanulási önismeret megszerzése. A tanulási nehézségek közös megfogalmazása. A tanulási szokások tudatosítása. A tantárgyi tanulás sajátosságainak megismerése. Felkészülés az érettségire. <i>Kommunikáció</i> Az érettségi és felvételi vizsgához szükséges retorikai képességek kialakulása.	

ÖNISMERET

9/AJTP, 9-12. évfolyam

A tantárgy jellegéből adódóan a kitűzött célok és az elérésükhöz szükséges feladatok évfolyamonként is jelentősen változnak, ezért a folyamat leírása nem kétéves, hanem egyéves ciklusokban történik.

9/AJTP évfolyam

A tantárgy tanításának céljai, feladatai: „Ismerd meg Önmagad és Társaid!” Az első év egy új közösségbe kerüléskor döntő fontosságú mind az egyén, mind az alakuló csoport számára. Ezért ezen év legfőbb célja, hogy a tanulók megismerjék és bemutassák önmagukat, alapvető képességeiket, készségeiket, és fejlesszék azokat. A képességfejlesztés legfontosabb célja, hogy a lehető leghatékonyabb szinten kiaknázzák saját tehetségüket, illetve emellett az is, hogy a tréningek során megismerhessék egymás képességeit, készségeit, amely a csoportalakulás kezdeti szakaszában megkönnyíti és gördülékennyé teszi a csoport szerkezetének létrejöttét. További cél, hogy az osztály formális vezetője (az osztályfőnök) tevékeny és aktív részvételével egyrészt megismerhesse diákjait, másrészt azáltal, hogy a csoportalakulás kezdeti szakaszától együtt „dolgozik” a közösséggel, optimális irányba terelgetheti a csoportfejlődést, és azon belül – vagy azon túlmenően – facilitálhatja az individualizációs törekvéseket és folyamatokat.

Tematikai egység	1. Bemutatkozás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önbemutató, mások bemutatása, családi identitás, szerepek megismerése, önkifejezés gyakorlása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
„Hogyan szólítsalak?” Bemutatkozás. Innen jöttem... Lakóhely bemutatása. Az én családom. (Család bemutatása, családi identitás, szerepek megismerése.) Szülők, testvérek bemutatása. Szokatlan önéletrajz. Az első emlékem. Három tárgy. Családi fotók. Ismerkedés: – Öt szó – Az én szimbólumom. Ismerkedés névhúzással.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Technika, életvitel és gyakorlat</i>
Kulcsfogalmak	Önbemutató, önkifejezés, identitás.	

Tematikai egység	2. Önismeret – a testkép	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testkép megismerése, testtudatosítás, mozgásos önkifejezés, mások megfigyelése, pozitív visszajelzés adása. Különböző személyiségjegyek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A testkép vizsgálata. Így nézel ki. Filmvetítéssel egybekötött beszélgetés a testképről, testkép- és táplálkozási zavarokról, azok következményeiről. Testi önismeret-fejlesztő gyakorlatok. (Mások megfigyelése, személyészlelés fejlesztése. Pozitív visszajelzés adása és kapása, énerősítés.) Testtudatosítás és mozgásos önkifejezés fejlesztése. Mi változott? Azt szeretem benned, hogy...		
Kulcsfogalmak	Testkép, testtudatosítás, mozgásos önkifejezés, személyiségjegy.	

Tematikai egység	3. Önismeret – készségek és képességek	Órakeret 26 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyén külső, belső értékeinek összegyűjtése, intellektuális képességek, kreativitás, művészi képességek, interperszonális készségek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Miben vagyok profi? Miben vagyunk profik? (Azon külső és belső értékek összegyűjtése, amelyben a gyerek, illetve amelyben a csoport hatékonyak, kompetensnek érzi magát.) Intellektuális és megismerési képességek, – figyelem, – emlékezet, – problémamegoldás, – nyelvi képességek, – forma- és térészlelés vizsgálata. Kreativitás; – kreativitás vizsgálata és a kreativitás összetevőinek, jellemzőinek megbeszélése, – a nyelvi kreativitást fejlesztő gyakorlatok, – a gyakorlati kreativitás fejlesztése, – csoportos kreativitásfejlesztés, – kreativitás és tehetség (híres alkotók, tudósok életének bemutatása,		<i>Tanulásmódszertan és kommunikáció</i>

megbeszélése). Miért szép? Esztétikai, művészi képességek és érzékenység felmérése, esztétikai élményfejlesztés.	
Kulcsfogalmak	Külső, belső érték, intellektuális képesség, kreativitás, művészi képesség, interperszonális készség.

Tematikai egység	4. Személyiségprofil	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Különböző személyiségjegyek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Különböző személyiségjegyeket vizsgáló tesztek kitöltése, egyéni értékelése, megbeszélése. Interperszonális készségek.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Személyiségjegy.	

Tematikai egység	5. Társismeret	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mások megismerése, odafigyelés másokra, empátia növelése, mások visszajelzésének értékelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Énkép-máskép(p). Az én képem a csoport szemében... Milyen történelmi korhoz illesz? Választott pár megszemélyesítése. Ismerd fel a párját! Névjegykártya.		
Kulcsfogalmak	Mások megismerése, odafigyelés másokra, empátia.	

Tematikai egység	6. Kapcsolatfejlesztés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Csoportkohézió erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Kérdezz engem! Irányítsunk szavak nélkül. Zenekar. Varázsbolt.		

Kulcsfogalmak	Csoportkohézió.
----------------------	-----------------

Tematikai egység	7. Lezárás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A tanévben megszerzett tudás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összefoglalás az egész évben szerzett eredményekről.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Kulcsfogalmak		

<i>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</i>	Egymást ismerő csoport kialakulása. Reális testkép kialakulása. Saját képességeikkel, készségeikkel (intellektuális-megismerő képességek, kreativitás, társas készségek) legyenek tisztában a tanulók. Kellő ön- és társismeret, amely egyrészt megalapozza a csoportfejlődés optimális folyamatát, másrészt alapját képezheti a személyiség további fejlesztésének és fejlődésének, valamint a szocializációnak.
--	---

9. évfolyam

A tantárgy tanításának céljai, feladatai: „Jól csak a szívével lát az ember...” Míg az előző évben a tanulók önismeretében inkább a testi és az értelmi komponens került előtérbe, addig most az érzelmi és akarati (motivációs) szférát térképezhetik fel a pedagógus (osztályfőnök) koordinálásával. A pusztá megismerés, önismeret mellett a fejlesztés is nagy hangsúlyt kap, mind az érzelmek felismerésében és kifejezésében, mind a különböző érzelmi állapotok (agresszió, proszociális érzelmek, barátság, szerelem) átélésében, analizálásában, illetve adekvát és hatékony kezelésében. Nagy hangsúly kerül az egyéni és a közösségi motívumok, célrendszer és értékrend megismerésére és optimális irányba terelésére. A témakörhöz és a korosztályi sajátosságokhoz illeszkedő társadalmi problémákkal (szenvedélybetegségek, sexualitás) meghívott előadók, illetve szakember segítségével ismerkednek meg a tanulók, ismeretterjesztő-tájékoztató-figyelemfelkeltő beszélgetések és illusztrációk révén.

Tematikai egység	1. Újra együtt	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egymásra hangolódás, szorongások megbeszélése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Milyen közel vagyok hozzád? Várakozások és félelmek. Csoportbank. Elfogadni-elutasítani.	<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Egymásra hangolódás, szorongás.

Tematikai egység	2. Érzelmek felismerése és kifejezése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alap- és összetett érzelmi állapotok felismerése nonverbális csatornákon (képekről, paralingvisztikai jelzésekből, mozdulatból, filmrészletből).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Érzelemfelismerés gyakorlatai. Tükrözz le engem... Légy része az egésznek! Add tovább a mozdulatsort! Érzelemkifejezés gyakorlatai. – Mit érzel ebben a pillanatban? – Hasonlatokban fogalmazás. – Körbe-körbe, itt-és most		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Érzelemfelismerés, önmegfigyelés, érzelemkifejezés.	

Tematikai egység	3. Az agresszió	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az agresszió jellemzői, az agresszió formáinak felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Beszélgetés az agresszió fogalmáról. (Vitaindító és véleménynyilvánításra lehetőséget adó beszélgetés arról, mi tekinthető agressziónak, az agresszió formáiról filmillusztrációval.)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Agresszió.	

Tematikai egység	4. Agressziókezelés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Agressziókezelés kialakítása, csoportok közötti agresszió kezelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Nem verbális agressziókezelési gyakorlatok: –nézzünk farkasszemet; –az asszertivitás élőképei – kirekesztve. Verbális agressziókezelési gyakorlatok: –az asszertivitás játéka, –liftjelenet, –„Veled mindig az a bajom”– csoportok közötti agresszió, –két csapat harca, –kártyabörze. (A diákok az órák folyamán megtapasztalják saját viselkedésüket és válaszaikat agresszív vagy agresszivitást kiváltó (frusztráló) helyzetekben, valamint új, hatékony magatartási módokat sajátíthatnak el. Az érzelmek, indulatok tudatosítása és az önismeret mellett az agressziókezelés hatékonyságának növelése, facilitálása a gyakorlatok célja.)		<i>Tanulásmódszertan és kommunikáció</i>
Kulcsfogalmak	Agressziókezelés, csoportok közötti agresszió.	

Tematikai egység	5. Proszociális érzelmek	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az altruizmus, az önfeláldozás. A támogatás és segítségnyújtás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az altruizmus, az önfeláldozás, a támogatás és a segítségnyújtás szerepe az egyén életében és a társadalomban.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Altruizmus, önfeláldozás.	

Tematikai egység	6. Szeretet, barátság, szerelem	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szeretet, szerelem, párválasztás, barátság, kortárskapcsolatok problémáinak megismerése, megbeszélése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A szeretet és a szerelem közötti különbségek és hasonlóságok: –szerelem és párválasztás, –a szerelem típusai és a segítségnyújtás szerepe az egyén életében és a társadalomban. Szociometria vizsgálat elvégzése. Rejtett szociometria játékok (Oszálytábló, Hajóúton vagyunk...). Visszajelzés a szociometria vizsgálatról. Beszélgetés a barátságról,		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>

kortárskapcsolatokról. Apróhirdetés-játék.	
Kulcsfogalmak	Szeretet, szerelem, párválasztás, barátság, kortárskapcsolat.

Tematikai egység	7. Szenvedélyeink	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Káros szenvedélyek: dohányzás, alkoholizmus, kábítószer-fogyasztás, játékszenvedély, internetfüggőség – az önismereten alapuló megfelelő magatartásformák kialakítása, erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Testi és lelki egészségre káros szenvedélyek: dohányzás, alkoholizmus, kábítószer-fogyasztás, játékszenvedély, internetfüggőség.		
Kulcsfogalmak	Káros szenvedély, függőség.	

Tematikai egység	8. Szexualitás	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szexualitás jelentőségének és veszélyeinek felismertetése, a felelősségvállalás erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A szexualitás jelentősége és veszélyei. (Nyílt, véleménynyilvánításra lehetőséget adó beszélgetés a felelősségteljes párválasztásról és a felelőtlen szexuális kapcsolat következményeiről, veszélyeiről.)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Természettudományos alapismeretek</i>
Kulcsfogalmak	Szexualitás, nemi identitás.	

Tematikai egység	9. A motivációs struktúra és értékrend	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyéni célrendszer feltérképezése, vágyott és elutasított tulajdonságok, a személyiség mélyebb motívumai, egyéni és közösségi értékrend összehangolása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Három kívánság. „Híres ember vagyok”. „Szívesen lennék” – „Soha nem lennék”. Metamorfózis-játék. Mondatbefejezések. Az értékrend vizsgálata.		<i>Tanulásmódszertan és kommunikáció</i>

Kulcsfogalmak	Célrendszer, vágyott és elutasított tulajdonság, motívum, értékrend.
----------------------	--

Tematikai egység	10. Tanulási és iskolai motiváció	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Sikerkeresés-kudarctűrés, teljesítmény, hatalom, tanulás iránti attitűd vizsgálata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az igényszint vizsgálata (közös megbeszélés, a siker és a kudarc fogalmáról, szerepéről). Teljesítmény, társulás, hatalom. Tanulás iránti attitűd.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Tanulásmódszertan és kommunikáció</i>
Kulcsfogalmak	Sikerkeresés, kudarc-tűrés, teljesítmény, hatalom, tanulás iránti attitűd.	

Tematikai egység	11. Csoporterősítés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A csoportkohézió erősítése, tolerancianövelés, együttműködés fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Különös kirándulás. Címertervezés. Üzenetek – szavak nélkül. Üzenetek. Ház, fa, kutya. Elvarázsolt csapat. Zálogkiváltás. Találd ki, hogy ki mondta! Ikerpárbeszéd.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Csoportkohézió, tolerancia, együttműködés.	

Tematikai egység	12. Lezárás	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerezés, szintetizálás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

„Jól csak a szívével lát az ember”...	<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Önismeret.

<i>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</i>	A diákok megtanulják szabadon, nyíltan kommunikálni saját és mások iránt érzett érzelmeiket. Kompetenssé válnak az érzelmek felismerésében és adekvát kifejezésében. Hatékony agressziókezelési módokat sajátítanak el. Tudatosítják saját céljaikat, motivációs rendszerüket. Önmaguk, közösségük és a társadalom számára is megfelelő értékrendet és célhierarchiát alakítanak ki. Megismerik és tudatosítják azon devianciákat, amely korosztályukat társadalmi szinten veszélyezteteti és hatékony elkerülési módokat alakítanak ki ezekkel szemben. Az érzelmi-motivációs-akarat szféra megismerésével kialakul az érzelmileg stabil, önvizsgálatra és önfegyelemre képes személyiség.
--	--

10. évfolyam

„Test és lélek harmóniája”. A hangsúly az önkifejezésre, énképre, önvizsgálatra helyeződik. Ebben a tanévben az önismeret óráival párhuzamosan relaxációs tréningen is részt vesznek a diákok. Ezért fontos, hogy a tréning során történő önmegfigyelést és a relaxáció alkalmazási területét (szorongáscsökkentés) kiegészítse az önismereti foglalkozások tematikája.

Tematikai egység	1. „Hangolódjunk egymásra”	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Csoportra és egymásra hangolódás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Interakciós játékok. Mi történt velem a nyáron?		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Ráhangolódás.	
Tematikai egység	2. Az énkép fogalma és vizsgálata	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az énkép, az énídeál, a self, az önértékelés fogalma. Az énkép összetevőinek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az énkép, az énídeál, a self, az önértékelés fogalma. Az énkép összetevői és vizsgálata.		<i>Magyar nyelv és kommunikáció</i>

Kulcsfogalmak	Énkép, énídeál, self, önértékelés.
----------------------	------------------------------------

Tematikai egység	3. Testi önismeret és önkifejezés	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját és mások testhatárainak érzékelése, a saját test megismerése. A saját test reakcióinak elfogadása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Mozgáskoordinációs gyakorlatok. Szenzibilizálás gyakorlatai. Ritmusgyakorlatok. Közös mozgás élményének játéka: – Párbeszéd a testünkkel. – Biztonságban vagyok, biztonságban leszek. – Keresd meg a helyed-helyzeted! – Ilyen vagyok? – Így járok. (A saját és mások testhatárainak érzékelése, a saját test mint az önismeret és az énkép fizikális összetevőjének megismerése, a saját test reakcióinak elfogadása és visszajelzéseinek adekvát értelmezése.)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Testnevelés</i>
Kulcsfogalmak	Testhatár érzékelése, saját test elfogadása.	

Tematikai egység	4. Nyilvános és rejtett tulajdonságok	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az énkép személyiségbeli összetevőinek megismerése. Személyiségvonások és belső tulajdonságok felvállalása, közvetítése. Külső és belső tulajdonságok felismerése a másokban, a társismeret és a tolerancia fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Mihez hasonlítász? Keresd a helyed! Énkép-másképp. Személyészlelési változatok. Címer. A „címer” bemutatása felismeréssel. Metamorfózis-játék.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Énkép, külső és belső tulajdonság, társismeret, tolerancia.	

Tematikai egység	5. Az énkép és a viselkedés	Órakeret
-------------------------	------------------------------------	-----------------

		13 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A társak viselkedésének bemutatása, visszajelzés lehetősége. A hatékony énközlés fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Szoborcsoportok. Ilyennek látlak. Mit tenne ő? Telefon. Két híres ember beszélget. Találd ki, hogy ki mondta!		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Viselkedés, énközlés.	

Tematikai egység	6. Az énídeál. Az énkép-énideál távolsága	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Visszajelzés a projektált énídeálról; lehetőség az énkép-énideál diszkrepancia feltérképezésére.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Szívesen lennék, sohasem lennék. Időgép. Híres lesznek.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Énídeál, énkép-énideál, diszkrepancia.	

Tematikai egység	7. Szorongás és stressz	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A félelem, a szorongás és a stressz fogalmának megismerése. A szorongás vizsgálata és formái. A megküzdés stratégiáinak megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A félelem, a szorongás és a stressz fogalma. A szorongás vizsgálata és formái. (Közös beszélgetés formájában feltérképezni ezen fogalmak mögött álló hiedelmeket, valamint tisztázni a tényeket, a fogalmak közötti különbségeket.) Taylor-, vagy Spielberg-féle (Stait-Trait PI) szorongás-kérdőív. Stressz-leltár készítése: – befejezetlen mondatokkal, – Holmes-Rahe-féle kérdőív segítségével (Életeseményskála) alapján. A szorongással és a stresszel való megküzdés stratégiái.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>

–Helyzetgyakorlatok. (A befejezetlen mondatok technikája /Attól félek legjobban, hogy..., Attól félek legkevésbé, hogy.../, valamint az Életesemény-skála a félelmek és a stresszhelyzetek összegyűjtését,előfordulásának feltérképezését teszi lehetővé. A helyzetgyakorlatok alapját az előző foglalkozáson összegyűjtött leltár elemei adják.) Lazarus-féle Coping-skála kitöltése.	
Kulcsfogalmak	Félelem, szorongás, stressz.

Tematikai egység	8. Iskolai szorongás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolában előforduló lehetséges (és valós) konfliktusforrások felismerése. Az iskolai konfliktusok kezelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Konfliktusleltár készítése az alábbi kategóriák alapján: –teljesítmény, tanulás; –interperszonális kapcsolatok (diák-diák, tanár-diák); –közösségi kapcsolatok (egyén-közösség). Az iskolai konfliktusok kezelésének gyakorlatai.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Tanulásmódszertan és kommunikáció</i>
Kulcsfogalmak	Konfliktusforrás, konfliktus.	

Tematikai egység	9. Önbizalom és önérvényesítés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önértékelés vizsgálata. Az önérvényesítő magatartás formái, az önbizalom fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az önértékelés vizsgálata. Az önérvényesítő magatartás formái, az önbizalom fejlesztése. „Naplógyakorlatok”. Hogyan legyek önérvényesítő? –Helyzetfelismerés. –A kompetencia érzése. Társas kapcsolatok hatékony kezelése. (Rimé-Leyens-féle önértékelő kérdőív felvételével és értékelésével az önfogadás és megfelelés mértéke vizsgálható. Kötetlen beszélgetés az önérvényesítésről, annak társadalmilag is elfogadott formáiról, megjelenéséről.)		Magyar nyelv és irodalom
Kulcsfogalmak	Önértékelés, önérvényesítő magatartás, önbizalom.	

Tematikai egység	10. Hatékony énbemutató	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A benyomáskeltés elemeinek felismerése. Az énközlés adekvátságának fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A jó benyomáskeltés stratégiái és fejlesztése: –Ki vagy és mit akarsz? –Két perces önéletrajz. –Hirdetésjáték. (A benyomáskeltés elemeinek összegyűjtése kiscsoportos technikával, majd megbeszélése. Az énközlés adekvátságának fejlesztése játékos formában, azonnali feedback révén.)		Magyar nyelv és irodalom
Kulcsfogalmak	Énbemutató, benyomáskeltés, énközlés.	

Tematikai egység	11. Lezárás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanévben szerzett tapasztalatok és élmények közös megbeszélése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
„A test és lélek harmóniája”. Levezető játékok		Magyar nyelv és irodalom
Kulcsfogalmak	Énkép, kritika, félelem, szorongás, érték, önbizalom.	

<i>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</i>	A diákok ismerjék az énkép fogalmát, saját énképüket és összetevőit. Legyenek képesek önvizsgálatra, megfelelő kritikával szemléljék saját magukat és társaikat. Ismerjék meg félelmeiket, szorongásaikat, tudjanak szembenézni velük, és hatékonyan tudják oldani ezeket. Fogadják el saját (pozitív és negatív) értékeiket. Önbizalmuk növelésével optimistán nézzenek szembe a rájuk váró feladatokkal, kihívásokkal, és merjék felvállalni azokat.
--	--

11. évfolyam

Célok és feladatok: „Én-Te-Ő-Mi-Ti-Ők”. A diákok egymással való kapcsolatára helyeződik a hangsúly, továbbá azon képességekre, készségekre, amelyek az egyén (és a csoport) társas világban való eligazodását segítik. A szociális jártasságok egyéni és csoportos vizsgálata és fejlesztése révén a diákok hatékonyabbá, kompetenssé válnak abban, hogy megteremtsék az összhangot saját maguk és környezetük között. Egyes vizsgálatok révén (pl. szociometria) a pedagógus fontos visszajelzéshez juthat a csoportot illetően.

Tematikai egység	1. Visszatérés	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A csoporttal kapcsolatos várakozások és félelmek megbeszélése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Élménybeszámolók (a nyárról). Interakciós játékok. (A csoportfoglalkozások légkörére való ráhangolódás, a csoporttal kapcsolatos várakozások és félelmek megbeszélése.)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Várakozás, félelem.	

Tematikai egység	2. Az empátia	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az empátikus készség fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az empátia fogalma és mérése. (A fogalomhoz kapcsolódó vélekedések, magyarázatok összegyűjtése szabadasszociációs módszerrel. Az empátia mérése a Deutsch–Madle-féle empátia-skálával.) Az empátikus készség fejlesztésének gyakorlatai: –Hogyan került hozzá? Félelem a kalapban.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>

–Kötött mondatkezdések. –Képzeletbeli ajándék. –Ház, fa, kutya. (A beleélés, az egymásra figyelés állapotának gyakorlása, amely nem csupán empátiafejlesztő, hanem a társismeretben való jártasságot és a csoportkohéziót is erősíti a diákok között.)		
Kulcsfogalmak	Empátia, empátikus készség.	

Tematikai egység	3. Sztereotípiák és előítélet	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Burkolt személyiségelméletek és sztereotípiák felismerése. Az előítéletek redukciója lehetőségeinek bemutatása. Az előítéletes személyiség jegyeinek felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Burkolt személyiségelméletek és sztereotípiák. (Az egyénben a tapasztalat hatására kialakult sztereotípiák feltárása, majd közös megbeszélése.) Az előítélet kialakulása és redukciójának lehetőségei. – Közös filmnézés. A téma kiscsoportos, majd közös feldolgozása vitacsoport formájában. Az előítéletes személyiség mérése.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Személyiségelmélet, sztereotípiák, előítélet, előítéletes személyiség.	

Tematikai egység	4. Tolerancia	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tolerancia fogalma és a toleráns viselkedés. A tolerancia növelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A tolerancia fogalma és a toleráns viselkedés. (A tolerancia és a kapcsolódó fogalmak /empátia, elfogadás, megértés/ közös megbeszélése. A toleráns viselkedés jellegzetes magatartásmintáinak összegyűjtése.) Tolerancianövelő gyakorlatok: –Mit várok tőled? Mit várhatsz tőlem? –Vádlottak padja. –Egy percünk a tiéd. –A feltétel nélküli elfogadás. –Az aktív hallgatás gyakorlása. (Az egymás viselkedésének, tulajdonságainak, értékeinek elfogadását célzó gyakorlatok, amelyek megkínálják az egymásra való odafigyelést)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Komplex humán ismeretek</i>

és ez által fejlesztik a toleráns magatartásminták alkalmazását.)	
Kulcsfogalmak	Tolerancia, toleráns viselkedés, tolerancianövelés.

Tematikai egység	5. A csoport szerkezete	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A csoportszerkezet. A csoport fejlődésének és fejlettségi szintjének meghatározása. A csoporton belüli helyzet, erőviszonyok tisztázása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Percipiált szociogram. (Az észlelt csoportszerkezet mérése azáltal, hogy a diákok egyénileg megrajzolják az osztály társas szerkezetét.) Szociometria felvétele, értékelése, visszajelzése. A valós és a percipiált szociogramok összevetése. (A valós csoportszerkezet feltérképezése, esetleg pszichológus részvételével. A csoport fejlődésének és jelenlegi fejlettségi szintjének meghatározása.) Szociometriai játékok. – Rejtett szociometria. – Személyes kockázatok. (A csoporton belüli helyzet, erőviszonyok tisztázása, feltérképezése.)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Csoportszerkezet, csoportfejlődés, csoporton belüli helyzet.	

Tematikai egység	6. Szerepek és szerepkonfliktusok	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szerep fogalma, formáinak felismerése. A csoporton belüli szerepek és teljesítésük vizsgálata. Szerepkonfliktusok megoldási lehetőségeinek tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A szerep fogalma, formái. (A veleszületett és tanult, a tartós és ideiglenes szerepek fogalmának tisztázása, ezek összegyűjtése. Beszélgetés a szerepek hatékony, társadalmilag elfogadott és deviáns teljesítéséről.) A csoporton belüli szerepek és teljesítésük: – kiscsoportos technikával, – játékos formában: Pegazus. (Az osztálybeli szerepek összegyűjtése kiscsoportos módszerrel, majd közös megbeszélése, valamint a szociometriai vizsgálat eredményével való összehasonlítása.) Mindennapi szerepeink: szituációs vagy pszichodramatikus játékok. Szerepkonfliktusok: – Szerepalkalmatlanság. – Külső szerepkonfliktus. – Belső szerepkonfliktus.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>

(A szerepkonfliktusok formáinak és következményeinek tisztázása, valamint a megoldási lehetőségek megjelenítése és tudatosítása szerepjáték formájában.)	
Kulcsfogalmak	Szerep, csoporton belüli szerep, szerepkonfliktus.

Tematikai egység	7. Csoportnormák	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyéni és csoportnormák felismerése, tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az egyéni és csoportnormák játécai: –Férfiak és nők. –Jutalomosztás. –Hirdetés. –Árverés. (Az egyén számára fontos a csoportban kialakult normák feltérképezése, esetleges ütköztetése a gyakorlatok során.) Konformizmus és deviancia. (A csoporton belüli és a társadalmi szintű konformitás és deviancia fogalmának, szerepének és jelentőségének tisztázása.)		
Kulcsfogalmak	Egyéni és csoportnorma.	

Tematikai egység	8. Csoportkohézió	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A csoportkohézió és összetartás erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Csoporterősítő gyakorlatok: –új nyelv kitalálása, –a helyzet kulcsai, –tabló, –térfelosztás. (A gyakorlatok célja, hogy közös gondolkodás és tevékenység révén erősítsék, építsék a csoportkohéziót és összetartást.)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Csoportkohézió.	

Tematikai egység	9. Együttműködés és versengés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A versengés mint csoportok közötti pszichológiai jelenség bemutatása. A győztes-vesztes játszmahatásainak átélése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Versengésen alapuló játékok: –két csapat harca, –kártyabörze, –Így használják, –Most mutasd meg! –egy szóból több szó, –Csacsi-pacsi, –a mozaikosztály. (A versengés, mint csoportok közötti pszichológiai jelenség bemutatása, a győztes-vesztes játszmahatásainak átélése. Az együttműködés, kooperáció előnyeinek bemutatása.)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Versengés, győztes-vesztes játszmahatás.	

Tematikai egység	10. A csoportjelenségek megfigyelése	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A csoportalakulástól a csoportdöntésig tartó folyamat elemeinek tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A csoportalakulástól a csoportdöntésig (filmelemzés). Csoportjelenségek (alakulás, deviancia, konformizmus, szerepek, csoportdöntés).		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Csoportalakulás, csoportdöntés.	

Tematikai egység	11. Kommunikációs hatékonyság fejlesztése	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A verbális kifejezőkészség fejlesztése. A meggyőző kommunikáció összetevőinek megbeszélése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Beszédtechnikai gyakorlatok: –hangsúly,		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>

–hanglejtés, –ritmus, lendület, –kiejtés, artikuláció, –a tájszólások. A meggyőző kommunikáció. Retorikai és pszichológiai alapelvek. Játékok: –Ki kit győz meg? –Herceg úrfi vizsgálja. –Hotelportás.	<i>Tanulásmódszertan és kommunikáció</i>
Kulcsfogalmak	Verbális kifejezőkészség, meggyőző kommunikáció.

Tematikai egység	12. Csoporton belüli kommunikáció	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A csoporton belüli hatékonyabb kommunikáció fejlesztése. A kommunikációs csatornák megismerése és alkalmazása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
–Az jutott eszembe –Ismételd el más szavakkal –Hír-adó –Ismételd meg, amit mondtam		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Csoportkommunikáció.	

Tematikai egység	13. Lezárás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Rendszerezés, szintézis.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
„Én-Te-Ő-Mi-Ti-Ők”		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak		
<i>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</i>	A diákok toleranciával, elfogadással és empátiával forduljanak egymás és a tágabb szociális környezet felé. Ismerjék az előítélet fogalmát, kialakulásának folyamatát és azokat a lehetőségeket, amelyek segítségével leküzdhetővé válik, illetve nem alakul ki. Legyenek tisztában saját csoportjuk jellegzetes szerkezetével, a csoportban zajló folyamatokkal, hatékonyan tudják kezelni azokat, és ki tudják vetíteni csoporton kívüli társas életükre. Ismerjék családi, társas, csoportbeli szerepeiket, esetleges	

	szerepkonfliktusaikat fel tudják oldani. Társas készségeikkel legyenek tisztában, tudatosan használják és fejlesszék azokat.
--	---

12. évfolyam

Célok és feladatok: „Arra születtem...” Fontos célja a foglalkozásoknak, hogy a diákok identitása, értékrendszere, jövőképe kialakult, stabil legyen. Ennek érdekében az önismereti kurzus során felméri, tudatosítja, megerősíti azonosságtudatukat, megfelelő irányba terelhetik jövőképüket és értékrendszerüket. Sem a pedagógus, sem a pszichológus nem oldhatja meg helyettük az identitáskrízist, de segíthet kialakítani az optimális lezárását. Nagyon fontos továbbá az előző évek tapasztalatainak összegzése, amelyet saját magukról és egymásról nyertek. Egyrészt az önismeret révén pályaválasztásuk érdeklődésükkel és személyiségükkel összhangban történik, másrészt a kortárs csoport, mint referenciacsoport jelentősége sem elhanyagolható ebben a folyamatban.

Tematikai egység	1. „Összejöttünk”	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A csoportra való ráhangolódás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Interakciós játékok, élménybeszámolók.		Magyar nyelv és irodalom
Kulcsfogalmak	Ráhangolódás.	

Tematikai egység	2. Összegezzünk először!	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját személyiség, célok tisztázása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az előző évek ön- és társismereti tapasztalatainak összefoglalása kötetlen beszélgetés, vagy irányított játék formájában. (A rendszerezés, összegzés jó alapot szolgáltat arra, hogy mindenki tisztában legyen saját személyiségével, céljaival.)		Magyar nyelv és irodalom
Kulcsfogalmak	Személyiség.	

Tematikai egység	3. Az identitás	Órakeret 10 óra
------------------	-----------------	--------------------

Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az identitáskrizis fogalma, szakaszai, megoldási lehetőségeinek bemutatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az identitáskrizis fogalma, szakaszai, megoldási lehetőségei. Ki hol tart most? – Életút-térkép. Identitás és család. –Szüleim mesélték rólam... –Másnak a bőrében (szerepjáték). –A „generációs” különbségek. (A családi értékek összegyűjtése, a családi szerepekhez való viszony és a család által közvetített világnézet integrációjának feltérképezése. Kötetlen beszélgetés vagy vitacsoport keretében.)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Identitáskrizis.	

Tematikai egység	4. Az identitás összetevői	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az identitást alkotó összetevők közvetítése, tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az eszmények, ideálok, célrendszer feltérképezése: –én-ideáljaim, –befejezetlen mondatok, –expedíció a Tau Ceti III-ra. (A gyakorlatok az identitást alkotó összetevők közvetítésére, tudatosítására vonatkoznak.)		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Identitás.	

Tematikai egység	5. Jövőkép	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Közele és távoli célok (továbbtanulás és karrier, siker) tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A jövőkép felmérését célzó gyakorlatok: –Önéletrajz 5, 10 év múlva önmagáról. –Önéletrajz 5, 10 év múlva társakról.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i>

– „Naplógyakorlat” – Tudnék-e pénzt keresni? (Közei és távoli célok /továbbtanulás és karrier, siker/ tudatosítása, illetve a társak jellemzése révén – a feedback lehetősége.)	
Kulcsfogalmak	Továbbtanulás, karrier, siker.

Tematikai egység	6. Érdeklődés és pályamotiváció	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érdeklődés, a pályamotiváció és a személyiség összhangjának elősegítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az érdeklődés kérdőíves felmérése, a pályamotiváció és a személyiség összhangjának vizsgálata alapján a diákok érdeklődésének megfelelően igény szerinti kiscsoportos pályaszocializációs tréning(ek) szervezése és lebonyolítása (lehetőleg szakember, tanácsadó szakpszichológus vezetésével): – reál érdeklődés, – humán érdeklődés, – művészeti pályák.		<i>Tanulásmódszertan és kommunikáció</i> <i>Magyar nyelv és irodalom</i>
Kulcsfogalmak	Érdeklődés, pályamotiváció.	

Tematikai egység	7. Pályaorientációs tréning, pályaszocializáció	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Pályaorientáció, pályaszocializáció elősegítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az érdeklődés kérdőíves felmérése, a pályamotiváció és a személyiség összhangjának vizsgálata alapján a diákok érdeklődésének megfelelően igény szerinti kiscsoportos pályaszocializációs tréning(ek) szervezése és lebonyolítása (lehetőleg szakember, tanácsadó szakpszichológus vezetésével): – reál érdeklődés, – humán érdeklődés, – művészeti pályák.		<i>Magyar nyelv és irodalom</i> <i>Informatika</i>
Kulcsfogalmak	Pályaorientáció, pályaszocializáció.	

Tematikai egység	8. „Búcsúzunk”	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tapasztalatok és eredmények összegzése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az év lezárása. Az előző évek élményei. Lezáró gyakorlatok: –Ajándék. –Az óra körbejár. –Plecsnik. –Zümmögő spirál. –Mivé válok? –„Arra születtem...”. (A pályaszocializációs tréningek tapasztalatainak megbeszélése. A kezdeti félelmek és várakozások összevetése a jelen élményekkel, mind a diákok, mind a pedagógus részéről. Búcsú egymástól és a csoporttól.)		
Kulcsfogalmak		

<i>A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén</i>	A diákok ismerjék az identitás és az identitáskrízis fogalmát. Ismerjék az identitáskrízis optimális és hatékony megoldását. Be tudják illeszteni a családi, szülői, nevelési értékeket saját értékrendjükbe. Legyen stabil jövőképük. Képesek legyenek olyan pályát, foglalkozást választani, amely személyiségüknek, igényeiknek megfelel, azokkal összhangban van. Pályaorientációs tréning során sajátítsák el azokat az értékeket, attitűdöket, amelyek sikeressé tehetik őket választott szakmájukban. Tekintsék át és összegezzék az eltelt öt év tapasztalatait, élményeit.
--	--

**20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról**

2. számú melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez

JEGYZÉK
a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

1. KOLLÉGIUM

I. HELYISÉGEK

Az e pontban felsorolt helyiségek kialakítására a nemzeti szabványban, vagy a nemzeti szabvánnyal azonos, illetve azzal egyenértékű építési és műszaki előírásoknak való megfelelés fogadható el.

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
tanulószoba (felkészülő szoba)	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1, illetve, ha a hálósobák ilyen célra nem alakíthatók ki a tanulói létszám figyelembevételével	
szakköri, diákköri szoba	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	a tanulók 15%-ának egyidejű befogadásához; tanulósobában is kialakítható
számítástechnikai terem	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	tanulósobában is kialakítható
testedző szoba	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	
könyvtár	kollégiumonként 1	a legalább kétszáz tanuló befogadására létesített kollégiumban, kivéve, ha a feladatot nyilvános könyvtár

látja el

könyvtárszoba	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	ahol a könyvtár nem kötelező, továbbá, ha a székhelyen, telephelyen nem működik a könyvtár
hálószoba, hálóterem	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) négy-hét tanulónként 1	megfelelő méret és felszerelés esetén benne a tanulószoba is kialakítható
stúdió	kollégiumonként 1	tanulószobában is kialakítható
sportudvar	kollégiumonként székhelyen és telephelyen) 1	helyettesíthető a célra alkalmas szabad területtel, szabadtéri létesítménnyel, kiváltható szerződés alapján igénybe vett sportlétesítménnyel
igazgatói iroda	székhelyen 1	önálló kollégium esetén; legfeljebb száz tanuló befogadására létesített kollégiumban a helyettesi, gazdasági vezetői irodával, ügyviteli helyiséggel, nevelőtestületi szobával közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete ezt lehetővé teszi
kollégiumvezetői iroda	kollégiumonként 1	nem önálló kollégium esetén; a legfeljebb száz tanuló befogadására létesített kollégiumban a gazdasági vezetői irodával, nevelőtestületi szobával, ügyviteli helyiséggel közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete ezt lehetővé teszi
nevelőtestületi szoba	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	a legfeljebb száz tanuló befogadására létesített kollégiumban a kollégium igazgatói, vezetői (helyettesi), gazdasági vezetői, ügyviteli helyiséggel, irodával közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete ezt lehetővé teszi

gazdasági vezetői iroda	önálló gazdálkodás kollégiumonként 1	a legfeljebb száz tanuló befogadására létesített kollégiumban a kollégium igazgatói, vezetői (helyettesi), gazdasági vezetői irodával, az ügyviteli helyiséggel, nevelőtestületi szobával, a nevelőtestületi szobával közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete ezt lehetővé teszi
ügyviteli helyiség	kollégiumonként 1	a legfeljebb száz tanuló befogadására létesített kollégiumban a kollégium igazgatói, vezetői (helyettesi), gazdasági vezetői irodával, nevelőtestületi szobával közös munkaszoba is kialakítható, ha a helyiség alapterülete ezt lehetővé teszi
rendezvényterem	kollégiumonként 1	a legalább száz tanuló befogadására létesített önálló kollégiumban, aulában és étkezdében is kialakítható
orvosi szoba	kollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	
Kiszolgálóhelyiségek		
társalgó (látogatófogadó)	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) szintenként 1	rendezvényteremként is használható, ha a helyiség alkalmas a kollégium valamennyi tanulójának egyidejű befogadására
ügyeleti nevelői szoba	épületenként 1	
éjszakai szobája	gyermekfelügyelő kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) a tanulók elhelyezése szerinti szintenként 1	fogyatékos tanuló kollégiumi nevelése esetén
porta	székhelyen és telephelyen 1	folyosón, előtérben is kialakítható

nővérszoba	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) a tanulók elhelyezése szerinti szintenként 1	fogyatékos tanuló kollégiumi nevelése esetén
betegszoba (elkülönítő)	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	
vendégszoba	kollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	
ebédlő	kollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	
főzőkonyha	kollégiumonként 1	ha helyben főznek
melegítőkonyha	kollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	
tálaló-mosogató, ezen felnőtt étkező	belülkollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	
teakonyha	kollégiumonként székhelyen és telephelyen) 1	(a tanulók 15%-ának egyidejű befogadására)
tanulói vizesblokk, fürdőszoba	épületenként, és szintenként 1	nemenként
személyzeti WC	épületenként, nemenként 1	

tanulói WC	épületenként, nemenként 1	szintenként,
mosléktároló	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	
szárazáru raktár	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	ha helyben főznek
földesáru raktár	kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	ha helyben főznek
karbantartó műhely	kollégiumonként 1	
tisztítószer, takarítóeszközök és -gépek tárolója	székhelyen és telephelyen 1	
ágyneműraktár	kollégiumonként 1	
mosókonyha (tanulói)	székhelyen és telephelyen 1	
szárítóhelyiség (tanulói)	székhelyen és telephelyen 1	
vasaló- és fehérnemű-javító helyiség (tanulói)	székhelyen és telephelyen 1	
szeméttároló	székhelyen és telephelyen 1	

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Eszközök, felszerelések

Mennyiségi mutató

Megjegyzés

1. Tanulószoba (felkészülő szoba)

tanulói asztal	tanulói figyelembevételével	létszám 1	életkornak megfelelő méretben; mozgáskorlátozott, középsúlyos értelmi fogyatékos és gyengénlátó esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; gyengénlátóknál - szükség szerint - egyéni megvilágítási lehetőséggel; mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval
tanulói szék	tanulói figyelembevételével	létszám 1	életkornak megfelelő méretben; mozgáskorlátozott, középsúlyos értelmi fogyatékos és gyengénlátó esetén állítható magasságú, dönthető lapú, peremes, egyszemélyes asztalok; gyengénlátóknál - szükség szerint - egyéni megvilágítási lehetőséggel; mozgáskorlátozottak székei állítható magasságú ülőkével, lábtartóval
tanári asztal	1		
tanári szék	1		
nyitott és zárt könyvesszekrény tanulószobánként 2			
kézikamerás olvasókészülék	kollégiumonként 1		alig- és gyengénlátó nevelése esetén
számítógép programmal	színes, nagyító tíz tanulónként 1		alig- és gyengénlátó nevelése esetén
számítógépasztal, szék	számítógépenként 1		

2. Szakköri, diákköri szoba (szakköri foglalkozásoknak megfelelő felszerelések, a pedagógiai programban meghatározott tevékenységhez, továbbá a tanulói létszámmal igazodó számú asztalok és székek)

3. Számítástechnikai terem

számítógép	húsz tanulónként 1
------------	--------------------

nyomtató	1
----------	---

számítógépasztal, szék	számítógépenként 1
------------------------	--------------------

programok	szükség szerint
-----------	-----------------

zárható szekrény	1
------------------	---

tábla + flipchart	1
-------------------	---

4. Testedző szoba (felszerelése az iskolai tornaszoba szerint)

5. Könyvtár (felszerelése az iskolánál ismertettek szerint)

6. Könyvtárszoba (felszerelése az iskolánál ismertettek szerint)

7. Hálószoza, hálóterem

ágyneműtartós ágy	tanulói létszám szerint 1	mozgássérült esetén kemény ágybetétek, decubitus matrac egyéni szükséglet szerint; látás- és középsúlyos értelmi fogyatékos esetén védőszegély
szekrény	tanulói létszám figyelembevételével 1	
éjjeli szekrény	tanulói létszám szerint 1	
polc	tanulói létszám szerint 1	
tükör	szobánként 1	
cipőtároló	szobánként 1	
szék	tanulói létszám figyelembevételével 1	létszámha tanulószobai feladatokat is ellát, egyébként szobánként egy
asztal	tanulói létszám figyelembevételével 1	létszámha tanulószobai feladatot is ellát, egyébként szobánként kettő
ágynemű-garnitúra	tanulói létszám szerint 1	
ágyneműhuzat-garnitúra	tanulói létszám szerint 3	
éjjeli lámpa	tanulói létszám szerint 1	

8. Stúdió

stúdióasztal	1
--------------	---

szék	3
------	---

belső hangtechnikai felszerelés, kiépített hangtechnikai hálózat	1
---	---

hifi-torony	1
-------------	---

mikrofon	1
----------	---

erősítő	1
---------	---

hangszóró + fejhallgató	1
-------------------------	---

videofelvevő kamera	1
---------------------	---

videofelvevő és -lejátszó	1
---------------------------	---

tárolószekrény	1
----------------	---

9. Sportudvar (felszerelése az iskolánál ismertettek szerint)

11. Igazgatói iroda, kollégiumvezetői iroda (berendezése az iskolánál ismertettek szerint)

12. Nevelőtestületi szoba (berendezése az iskolánál ismertettek szerint)

13. Ügyviteli helyiség, gazdasági vezetői iroda (berendezése az iskolánál ismertettek szerint)

14. Orvosi szoba [berendezése, felszerelése a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet előírásai szerint]

III. NEVELŐ- ÉS OKTATÓMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
televízió	a kollégium által felvehető tanulói létszám alapján ötvenközösségi helyiségben elhelyezve tanulónként 1	
rádió	minden társalgóba 1	
CD vagy lemezjátszó	minden társalgóba 1	
magnetofon	minden társalgóba 1	
videolejátszó	minden második tv-hez 1	
tankönyvek, kötelező olvasmányok	szakkönyvek, a kollégium feladata szerinti iskolátípusoknak megfelelően	könyvtárban, könyvtárszobában elhelyezve
egyéni fejlesztést szolgáló speciális eszközök	oly módon, hogy a kollégium munkarendje szerint minden tanuló használhassa	fogyatékos tanulót nevelő kollégiumban; pedagógiai programban meghatározottak szerint

IV. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Az óvodáknál ismertetettek szerint.

1. Ha az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelmények a mellékletben meghatározottaknál szigorúbb követelményeket állapítanak meg, új iskola létesítésnél azt kell figyelembe venni.
2. Ahol a melléklet a helyiségekhez tartozó felszerelések számát nem határozza meg, (pl. mosdó, WC) ott az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeket, közegészségügyi előírásokat, tűzvédelmi, egészségvédelmi, munkavédelmi követelményeket kell figyelembe venni. A fűtésről, a helyiségek rendeltetésszerű használatát biztosító eszközökről (pl. lábtörlő, virágállvány, képek, hirdetőtábla) helyben kell dönteni.
3. A kiszolgáló helyiségekben a helyiség rendeltetésszerű használatát biztosító bútorokat, berendezési eszközöket kell elhelyezni. Valamennyi helyiség berendezésénél az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeket, a közegészségügyi előírásokat, a tűzvédelmi, az egészségvédelmi, a munkavédelmi követelményeket figyelembe kell venni. A fűtés megoldásáról, a helyiségek rendeltetésszerű használatát biztosító - a mellékletben fel nem sorolt további - eszközökről (pl. lábtörlő, virágállvány, színes képek, tájékoztató tábla) helyben kell dönteni.
4. A kollégiumba - ha van szabvány - csak ennek megfelelő eszközök és felszerelések vihetők be. A pedagógus - a kollégium szervezeti és működési szabályzatában, házirendjében meghatározott védő, óvó előírások figyelembevételével - viheti be a kollégiumi foglalkozásokra az általa készített, használt pedagógiai eszközöket.
5. Ha a helyiséget létszám figyelembevételével kell kialakítani, illetve az eszközöket, felszereléseket a létszám figyelembevételével kell beszerezni, a helyiségből, az adott eszközből, felszerelésből annyi szükséges, hogy minden egyidejűleg jelen lévő tanuló, munkát végző felnőtt igényét egyidejűleg teljesíteni lehessen. Amennyiben az eszközöket, felszereléseket létszám szerint kell beszerezni, az adott eszközből, felszerelésből a tényleges érdekelt létszámnak megfelelően kell az előírt mennyiséget beszerezni.
6. A tanulók részére kialakított helyiség akkor megfelelő, ha - rendeltetésétől függően - alapterülete lehetővé teszi egy kollégiumi csoport valamennyi tagjának egyidejű befogadását és egészséges, biztonságos körülmények közötti foglalkoztatását, pihenését, öltözését, tisztálkodását, étkezését, továbbá megfelel az építésügyi jogszabályokban előírt szakmai és tartalmi követelményeknek, a közegészségügyi előírásoknak, a tűzvédelmi, egészségvédelmi, munkavédelmi követelményeknek.
7. Ha a kollégium többcélú közoktatási intézményben működik, a felnőttek részére kialakított helyiségek, a felnőttek munkaeszközei a kollégiumi feladatok ellátásához is igénybe vehetők. A tanulók által használt helyiségek és felszerelések a kollégium feladatainak az ellátásához igénybe vehetők, amennyiben biztosított, hogy a kollégiumi nevelés teljes időszakában a tanulók igénybe tudják venni. A nem közoktatási célú helyiségei abban az esetben vehetők igénybe, ha e mellékletben meghatározottaknak megfelelnek.
8. Ha a kollégium fogyatékos tanulók nevelésével foglalkozik, a gyermekek által használt helyiségek kialakításánál az eszközök és felszerelések beszerzésénél biztosítani kell az akadálymentes, balesetmentes és érzékelhető, valamint biztonságos környezetet - a fogyatékoság típusától függően -, a kapaszkodókat, a nagyobb alapterületű, szélesebb ajtónyitású mellékhelyiségeket stb. A fogyatékoság típusát és mértékét az eszközök és felszerelések megvásárlásánál figyelembe kell venni.

9. Ha a kollégium nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók nevelésében vesz részt, az eszközök és felszerelések megvásárlásánál a nemzeti, etnikai sajátosságokat figyelembe kell venni.

10. Ahol a melléklet a mennyiségi mutatónál a „kollégiumonkénti” megjelölést alkalmazza, azon a kollégiumot kell érteni, függetlenül attól, hogy a székhelyen kívül rendelkezik-e telephellyel, illetőleg, hogy hány épülete van, ebben az esetben a helyiség vagy a székhelyen vagy a telephelyen alakítható ki, annak figyelembevételével, hogy az érintettek részére elérhető legyen. Amennyiben a melléklet a „székhelyen és telephelyen” megjelölést alkalmazza, azon érteni kell a kollégium székhelyét és valamennyi telephelyét, függetlenül attól, hogy a székhelyen, illetőleg a telephelyen hány épület van. Abban az esetben, ha az „épületenként” megjelölést alkalmazza a melléklet, azon minden épületet érteni kell, függetlenül attól, hogy a székhelyen vagy a telephelyen található.

11. Ha vitás, hogy az előírt eszközök, felszerelések rendelkezésre állnak, közoktatási szakértői tevékenység folytatására jogosult szakértő véleményét kell beszerezni.